

Universitetet
i Stavanger

DET HUMANISTISKE FAKULTET

MASTEROPPGAVE

Studieprogram: Master historiedidaktikk

4. semesteret, 2014...

Åpen

Forfatter: Per Stian Sandane Løyning

.....
(signatur forfatter)

Veileder: Jan Bjarne Bøe

Tittel på masteroppgaven: Vikinger og «Vikinger»

Engelsk tittel: Vikings and «Vikings»

Emneord: En historiebruksanalyse av tv-serien «Vikings»

Sidetall: 99
+ vedlegg/annet: 0

Stavanger, 13.05.2014
dato/år

Forord	4
1.0 Innledning:	6
1.2 Bakgrunn for oppgaven:	7
1.3 Problemstilling:	8
1.4 Oppklaringer i forhold til problemstillingen:	8
2.0 Teori.....	9
2.1 Historiebruk.....	10
2.2 Historiekultur	12
2.3 Identitet og kollektiv identitet	12
2.4 Historiebevissthet:	14
2.5 Populærhistorie:	15
2.6 Filmanalyse:	15
2.7 Film - underholdende historiebruk:	17
2.8 De fem dimensjoner:	18
2.8.1 Den materialhistoriske dimensjonen:	18
2.8.2 Den strukturhistoriske dimensjonen:.....	18
2.8.3 Den begivenhetshistoriske dimensjonen:	18
2.8.4 Den mentalitetshistoriske dimensjonen:.....	19
2.8.5 Språkhistoriske dimensjonen.....	19
2.10 Tidligere arbeid:	19
3.0 «Vikings».....	23
3.1 Vikingenes utvikling:	24
3.2 Gjennomgang av episodene.....	26
3.2.1 Episode 1; «Rites of Passage».....	26
3.2.2 Episode 2; «Wrath of Northmen».....	26
3.2.3 Episode 3; «Dispossessed».....	27
3.2.4 Episode 4; «Trial»	27
3.2.5 Episode 5; «Raid»	28
3.2.6 Episode 6; “Burial of the Dead”	28
3.2.7 Episode 7; «A King's Ransom».....	28
3.2.8 Episode; «8 Sacrifice».....	29
3.2.9 Episode 9; «All Change».....	29
3.3 Resymé	30
4.0 Analyse del 1 sammenlikning:	30
4.1 Materialhistoriske dimensjonen:	31
4.1.1 Våpen:	31

4.1.2 Klær:.....	36
4.1.3 Frisyrrer og tatoveringer:.....	40
4.1.4 Bygninger:.....	42
4.1.5 Skip:.....	43
4.1.6 Landskap:.....	43
4.1.7 Andre detaljer:.....	44
4.1.8 Engelskmennene:.....	44
4.2 Strukturhistoriske dimensjonen:.....	45
4.2.1 Barn og kvinner:.....	45
4.2.2 Slaver/treller:.....	46
4.2.3 Alder:.....	46
4.2.4 Samfunnet:.....	47
4.3 Begivenhetshistoriske dimensjonen:.....	47
4.3.1 Raidene på England:.....	48
4.3.2 Karakterene:.....	49
4.3.3 Et klart avvik:.....	53
4.3.4 Årsaken til toktene:.....	53
4.4 Mentalitetshistoriske dimensjonen:.....	54
4.4.1 Religion:.....	55
4.4.2 Vikingene mer brutale?:.....	57
4.4.3 Vikingene og engelskmennene:.....	58
4.4.4 Jarl Haraldsons makt og innflytelse:.....	59
4.4.5 Ragnars makt og innflytelse:.....	61
4.4.6 Loven og Ryktet:.....	61
4.4.7 Familien:.....	62
4.5 Språkhistoriske dimensjonen:.....	63
4.5.1 Dialekt og språk:.....	63
5.0 Analyse del 2 drøfting:.....	64
5.1 Scener og virkemidler:.....	64
5.3 Den materialhistoriske dimensjonen:.....	66
5.3 Den strukturhistoriske dimensjonen:.....	67
5.4 Den begivenhetshistoriske dimensjonen:.....	68
5.4.1 Karakterene:.....	69
5.5 Den mentalhistoriske dimensjonen:.....	74
5.5.1 Engelskmenn og vikingene:.....	74
5.5.2 Religion/mytologi, makt, loven og ryktet:.....	76
5.6 Språkhistoriske Dimensjonen:.....	77

5.6.1 Dialekt og språk:	77
5.7 Oppsummering av drøftingen:	78
6.0 Oppsummering og perspektiv:	80
6.1 Oppsummering:	80
6.2 Diskusjon rundt «Vikings», film i skole og samfunn.	85
6.3 Fremtidig arbeid og hva kan oppgaven brukes til?	88
6.4 Videre i «Vikings»?	89
7.0 Litteraturliste:	91
7.1 Bøker:	91
7.2 E-bøker:	91
7.3 Artikkel:	92
7.4 Masteroppgaver:	92
7.5 Internett:	93
7.6 Andre kilder:	97

Forord

Arbeidet med denne masteroppgaven har vært en spennende, utfordrende og lærerik prosess, og flere fortjener en takk ved oppgavens slutt.

Først og fremst vil jeg takke min veileder Jan Bjarne Bøe, for mye hjelp med arbeidet, bidrag med gode konstruktive tilbakemeldinger på utkast, og gode forslag til arbeidets utførelse. Jeg setter stor pris på hans hjelp og med raske tilbakemeldinger på spørsmål og innsendte utkast har det vært lite stans i arbeidsprosessen.

Jeg vil også takke fagpersonene og medstudenter som var med på seminar på Hå, hvor jeg fikk mange gode tilbakemeldinger, og konstruktiv kritikk på mitt arbeid så langt, noe som hjalp meg videre i arbeidet.

Jeg vil takke min mor, Siv Sandane Utbjo, for å ha lest gjennom oppgaven min, og kommet med innspill både på innhold og språk i teksten. Hun har vært til stor hjelp både med faglig støtte, og oppmuntring når arbeidet har vært tøft.

Også takk til arbeidsgiver, Matkroken Tasta for å ha tatt hensyn til studiene mine, og dermed har det vært lett og kunne sette av tid til masterarbeidet.

Til slutt vil jeg takke venner, som har hjulpet meg med å løfte øynene fra prosjektet innimellom slik at jeg fikk pauser i arbeidet.

Per Stian Sandane Løyning

Mai 2014

Vikinger og «Vikinger».

En historiebruksanalyse av tv-serien «Vikings».

Symbolet her karakteriserer de forskjellige sidene ved tv-serien. Festet i Ven skal symbolisere familielivet til vikingene. Første del av venstre side symboliserer utvikling og livet. Midten av venstre side forteller om det ubrytelige båndet blant brødre og landsmenn. Toppen symboliserer vikingene som yrkesmenn. Høyre side forteller om vold, brutalitet, krig, og konflikt. Alt som blir symbolisert i dette symbolet finner man i tv-serien «vikings»¹

---

¹ <http://insidetv.ew.com/2013/01/17/history-vikings-logo/>. Hentet: 06.04.14

1.0 Innledning:

I dette innledningskapittelet skal det gjennomgås teoretisk oppsett av oppgaven, for deretter å se på bakgrunnen for dette arbeidet og hva som har vært motivatorer for hele arbeidet med masteroppgaven. Hvert kapittel vil starte med en innledning, det er dermed ikke grunn til noen grundig gjennomgang på hva hvert kapittel vil handle om. Videre vil oppgaven ta for seg problemstillingen, og en oppklaring rundt den. Dette kapitelets formål er å gi et innblikk i hvordan oppgaven er strukturert og hva går ut på. Oppgaven deles opp i 7 hovedkapittel som er: innledning, teori, «Vikings», analyse del 1 som er sammenlikning, analyse del 2 som er drøfting, oppsummering og perspektiv samt til slutt litteraturliste. Under hovedkapitlene finner man underkapitler.

Teori: Man finner mye teori på dette fagfeltet, man må «rense» ut det som blir mest relevant og best kan støtte opp om oppgaven i dens besvarelse. Oppgaven er en historiebruksanalyse av en tv-serie, så dette er både en historiebruksanalyse, og en filmanalyse og begge emnene finner man mye teori på. Teksten sier noe om begge analysene, men legger størst fokus på historiebruk, da det er dette som er mest relevant for besvarelsen. Noen begreper som historiekultur, identitet, historiebevissthet og populærhistorie skal klargjøres. Dette må ikke bare gjøres for å vise at disse er forstått, men også for å vise hva forfatteren legger i disse begrepene da man kan ha forskjellige oppfattelser av dem. Også i dette kapitelet vil teksten se på tidligere arbeid, nå er det ikke tidligere gjort en historiebruksanalyse av denne tv-serien, men man finner arbeid som kan minne om emnet.

«Vikings»: Litt fakta om tv-serien, hvor mange seere, skaperne, hvor det ble filmet, når ble tv-serien lansert, og hvem er skuespillerne. Her kommer også et avsnitt rundt vikingemotivenes utvikling frem til i dag. Så til slutt tas det en gjennomgang av episodene, hvor et sammendrag av hver episode blir oppsummert.

Analyse del 1, sammenlikning: En sammenlikning av tv-serien og kildematerialet rundt vikingene. Her deles dette opp i de fem dimensjoner, altså den materialhistoriske, strukturhistoriske, begivenhetshistoriske, mentalhistoriske og til slutt den språkhistoriske dimensjonen for å inndele materialet som skal sammenlignes. Målet er og finnet hva som er historisk «riktig» og hva som er «ukorrekt» i tv-serien «Vikings».

Analyse del 2, drøfting: Skjer på samme måte som i del 1, og deles inn i de fem dimensjoner på nytt for å finne ut fra de funn i del 1, hvilken historiebruk og funksjon som kommer frem.

Oppsummering og perspektiv: En oppsummering av konklusjoner oppgaven kom frem til. Her kommer også tre underkapitler det ene tar for seg film i historie, viser til «Vikings» og knytter det opp til historiebevissthet. Det andre kapitlet ser på hvordan man kunne jobbet videre med denne oppgaven, og hva den kan brukes til. Mens det tredje kapitlet skal handle om hva som kan skje videre i sesong 2 av «Vikings».

Litteraturliste: Standard oppsett, deles inn i kategorier: bøker, e-bøker, masteroppgaver, internett, artikler, og andre kilder. Bøker/e-bøker og artikler er det man tradisjonelt bruker når man arbeider med forskning. I vår tid har internett blitt en stor hjelp til å finne frem til kunnskap, og i denne oppgaven brukes internett mye da man finner mye om vikingene, gode kilder hvor blant annet mennesker har valgt å gjøre brede arbeider rundt vikingtiden ut fra interesse. Man finner også smeder som selger rekonstruerte middelalderske våpen og som også har valgt å skrive noe om våpnene, samt museumssider som beskriver utstillingene sine. Andre kilder består av bilder og noen besøk på Arkeologisk museum Stavanger. Mye av kildebruken rundt sammenligningen av kilder og vikingfremstillingen er hentet fra utstillingen på Arkeologisk museum Stavanger.

Dette er standard oppgaveoppsett med innledning, teori, hoveddel, oppsummering og litteraturliste. Oppgaven sier ikke noe om metoden som er valgt da det er en standardmetode for denne type arbeid, og den skiller seg ikke nevnbart ut. I forhold til oppgavens struktur kan man nevne at analysen er delt opp i to deler, noe som gjør det hele lettere og holde oversikten enn om alt hadde vært under et hovedkapittel. Man kunne alltid ha tatt dette med under et eget kapittel, hvor man tok for seg i hver dimensjon, først en sammenligning så en historiebruks/funksjonsdrøfting under, men det ble best å skille disse, for å holde fokuset på en del av gangen.

1.2 Bakgrunn for oppgaven:

Jeg strevde lenge med å komme frem til et tema, det eneste jeg visste tidlig var at jeg ville jobbe med tematikken rundt vikinger. Jeg har lenge vært opptatt av vikinger og vikingetiden, det har fascinert meg helt siden jeg var liten. Jeg ser mange vikingemotiver i andre sjangere

som jeg også liker veldig godt, som fantasy-sjangeren, samt i mange data- og tv-spill jeg har brukt tid på opp gjennom ungdommen. Det har styrket min lyst til å lære mer om vikinger. Jeg har en bachelorgrad i historie fra Universitetet i Stavanger, og gjennom de studiene var der ikke så veldig stort fokus på vikinger, men det lille som var motiverte meg til å jobbe med emnet. Når jeg da hadde funnet et historisk emne, altså vikinger, så ble spørsmålet hva jeg kunne skrive om innen temaet. En tanke som slo meg fort var at vikinger er noe som er skrevet veldig mye om fra før, og at det nok blir vanskelig å finne en konkret og samtidig original problemstilling.

I mitt første semester på studiet «Master-Historiedidaktikk» ble et nytt fagområde introdusert for meg; historiebruk, emnet var ganske nytt for meg, og jeg syns at dette var et spennende fagområde. Jeg ser også mye på historiske filmer og tv-serier, og muligheten til å kunne jobbe med det var noe som appellerte.

Jeg var litt heldig med tv-serien «Vikings» da den ble lansert mens jeg ennå undret meg over hvilken historiebruksoppgave jeg skulle skrive. Jeg foreslo oppgaven for mine forelesere og de syns at det var noe jeg kunne se nærmere på. Etter først å levere inn en oppgave om «Vikings» i faget «historiespesialisering», valgte jeg å jobbe videre med tv-serien og gjøre det om til en masteroppgave. Et problem som tidlig oppsto, var en klar problemstilling, det var ikke før første del av analysen var ferdig at denne ble klar.

1.3 Problemstilling:

Hvor historisk realistisk er «Vikings» sett gjennom de fem dimensjonene; den materialhistoriske, strukturhistoriske, begivenhetshistoriske, mentalhistoriske og den språkhistoriske? Hvilken historiebruk finner man, og hvilken funksjon får fremstillingen?

1.4 Oppklaringer i forhold til problemstillingen:

Når man skal analysere noe fra fortiden er det mye man ikke kan vite helt sikkert. Samtidig er mye forsket på, og man finner mange teorier rundt hvordan ting var. Når man skal gjøre en slik analyse blir det to hovedfokus, det ene og som kommer først, er å se på det som blir vist

og sammenligne det med nedskrevne kilder og funn fra tiden. I historie er det også en del forskjellige teorier rundt områder, historikere er ikke alltid enige rundt et område. Eksempel på dette: Hvorfor reiste vikingene ut av Norden og raidet resten av Europa? Dette er noe oppgaven kunne gått grundig inn i og forsket på, men i en slik oppgave blir ikke dette fokuset. Det man kan si noe om i denne type oppgave er hva fremstillingen viser og sammenligne dette med forskning. Har man flere teorier fra forskere, må man finne ut om en av dem passer inn i forhold til hvordan dette blir fremstilt i serien. Om fremstillingen blir total urealistisk i forhold til det man kan finne av teori, er det ikke det som er viktig. Det som er viktig er å finne ut om man faktisk har kilder på det som blir vist, hvis ikke forteller også det noe om fremstillingen.

Deretter går man videre inn i del to av oppgaven som er å se på hvilken historiebruk det er, og hvilken funksjon får det? Altså, tv-serien har valgt en retning foran en annen, hvilke betydning dette har for fremstillingen? Man kunne prøvd og kontakte skaperne bak tv-serien, men da dette ikke er en motivanalyse, vil ikke en dialog med dem være like interessant, men skaperne har gitt intervju så motivet blir ikke helt utelatt. Det oppgaven vil ta for seg er den funksjon og inntrykk tv-serien gir. Gjennom en sammenligningsdel hvor det forskes på fremstillingen for å finne «riktig» og «galt», altså det man kan finne kilder på, for å drøfte dette ut fra hvilken historiebruk man finner, vil man så finne hvilke bilder av vikingene som kommer frem. Forfatteren av denne teksten er klar over at historien er «flytende», og at mange kilder er mye omdiskutert og at historikere er uenige rundt flere områder. Hvis det derimot finnes forskning eller kilder rundt det som blir vist, vet man at det ikke er fiksjon som skaperne har laget ut fra egen kreativitet, og det forteller oss igjen noe om tv-seriens funksjon.

2.0 Teori

Når man skal gjøre en historiebruksanalyse, er det noen begreper man må klargjøre. Denne delen av teksten vil ta for seg disse begrepene, for at alt det teoretiske i analysen er klargjort før man går inn i «hoveddelen» av oppgaven. Det viktigste begrepet i en slik analyse er historiebruk, man finner flere former for dette, disse må klargjøres, siden mye av arbeidet i en slik oppgave er å finne i hvilken historiebruk som er til stede i fremstillingen. Historiekultur er et begrep som ofte blir brukt i forhold til historiebruk, dermed får dette en relevans i forhold til oppgaven. Identitet er også et begrep som brukes, og hva er egentlig identitet?

Hvordan kan man definere dette og hvilken betydning har det i forhold til en historisk tv-serie? I sammenheng med historiebruk finner man også historiebevissthet, så etter analysen av tv-serien, vil oppgaven gjennom et perspektivkapitel se på om tv-serien kan hjelpe til med å bedre historiebevissthet i blant annet skolesammenheng, det ble dermed logisk og også se på dette begrepet. «Vikings» er populærhistorie, hva er populærhistorie? Dette er noe den aktuelle delen av teksten vil svare på.

En historiebruksanalyse av en tv-serie er også en filmanalyse, derfor blir det skrevet litt teori rundt filmanalyse. Man finner noen forskjeller på å analysere en tekst, en film, og en tv-serie, noe oppgaven vil ta en drøfting rundt. I underholdende historiebruk snakker man mye om denne verdenen man blir «forført inn i» og tar en del av, også i filmteori snakkes det om denne verdenen. Dette er egentlig noe som gjelder all film, og ikke bare underholdende historiebruk, og for å vise også til filmteorien, ble et lite avsnitt tatt med rundt dette. De fem dimensjoner er et redskap som blir brukt for å analysere tv-serien, dette redskapet hjelper godt med å dele oppgaven opp i logiske kapitler. Hva disse dimensjonene går ut på og hvordan man kan bruke dem blir forklart i denne delen av teksten.

2.1 Historiebruk

Historiebruk er all den historie som blir brukt til noe, altså all historie i politikk, reklame og film, altså når historie brukes til noe er det et eksempel på historiebruk. I politikken brukes historie ofte for å vise til en god tid, eller en dårlig tid for å legitimere noe, men politikken bruker også mye historie for å peke mot en bedre fremtid. Historien kan også brukes for at folk skal identifisere seg med det aktuelle partiet, og det er noe som går igjen er velferdsstaten, da det ofte henvises de til en god tid. I reklame brukes historien mye til det samme formålet, der identitet spiller på historie, som for eksempel vikinger, for å appellere til identitet. Historiske filmer er også historiebruk, og filmer blir produsert enten for å underholde eller for å lære seeren noe, kanskje også begge deler. Dokumentarfilmer lages nok mest med hensyn til å lære seeren om noe, mens spillefilmer er mer for å underholde. Film (historiske filmer) er historiebruk fordi de bruker historien som et produkt, de bruker historien for å gjenskape noe, og da «selge» det videre til folket.² Når historie brukes til noe blir det ofte populærhistorie (se nedenfor), fordi at da har historien et formål som streker seg utenfor historieforskningen. Om man skal selge, underholde, eller bruker historie i politisk

---

² Jan Bjarne Bøe 2006: S,51-52

sammenheng, har som regel historiefremstillingen en annen agenda enn å forske frem eller lære andre historie.

Det finnes flere ulike typer historiebruk, i denne oppgaven ser man på seks typer, som er: vitenskapelig historiebruk, som går på å finne ut hva som faktisk skjedde og være kildekritisk og tolke fastsatte fakta, det er også rekonstruksjon, hvor man prøver å konstruere noe ut fra hvordan man tror det var. Eksistensiell historiebruk går på å identifisere seg med noe, en nasjonstilhørighet eller etnisitet. Man bruker da historien for at mennesker skal identifisere seg med det man har brukt. Etisk historiebruk, eller moralsk historiebruk, ser på om noe fra fortiden kan lære noe etisk i nåtiden, som undertrykkelse av folkegrupper. Den kan også brukes for å legitimere et tapt styresett eller status. Ideologisk historiebruk ligner den etiske, ved at man vil legitimere noe. «Ikke bruk» går på å ikke nevne hendelser fra fortiden, dens funksjon er å glemme, glemme det som har skjedd.

Kommersiell historiebruk er når reklame bruker historie,³ «Vikings» er noe som blir solgt til publikum. Underholdende historiebruk og kommersiell historiebruk er på mange måter like, men den underholdende historiebruk skal underholde seeren, den kommersielle skal selge noe til kunden. «Vikings» er kommersiell historiebruk, men tv-serien blir bedre plassert innenfor underholdende historiebruk. Den underholdende historiebruk vil få publikum til å drømme seg inn i det de ser og få en opplevelse av noe morsomt, spennende, eller trist. Den underholdende historiebruk appellerer ofte til sansene, og den oppfordrer publikum til å ta del i fremstillingen. I film vil den at seeren skal forføres inn i det universet som fremstilles. Denne historiebruk strekker seg ut over de andre. Den kan være eksistensiell ved at man identifiserer seg med det som fremstilles, eller ved at man gjennom fremstillingen danner nye meninger, og oppdager nye sider ved seg selv. Den kan være «ikke bruk» ved at den tildekker noe fra fortiden i underholdningen. Den kan være ideologisk historiebruk, med at det kan legitimere blant annet handlinger fra fortiden. Den kan også være moralsk historiebruk ved å utfordre en moral, ved og eksempelvis fremstille noe som utfordrer en gruppes moral, gjennom blant annet humor, den moralske historiebruk kan også være legitimerende eller oppfordre publikum til å ikke glemme noe som har skjedd. Man kan også finne vitenskapelig historiebruk i den underholdende fordi at underholdende historiebruk kan være en vitenskapelig rekonstruksjon av noe fra fortiden. Blant annet er Jernaldergården på

---

³ Bøe og Knutsen 2012. s, 81

Ullandhaug i Stavanger et eksempel på rekonstruksjon hvor det er lagt inn et seriøst arbeid for å fremstille hvordan vikingenes hus kunne sett ut, samtidig som det skal være kjekt og underholdende og ta del i omvisningen.⁴ «Vikings» er underholdende historiebruk, da det er en tv-serie og den skal underholde. Som sagt kan den underholdende historiebruk strekke seg utover de andre formene, noe oppgaven vil se nærmere på i andre del av analysen.

2.2 Historiekultur

Et samfunn er som oftest oppbygd av flere historiekulturer, dette er grupper av mennesker som deler en historie og har noenlunde lik tankegang og forståelse av den historien de deler. De har en lik tankegang om hva som er akseptabel historieformidling, og de deler praksis og forståelse av en gitt historie. Et eksempel på en historiekultur, kan være nynazister da de deler en oppfatning av en historie og de deler ideologier og tenkesett rundt sin identitet.

En forklaring på begrepet finner man i Bøes bok «Å lese fortiden», *«Historiekultur er kilder, produkter (artefakter), ritualer og sedvaner med historisk referanse og som gjør det mulig å binde sammen fortid, nåtid og fremtid.»*⁵

Når man bruker gjenstander fra historien eller ritualer med en betydning er det historiekulturen man bruker. Vikingene blir en historiekultur for Norge, vi har mange minnesmerker og museer for å minnes historien, og for å nevne et minnesmerke i nærheten har man «Sverd i fjell» ved Hafrsfjord i Stavanger. Der utføres det den dag i dag ritualer blant annet av «Vigrid». Ellers er dette merket en turistattraksjon, men merket har også for mange blitt et symbol på Stavanger. Når en gruppe mennesker deler en oppfattelse av historien, vil de tillegge høytider og ritualer, og gi gjenstander en betydning som knyttes til en delt oppfattelse av historien. Man bruker historie i dag hvor man både referer til fortiden, men også fremtiden, dermed er også historiekultur historiebruk. For at mennesker skal kunne danne en historiekultur må først historien få en betydning, en mening.

2.3 Identitet og kollektiv identitet

Noe av det som kan appellere til mennesket ved historien er at vi kan identifisere oss med den, og selvsagt gjelder dette også vikingene. Det er gjennom identitet aktører selger historien

---

⁴ Bøe og Knutsen 2012. s, 18-19

⁵ Bøe 2006: s,17.

til folket og det er også gjennom identitet historie får en betydning for folk. På samme måte får også identitet en betydning sammen med historie, din historie er dine minner og dine erfaringer. Identitet og historie henger sammen, men hva er så identitet? En kort forklaring er at det er det som skiller deg fra alle andre, det er det som gjør deg annerledes enn andre, dine ytre ting som utseende, pass er et godt eksempel, id står for identifikasjon og i passet står det informasjon om deg, og hva som skiller deg fra alle andre. Det er også selvsagt indre ting, som dine erfaringer og din historie som er en del av din identitet. Dine opplevelser og minner vil utgjøre din identitet, din identitet er i stadig utvikling ved at man hele tiden opplever nye ting og tar opp nye erfaringer.⁶

Kollektiv identitet er når en gruppe, eller en nasjon deler en identitet, de deler en erfaring, et minne eller en historie som knytter deres identitet sammen, vikingene er et eksempel på nasjonal identitet i Norge.⁷ Innenfor nasjonal identitet finner man begrepet «forestilt felleskap», et forestilt felleskap er en oppfattelse av at andre mennesker på andre steder tenker og opplever det samme, fordi at de blant annet deltar i de samme ritualer. For å bruke Benedict Andersons definisjon: «*Forestilt fordi medlemmer av selv den minste nasjon aldri vil bli kjent med eller møte særlig mange av de andre medlemmene av nasjonen — og likevel har man en forestilling av fellesskap med alle disse menneskene. Som østlending opplever jeg sterkere fellesskap med en hvilken som helst person i Vesterålen hundrevis av kilometer unna, enn med en person på den andre siden av svenskegrensen, selv om sistnevnte bor en tiendedel så langt unna som førstnevnte*».⁸ Det felleskapet man finner i en nasjon er forestilt fordi man tenker seg at folk rundt seg tenker likt som oss, uten at man faktisk kan vite at det er tilfellet. En nasjons felleskap bygges på kultur, historie, og de ritualer som utføres. Også mennesker i andre land, med norske røtter kan kjenne felleskap til Norge. En nasjon eller et folk deler en identitet til det stedet de bor, eller stammer fra. Det tillegges en historie til stedet, og man danner felleskap med sine naboer ut fra historiske skildringer. I Norge har man vikingene som stedets første beboere, men vikingene hadde ikke en forståelse av norskhet som svarer til den vi har i dag.⁹ Gjennom denne oppfattelsen av vikingene som norske og en fellesskapsfølelse til dem, kan man forstå hvorfor vikingen har blitt så populær og hvorfor han er blitt filmatisert.

---

⁶ Karlegard og Karlsson 1997: S, 83-84

⁷ Karlegard og Karlsson 1997: S, 98

⁸: <http://www.minervanett.no/forestilte-fellesskap/> Hentet: 25.04.14

⁹: <http://kulturakademietkulturforstaaelse.wordpress.com/2013/04/21/det-forestilte-fellesskap/> Hentet: 25.04.14

Det er også klart at det ikke bare er mennesker som stammer fra Norden som kan identifisere seg med «Vikings». Det er kanskje mennesker fra Norden som først og fremst vil bli trukket mot serien, men dette kan være «eksistensielt» for alle. I en slik fremstilling kommer flere funksjoner frem, og en av dem er at man drømmer seg bort i fremstillingen og lager seg meninger rundt det man ser. I denne prosessen lager man seg nye syn og erfaringer som igjen vil føre til en forandring i ens identitet, dermed blir det en annen måte å identifisere seg med dette på. Også på samme måte som filmer om greske historiske hendelser har fått kjempesuksess vil også en fremstilling rundt vikingene ha samme effekt, man vil også lære om andres lands fortid, når også folkeslaget har gjort ting av stor betydning vil dette føre til større interesse.

2. 4 Historiebevissthet:

Historiebevissthet er å forstå at mennesket er et historisk vesen. Med historisk vesen menes at menneskets minner og erfaringer, altså vår egen historie, er det som utgjør menneskets identitet. Skal man lære seg om mennesker fra en tid tilbake må man forstå at disse menneskene også har en fortid, som forteller mye om den perioden man skal lære om, samtidig som at det også sier noe om hvordan disse menneskene ser på fremtiden. Historiebevissthet handler om og kunne se sammenhenger, hvordan fortid, nåtid og fremtid har en sammenheng.¹⁰ Man har historiebruk i skolesammenheng, og da er det for å bedre historiebevissthet, det som kalles historiebruksdidaktikk. Innenfor historiedidaktikken har man to former, den ene er historiefagdidaktikk og den andre er historiebruksdidaktikk. Historiefagdidaktikk handler om vitenskapen bak tilretteleggingen av undervisning, altså hvilke midler man kan bruke for å lære best mulig fra seg. Mens historiebruksdidaktikken går ut på å lære elever å kunne bruke historie, og formålet er å bedre historiebevissthet. I undervisningen er det dette man prøver og lære, og se på mennesker fra fortiden og hvordan deres erfaringer har påvirket dem i deres nåtid. Hvilket syn de da har på fremtiden, forstår man det så forstår man også valg som blir gjort. Man vil også gjerne knytte det man har funnet opp til en nåtid, og man vil hele tiden gå frem og tilbake, for å finne ut både hvordan fortiden har påvirket nåtiden, men også hvordan «fortiden til fortiden» påvirker hverandre. Historiebevissthet er et bredt tema, og det har betydning ikke bare i undervisningen, men også for alle mennesker, man kan lære å forstå seg selv.¹¹ Målet med historiebevissthet er ikke å lære seg og reproducere historie som typisk pugging av fakta vil føre til, men heller se

---

¹⁰ Jensen 2006: s, 61

¹¹ Bøe 2006: s, 40-44.

historien som en fortelling og kunne stille seg kritisk og se sammenhenger i denne fortellingen.¹²

Film er et redskap man kan bruke for å bedre historiebevissthet, da det viser historiske hendelser visuelt, og man får et innblikk i en historisk verden. Man får et innblikk i tenkemåte, en forståelse av hvordan et folkeslag var, og hvorfor det var som det var, selvsagt avhenger dette av hvor godt arbeid som er gjort med filmen, noe oppgaven vil komme tilbake til når det ses på om «Vikings» kan brukes som et hjelpemiddel for å bedre historiebevissthet.

2.5 Populærhistorie:

«Vikings» er et eksempel på historiebruk, men det er også populærhistorie, og for å definere populærhistorie er det all den historie som ikke er faghistorie, dvs. film, teater, skjønnlitteratur, fremstillinger, reklame og historieundervisning på lavt nivå. Det som også kjennetegner populærhistorie er at det ofte er en forenklet historie, man kan vel si at det på mange områder er en innføring i historie. Populærhistorie er også ofte underholdende for eksempel i film eller andre fremstillinger.¹³

I boken «Innføring i historiebruk» deles populærhistoriens viking inn i fire roller.¹⁴ Disse er: Den barbariske vikingen, som er den store krigeren som slår ned sine fiender, kvinnene har også enorme attributter. Den uflidde vikingen er den urenlige og stinkende mannen med dårlig ånde og møkkete hår. Den humoristiske viking er den vikingen som kan være den mindre intelligente og sløve vikingen, som tegneseriefiguren Hårek. Den rasistiske viking, han kommer frem blant nynazister, i grupper som «Vigrid» og som symbol under andre verdenskrig. Til slutt kommer vikingen fremstilt i fantasy-sjangeren hvor han er en modig helt, og moralens vokter.¹⁵ I «Vikings» kommer også en rolle frem som ikke er nevnt her. Gjennom karakteren Floki får man den sprø/gale vikingen, han er religiøs, handler litt utenfor det vanlige, og har et annerledes syn på omverdenen enn alle andre. Han kan til tider virke både «slem» og morsom, men er i bunn og grunn helt sprø.

2.6 Filmanalyse:

En definisjon på begrepet «analyse» hentet fra internett siden «snl.no» «Analyse,

---

¹² Bøe og Knutsen 2012: s, 165.

¹³ Bøe 2006: s, 117-118.

¹⁴ Bøe og Knutsen 2012.

¹⁵ Bøe og Knutsen 2012: s. 136-137.

undersøkelse ved at noe sammensatt (en sak, en ting, et begrep) løses opp i sine bestanddeler.»¹⁶ Man tar altså for seg en sak, ting eller et begrep og deler dette opp i mindre deler for så å sette det man har analysert sammen igjen for å finne funksjon, natur eller betydning. I en filmanalyse eller medieanalyse, er det dette man gjør, man deler opp det man tar for seg enten det er artikler, bøker, filmer eller tv-serier, for å finne funksjon, natur eller betydning. Når man skal foreta en medieanalyse har man tre aspekter man kan se på disse ut fra; avsender – budskap – mottaker.¹⁷ Avsenderen er skaperen av det som blir vist, budskapet er innholdet i det man ser i dette tilfelle «Vikings» og mottaker er publikum. I følge boken «A Critical Introduction»¹⁸ er det noen områder man kan se på når man skal analysere en film. Det første er de som står bak, altså «senderen», som vil si de som spiller i filmen og de som har laget den, og det lages forventninger hos mottakeren, og ved bruk av kjente skuespillere forsterkes dette. Skuespillerne i «Vikings» er ikke spesielt kjente, men regissøren Michael Hirst har laget flere historiske tv-serier før denne, som «Camelot» og «The Tudors».¹⁹ Produsenten av tv-serien er History channel, og med disse informasjonene kan man lage seg forventninger til hva serien skal handle om, man er kjent med Hirst sitt arbeid og vet at det blir drama og spenning. Man vet også at dette sendes på History channel, og man vet dermed at dette skal være historie.

Hvilket budskap «Vikings» har er noe som kommer frem gjennom analysen i oppgaven, budskapet kan være legitimerende, underholdende og moralsk, gjennom denne analysen vil funksjonene komme frem. Til slutt ser man på mottakeren, hvem er dette ment for? «Vikings» kan nå mange, både ungdommer, voksne og historieinteresserte, man finner også dem som bare er interesserte i vikinger, og man finner også alle som liker spenning, vold og drama. Publikum forteller også noe om senderen, og hvilket budskap han vil gi. Hvis mottakeren forventer å se en film som utfordrer intellektet blir det feil å lage en komedie. Mennesker har sett utallige filmer før, og de skal nå se en ny film, dermed har de en forforståelse av hva de nå skal se. Når man skal se «Vikings» vet man at det handler om vikinger og man forventer vold, action, og drama, man vet også at det er produsert av History channel, og seeren forventer da også gjerne at det skal være historiske korrekt. Ved å vite hvilke forventninger et publikum har til tv-serien kan produsentene også vite litt om hvordan fremstillingen må se ut.

---

¹⁶ <http://snl.no/analyse>. Hentet: 25.03.14.

¹⁷ <http://ndla.no/nb/node/62439>. Hentet: 27.03.14.

¹⁸ Pramaggiore Maria, Wallis Tom 2005.

¹⁹ http://www.irishfilmboard.ie/irish_film_industry/news/VIKINGS_Tops_The_Ratings_With_83_Million_Viewers/2149. Hentet: 03.10.13.

Senderen blir ikke så viktig i denne oppgaven da dette ikke er en motivanalyse, så mottaker og budskap er det som blir relevant for å kunne vise i analysen hvordan budskapet og funksjonene kommer frem til seeren. Men senderen har også en rolle i dette, da det er han som har skapt det, og det er hvordan hans budskap kan oppfattes som drøftes.

Når man skal foreta en film- eller tekstanalyse er utgangspunktene litt forskjellige. Den største forskjellen på tekst og film er at når man skal analysere en tekst ser man på hvordan det som leses kan oppfattes av leseren, og det er vår egen fantasi som danner den verdenen som beskrives. Med film ser vi alle det samme, og man analyserer mange bilder med ett budskap. I en tekst kan man ikke gå ut fra at alle har sett det samme som deg.

Man vil også finne noen forskjeller på film og tv-serier og hovedforskjellen er lengden på en tv-serie og at den er delt opp, man kan utforme en mye lengre fortelling med en tv-serie enn hva man kan med film. I en film får man bare tid til å vise til en historie. En tv-serie kan ta for seg mange små fortellinger som bygger opp til en stor avslutning, det er mye mer materiale man må se på. I en tv-serie blir man mer kjent med rollene, den kan være mer forklarende og kan bruke mer tid til å bygge opp til spenning, men det kan også ha motsatt effekt, det kan bli mye uklarheter i det som skal formidles. Hver episode blir som en kort film, som bygger opp til en ny oppfølger. En tv-serie kan også ha den effekten at seeren vil glemme mye av det som skjer, det er så mye man går gjennom, spesielt med tanke på at man gjerne må vente en stund før man kan se neste episode (med mindre man ser alt på en gang). En film er kort og går kjapt gjennom sin fortelling, det kan være lettere å få med seg helheten i en film enn hva det er i en tv-serie. Når man analyserer en tv-serie må man finne budskapet episode for episode samtidig som man finner helhetsbudskapet i serien. En serie har fort for å skifte mellom fortellinger, den kan ha forskjellige hovedpersoner, og flere hendelser som har betydning. Her er «Vikings» oversiktlig, man har en hovedperson, handlingen skifter litt, men det blir logisk, den har ikke lett for å forvirre. «Vikings» holder seg godt til en handling, men også her finner man litt skiftninger, flere forhold har fått store fokus, flere karakterer har fått større fokus, enn hva de gjerne hadde gjort i en film.

2.7 Film - underholdende historiebruk:

Når man ser på film, lukker en gjerne omverdenen ute og man går inn i filmverdenen, man er oppslukt i noe den russiske forfatteren Maxim Gorky kalte skyggenes kongerike. Når man går inn i dette «kongeriket», setter man seg selv inn i filmen, man danner meninger om personene

og hendelsene som foregår. Man kan også danne meninger rundt historiske hendelser etter å ha sett en historisk film. Noen kritiserer film for å være en flyktende underholdning, altså at man flykter fra livet inn i filmen. Andre vil si at film hjelper en med å realisere våre drømmer og fantasier. Film gjør på mange måter begge deler.²⁰ Dette er noe perspektivkapitlet vil se nærmere på.

2.8 De fem dimensjoner:

I analysen er det mye som blir tatt opp, blant disse er våpen, klær, hus, båter, generelt om samfunnet, familiene, krig, utforskning, de forskjellige karakterene og prosessene karakterene går gjennom. For å kunne gjøre analysen er det nødvendig å ha noen verktøy. Oppgaven har valgt å bruke de fem dimensjoner som den danske medieviter Janus Madsen presenterer i sin artikkel «Når fiksjon skriver historie» fra 1999» De fem dimensjoner blir også brukt i Jan Bjarne Bøe sin artikkel «Hvordan bør fortiden fortelles?»²¹

2.8.1 Den materialhistoriske dimensjonen:

Dette handler om at fortellingen gir et rett bilde av det materielle, altså hvilken mat de spiste, hvilke klær de brukte, våpen, skip, hus og landskap. Altså det visuelle, hvor godt «skaperen» har klart å forme den verden de skal gi seg ut for å leve i.

2.8.2 Den strukturhistoriske dimensjonen:

Dette går ut på strukturen i fortellingen, altså det som skjer rundt det som fortelles. Hvis for eksempel et sted var kjent for at der var der mange barn, bør der være mange barn i bakgrunnen, eller om et sted var kjent for å ha mange slaver blir det feil og ikke ha med mange slaver. Men man må også se på hvordan disse tingene har preget samfunnet, altså hvordan dette generelt har påvirket samfunnet. Med mange barn eller slaver vil det ha gjort noe med samfunnets struktur, og det igjen gjør noe med hvor realistisk alt fremvises, altså så må man se på statistene og hvordan de oppfører seg for å få helhetsbildet.

2.8.3 Den begivenhetshistoriske dimensjonen:

Dimensjonen trekker mer de store linjene, blir historiske hendelser rett fortalt? Det omhandler altså hendelsene, hvem gikk til krig mot hvem? Hvem var konge når? Hvordan utspilte en viss krig seg eller hvorfor? Hvem og når reiste folk til forskjellige steder? Det er altså det

---

²⁰ Pramaggiore Maria, Wallis Tom 2005: s,2

²¹ Bøe 2011. Bind 48/2011: Hvordan bør fortiden fortelles?

generelle, det som fortellingen faktisk omhandler. Her er det også viktig å ta med flere sider ved fortellingen, hvis man skal fortelle om et visst årstall så må man ta med flere av de viktige sidene, og ikke bare legge fokuset på et enkelt sted. Et eksempel er hvis man skal fortelle om Norge i 1940 blir det feil å ikke ta med krigen, men det blir også feil og bare vise krigen, fordi det var mye annet enn bare krigen som blir viktig å vise for å kunne vise hvordan Norge var i 1940.

2.8.4 Den mentalitetshistoriske dimensjonen:

Dette går på holdninger, moral, regler og normer og hvordan folk oppfører seg mot hverandre. Er det en klar status forskjell og vises det? Er det klart at en er konge og en er slave i møte med andre? Dimensjonen går også på syn på samfunnsmessige saker som hva synes de om utlendinger den gang, hva med hjemløse og kongelige? Var det mye overtro og i så fall vises det? Hvilke holdninger og normer hadde man? Hvordan var lederne? Har de mer/mindre innflytelse enn det de skulle hatt? Det går altså på folks mentalitet og om dette er vist korrekt i forhold til den tiden det skal fortelles om. Eksempel, hvis et samfunn er veldig overtroisk/religiøst blir det feil å ikke vise det, for det er noe som preger fortellingen, det kan også ofte forklare mange av de valgene som ble tatt.

2.8.5 Språkhistoriske dimensjonen

Samsvarer språket de snakker med datidens språk? Blir det brukt fremmedord som datidens folk ikke ville brukt? Viser det språkbarrierer i møte med folk fra andre land? Alt dette gjør noe med hvor realistisk fremstillingen er, hvis man skal vise til et britisk samfunn på 1500-tallet er det viktig å gjenskape de dialekter og ordforråd folk den gang hadde.²²

2.10 Tidligere arbeid:

I denne delen av teksten vil oppgaven se på hvilket arbeid som er gjort før. Emne historiebruk er ganske nytt, det er dermed ikke gjort like mye arbeid rundt dette emnet som det er gjort rundt flere andre emner i historiefaget. Tv-serien «Vikings» er også en ny tv-serie, dermed finner man heller ikke et større arbeid rundt denne tv-serien. Man finner flere større arbeid rundt historiebruk, og man finner også eksempler på hvor disse bruker film som grunnlag i arbeidet. En historiebruksanalyse av tv-serien «Vikings» er ikke gjort før, det er derimot grunn til å tro at et arbeid rundt dette vil skje, noe teksten vil utdype. Teksten vil også gi to

---

²² Bøe 2011. Bind 48/2011: Hvordan bør fortiden fortelles?

eksempler fra to tidligere masteroppgaver, hvor den ene tar for seg en analyse av film, og den andre tar for seg vikingmotiver i skolebøker på lavt nivå. Da det ikke er gjort en historiebruksanalyse av «Vikings» eller en annen filmatisert vikingfortelling, ble det logisk å vise til en som har jobbet med en populærhistorisk vikingfremstilling og en som har jobbet med historiske filmer. Det har foregått en debatt rundt «Vikings» i media både internasjonalt og nasjonalt, denne debatten vil også denne delen av teksten ta for seg.

Man finner noen eksempler på historiebruksanalyser i Jan Bjarne Bøe sine bøker og artikler. For å komme med et eksempel «Pirater fra mord til moro, hvordan bilde på piratene har endret seg».²³ Her har Bøe gjort et bredt arbeid rundt pirater, og deres utvikling, som tittelen på boken: «fra mord til moro», er dette en bok som ser på bilde av piratene i utvikling. I boken gjør Bøe også det denne oppgaven gjør, han tar en gjennomgang og ser på våpen, klær, skip, personer, osv. Bøe gir også eksempler på fremstillinger i dag, og gir uttrykk for hvilke funksjoner disse har. Boken går ikke like mye i dybden på en enkelt fremstilling. I en annen bok av Bøe: «Å lese fortiden» gjør forfatteren et arbeid rundt vikingene, på samme måte som med piratene.²⁴ Bøes fokus i disse bøkene er å se på utviklingen og fremstillingen av vikinger og pirater i dag.

Bøe har også skrevet en artikkel med tittelen: «Hvordan bør fortiden fortelles?» Her bruker Bøe de «fem dimensjoner» og gjør en analyse av tv-serien kalt «Victorian farm», dette er en fremstilling av en gård fra 1800-tallet. Dette analyseverktøyet er også hovedredskapet i denne teksten. Både denne oppgaven og Bøes artikkel tar en gjennomgang av episodene og dimensjonene, men denne oppgaven har som hovedfokus å se på historiebruk og funksjon. I Bøes artikkel viser han til hvordan man kan analysere en fremstilling ved hjelp av et redskap for så å kunne konkludere med om det var en realistisk fremstilling.²⁵ I fremstillingen av denne teksten brukes mye av Bøes arbeid, men empirien og problemstillingen er ikke lik noe av Bøes tidligere arbeid. Man finner mange forskere som jobber med historiebruk, men Bøe knytter dette opp til vikinger og pirater, og bruker de fem dimensjoner, dermed er det hans arbeid som er nærmest det arbeidet som ligger i denne teksten.

---

²³ Bøe 2010: Pirater fra mord til moro.

²⁴ Bøe og Knutsen 2012: s. 128-140.

²⁵ Bøe 2011. Bind 48/2011: Hvordan bør fortiden fortelles?

Man finner eksempler på tidligere masteroppgaver som er innom noe av det samme emneområdet som denne masteroppgaven. Kjell Sunde sammenligner to krigsfilmer i masteroppgaven sin med tittelen: «Krigen, filmen og skolen» her bruker han de «fem dimensjoner» som et redskap for å analysere disse to filmene. Hans mål er å finne ut hvor realistiske disse to fremstillingene er for å kunne se om de kan brukes i skoleundervisningen, hvor han da knytter dette opp til kunnskapsløftet i skolen. Denne oppgaven vil også si noe om hvorvidt «Vikings» kan brukes i undervisning, men dette blir en diskusjonsdel, og på ingen måte et hovedmål som det ble for Kjell Sunde.²⁶

Gaute Hauge skrev en masteroppgave hvor han ser på historiebruken i norske og engelske historiebøker om vikingene. Han ser på en utvikling hvor han knytter forskning inn, og sier også noe rundt populærhistorien. Vi ser begge på vikinger og historiebruk, men min oppgave tar med et avsnitt for å vise at det har vært en utvikling, mens denne utviklingen er hovedmålet i hans oppgave. Bortsett fra at vi begge ser på vikinger og historiebruk, er oppgavene ulike.²⁷

Her har man to av flere eksempler på andre som har gjort arbeid både med filmanalyse og med populærhistoriske vikingen. Men som man ser er det store ulikheter fra deres arbeid og mitt eget. Der finnes også andre oppgaver, bøker og artikler som beveger seg inn på samme område.

Tv-serien har fått en del kritikk. «The American Spectator» var tidlig ute med artikkelen «History Channel Gets Vikings Precisely Wrong». Her blir tv-serien kritisert blant annet for å fremstille maktfordelingen i tv-serien feil i forhold til hva forskning forteller oss. I serien sitter Jarlen med all makt og styrer alt. Dette er galt mener avisen, han baserer seg på Prof. Torgrim Titlestad sin bok «Norge i vikingtid våre historiske og kulturelle røtter».²⁸ Man finner flere artikler og debatter på forskjellige forum fra mange land som både er positive og negative. Barry Jacobsen som er kjent fra tv-serien «The deadliest warrior» stiller seg positivt til «Vikings», han anerkjenner at det er noen «tabber», men synes det i sin helhet er et godt utført stykke arbeid. Han nevner mye av det oppgaven også tar opp i analysen av tv-serien. Dette gjelder blant annet tidslinjen til Ragnar, her er det en del unøyaktigheter. Han nevner

---

²⁶Sunde Kjell 2012 «Krigen, filmen og skolen». Uis.

²⁷ Hauge Gaute 2013 «From the fury of the Northmen, good Lord, deliver us»

²⁸: <http://spectator.org/archives/2013/03/12/history-channel-gets-vikings-p> Hentet: 27.03.13

også dette med at Ragnar skal ha blitt født med makt, og dette med og vise at vikingene reiste for første gang vestover på 800-tallet. Ellers syns han at tv-serien har vært gode på detaljer.²⁹

Også i norske medier har «Vikings» fått noe anerkjennelse. Det har pågått en debatt i aftenposten hvor den første artikkelen slaktet «Vikings», med overskriften «TV-serie om vikinger skaper latter for historiske tabber». I denne artikkelen er det Jan Ragnar Hagland, professor i norrøn filologi ved NTNU i Trondheim, som er hovedkommentatoren, og som artikkelen sier finner man også mye negativt på forskjellige debattsider. Hvis man også leser kommentarene til denne artikkelen er de veldig forskjellige, hvor man både finner dem som har satt seg inn i stoffet og dem som ikke har det.³⁰

Etter denne artikkelen, kom det flere som forsvarte tv-serien. Den første var en kronikk av masterstudent i historie ved Universitetet i Oslo, Hanne Sundelin Larsen. Her kritiserer hun norske historikere for å være for harde mot «Vikings» og argumenterer for at det ikke er så mye «vranglære» som de skal ha det til, hun stiller seg positivt til tv-serien, og hun skal selv avlegge en masteroppgave rundt en sammenligning av denne tv-serien og en film som handler om Ragnar Lothbrok fra 1958 kalt «The Vikings».³¹

Etter denne kronikken, kom Vikingtid-forsker Jan Bill og støttet det hun hadde sagt. Han kaller de historiske tabbene for småfeil, og at det ikke er grunn til å henge seg opp i. Et av poengene i disse to innleggene, er at det er positivt at en slik tv-serie blir laget for å igjen få fokus på vikingtiden og det blir galt og slakte den på denne måten ifølge Bill.³²

Den siste artikkelen baserer seg på uttalelsen til Marlen Ferrer, med overskriften «Jeg slukte «Vikings» rått». Hun beskylder Hanne Sundelin Larsen, for å være for hard mot norske historikere, og hun ser veldig positivt på tv-serien. I motsetning til de tre andre artiklene går Marlen Ferrer mer inn i tv-serien og tar en gjennomgang av handlingen og roser den for

---

²⁹<http://deadliestblogpage.wordpress.com/2013/04/09/hollywood-vs-history-the-vikings-on-history-channel/>.

Hentet: 09.04.13

³⁰ <http://www.aftenposten.no/kultur/TV-serie-om-vikinger-skaper-latter-for-historiske-tabber-7183762.html#>.

Hentet: 28.04.13.

³¹ <http://www.aftenposten.no/meninger/kronikker/Vranglare-om-vikinger-onskes-velkommen--7398577.html>
Hentet: 15.12.13

³²<http://www.aftenposten.no/kultur/TV-serie-far-kritikk-for-vranglare-om-vikinger-7400901.html#.Usq5TKgppgV>. Hentet: 15.12.13

historisk korrekthet. Hun reiser gode poenger som også denne oppgaven vil ta opp. Som at munken representerer et «oss», og at det ligger et bakteppe med eiendomstrussel. Hun roser tv-serien for hvordan de fremstiller dette samfunnets mentalitet, noe også denne teksten gjør i analysen. Ferrer gir bare ros, hun tar ikke opp noe av det som er mer klare avvik fra faghistorien, som uvitenheten rundt omverdenen og Jarlens makt, noe som tv-serien har blitt sterkt kritisert for. Ferrer nevner bare dette med Uppsala og menneskeofring, noe som Hagland kritiserte i den første artikkelen, hun forteller at det er uenighet rundt dette, og at man ikke helt vet hvordan dette var.³³ Dette er også noe teksten vil komme tilbake til i analysen.

Det som skiller denne masteroppgaven fra disse artiklene, er at oppgaven ikke skal se på denne serien for å kritisere eller forsvare den. Oppgaven har ingen slik agenda, oppgavens arbeid går ut på å se på hva som er «riktig» og hva som er «galt» for å finne hvilken historiebruk som er til stede, og hvilken funksjon denne fremstillingen har. Det er ikke tekstens mål og finne ut hvem som har rett i disse diskusjonene. Gjennom analysen vil teksten vise enighet med noen og uenighet med andre, men det har svært liten betydning for oppgaven, og hvilken retning konklusjonene vil ta rundt debatten. Det blir derimot viktig for oppgaven å anerkjenne hvilket arbeid som er gjort rundt tv-serien før og mens skrivingen pågår. Det arbeidet som er gjort før denne oppgaven er i form av artikler, det er ikke gjort et bredt arbeid rundt denne tv-serien før.

3.0 «Vikings»

«History Channel» har lansert en ny tv-serie kalt «Vikings», første episode ble vist 03.03.2013. Det har i første omgang blitt laget 9 episoder. Tidsmessig har serien lagt seg til begynnelsen på vikingtiden, og handler om Ragnar Lodbrok som er tatt ut fra «Sagaen om vikingene». Tv-serien skal fortelle om en historisk figur og den skal skildre vikingtiden. Man ser ganske umiddelbart at det er lagt ned mye penger i produksjonen, effektene, klærne og utstyret er gjort skikkelig. Tv-serien tar for seg mange av sidene ved vikingene og fremstillingen har med både gudetro, vikingsamfunn, familie og plyndring. Tv-serien er full av drama og action, det er ment til å appellere og til å bli «avhengig» av. Tv-serien har blitt en kjempesuksess og hadde 8,3 millioner seere ved verdenspremieren. Også blant venner og bekjente av meg er det flere og flere som har sett tv-serien etter at den ble tilgjengelig i Norge.

---

³³ <http://www.aftenposten.no/meninger/Jeg-slukte-Vikings-ratt--7405616.html#.UswJPagppgU>. Hentet: 15.12.13

Førstegangsvi sningene av «Vikings» på TV 2 Zebra hadde et snitt på 79.000 seere.³⁴ Dette er seertallet på tv, men man finner også tv-serien på nettsteder som Netflix og HBO nordic. Vikingtiden selger, vikingtiden selges over hele verden, både gjennom film og tv samt gjennom andre fremstillinger og hovedmålet ved tv-serien er også å selge, og det kan da gå ut over det man oppfatter som historisk korrekt, men det er noe teksten kommer tilbake til. Tv-serien hadde et budsjett på 40 millioner dollar, som er den høyeste summen «History Channel» har investert i et prosjekt. Det ble bygget et studio for serien i Irland, som også er det stedet hvor serien ble spilt inn.³⁵

«Vikings» handler om Ragnar Lothbrok, hans krigere og hans familie, Ragnar selv blir spilt av Travis Fimmel. Andre betydelige roller i serien er hans bror Rollo (Clive Standen), hans kone Lagertha (Katheryn Winnick). Jarlen i landsbyen, Jarl Haraldson (Gabriel Byrne), Jarlens kone Siggy (Jessalyn Gilsig), munken han tar med seg fra England; Athelstan (George Blagden) og Ragnars trofaste, men litt sprø venn Floki (Gustaf Skarsgård). Tv-serien utspilles i slutten av 700-tallet - begynnelsen på 800-tallet, og tar for seg det som gjerne betegner begynnelsen på det som blir kalt vikingtiden. Den skildrer utreisene til England og de indre konfliktene i Danmark. Tv-serien tar for seg en historisk figur som er en helteskikkelse i sagnene, den danske kongen Ragnar Lothbrok. Regissøren har uttalt: “I especially had to take liberties with ‘Vikings’ because no one knows for sure what happened in the Dark Ages. Very little was written then. The bottom line”, forklarte han var: “We want people to watch it. A historical account of “the Vikings” would reach hundreds, occasionally thousands, of people. Here we’ve got to reach millions.”³⁶ Dette sier noe om motivet, som er at de vil selge.

3.1 Vikingenes utvikling:

Hvordan har det seg sånn at vikingene har fått den plassen de har? De var villmenn, og man fryktet dem. De plyndret og drepte og var brutale menn, men den dag i dag er de underholdning for barn og voksne gjennom mange forskjellige fremstillinger. Forandringene i fremstillingene av vikingene begynte å endre seg i første halvdel av 1800 tallet, først i Danmark og Sverige, Norge fulgte like etter. Vikingene ble romantisert gjennom dikt og nye fortellinger om dem, de ble til menn man kunne se opp til, og symboler man kunne bygge

---

³⁴ E-post fra tv2.

³⁵http://www.irishfilmboard.ie/irish_film_industry/news/VIKINGS_Tops_The_Ratings_With_83_Million_Viewers/2149. Hentet: 03.10.13

³⁶ http://www.nytimes.com/2013/02/24/arts/television/vikings-struggles-come-to-life-in-history-channels-series.html?pagewanted=all&_r=2&_. Hentet: 15.09.13

nasjoner på. De ble fremstilt som helter, de var en av oss, de var våre landsmenn fra en lang tid tilbake, de var våre forfedre. Glorifiseringen ligger nok mye i det at både Danmark og Sverige hadde lidd store tap under Napoleons-krigene. Sverige måtte blant annet gi opp Finland, de fikk Norge i stedet, men dette veide ikke opp for tapet. Samtidig skjedde det en romantisering i denne perioden, i Tyskland og Norden ble det viktig å samle folket under noe de hadde til felles, altså en «felles identitet». For Norden ble det da naturlig å se tilbake til vikingene, da viste de til en storhetstid. Norge kom med først på 1850-tallet, og her til lands var det i første rekke Leiv Eriksson sine dikt og malerier som viste vikingånden. Både Henrik Ibsen og Bjørnstjerne Bjørnson brukte vikingene i sitt arbeid, denne «vikingdyrkingen» fortsatte langt ut på 1900-tallet. Også i skolebøker kunne man se endringer, og for Norge var det viktig å vise at vi også hadde en storhetstid før vi «havnet under» Danmark, og før unionen med Sverige (vikingen ble også brukt når det var snakk om å bryte unionen med Sverige). Under andre verdenskrig ble vikingesymboler misbrukt av Hitler og NS, dermed fikk man en nedgang i vikingsymbolikken, men dette gikk også over. I dag er der mange forskjellige aktører som bruker vikingesymboler, de er på klær, i idrettsklubber og mange andre organisasjoner, og selvsagt i film/tv og tegneserier. Det er ikke bare i Norden vikingene er populære, men også i USA. Spesielt siden mange amerikanere stammer fra Scandinavian og denne dyrkingen av vikinger, spesielt i etterkrigstiden, fulgte med over Atlanteren. I 1964 ble 9. oktober gjort til Leiv Erikssons «Memorial day».³⁷ Den dag i dag brukes vikinger i mange sammenhenger, som i reklame, film/tv-serier, og museumsframstillinger av vikingene er veldig populært både i Norge og resten av verden, Arkeologisk museum i Stavanger har blant annet et sterkt fokus på vikingene.

Den dag i dag finner man også ekstremgrupper som sterkt knytter seg til vikingtiden, som NS og Hitler under andre verdenskrig og man finner i dag de som bruker vikingemotiver i nazistiske miljøer. Nynazistene deler en historiekultur, de identifiserer seg med vikingene, grupper som «Vigrid» utfører ritualer og har levesett som kan minne om vikingenes egne. Tv-serien er mørk, brutal og den glorifiserer vikingene som store krigere som har verden for sine føtter, dette er starten på vikingenes storhetstid. Trolig er dette en fremstilling som kan appellere til blant annet Vigrid-gruppen, og brukes gjerne av dem.³⁸

---

³⁷ Bøe 2006: 118-124

³⁸ <http://vigrid.net>. Hentet: 10.09.13

3.2 Gjennomgang av episodene

Over ni episoder av «Vikings» er det mye som skjer, det er mye man kunne gått gjennom og mange detaljer som kunne vært nevnt. Oppgaven vil se på hovedhandlingen i hver episode. Poenget blir å beskrive det som er sett i episodene for å kunne lage en generell oppfattelse av hva fremstillingen går ut på, for og da kunne sammenligne dette med historiske kilder i analysen. Det som blir relevant her og i analysen, er hovedhandlingene, men også få med noen mindre detaljer som gjør noe med hvor realistisk fremstillingen er.

3.2.1 Episode 1; «Rites of Passage»

Tv-serien begynner på en slagmark hvor man kan se vikinger kjemper mot hverandre. Det ligger mange døde på marken og på en haug står Ragnar Lodbrok. Han speider ut over slagmarken og får øye på en mann som bærer to kråker på skuldrene, og som peker med et spyd på mennene som ligger døde, trolig er det Odin han ser. Senere i tv-serien blir man introdusert til Ragnars familie, han har en kone, to barn og en bror, broren får man fort et inntrykk av at er sjalu på Ragnar. Man møter også Jarlen (lederen i Ragnars område) i den regionen de bor, og flere av innbyggerne og i serien vises det fort at det er et spenningsforhold mellom Jarlen og Ragnar. Ragnar vil reise vest for å finne land, mens Jarlen mener at det ikke finnes land vest og at alle skal reise øst. De samles til et «ting» for først og fremst gi sønnen til Ragnar en arming, som symboliserer at han er blitt voksen. Så straffer de noen lovbrøtere. Siden forteller Ragnar sin bror om et redskap som han mener kan hjelpe dem med og reise vest. Ragnar er litt usikker på hva han skal gjøre, han vil reise vest, men han får ikke støtte fra «tinget». Han besøker så en «seer» (en hellig person som snakker med gudene) for å finne ut hva han skal gjøre, han får så beskjed om at han må ta loven i sine egne hender. Sammen med sin venn Floki begynner de å lage sitt eget skip, skipet blir ferdig, nå trenger de bare menn.³⁹

3.2.2 Episode 2; «Wrath of Northmen»

Skipet blir ferdig bygget og Ragnar samler så en gjeng med venner som er lojale mot ham. Alle mennene vil være med ham, bortsett fra en mann med navn Knut. Kona Lagertha vil også være med, men Ragnar trenger henne til å passe ungene mens han er borte. Jarlen har spioner og oppdager Ragnars planer, også Knut informerer Jarlen om hva som foregår. Jarlen er derimot overbevist om at det ikke finnes land til vest og at de aldri vil se Ragnar og hans menn igjen. Ragnar og hans menn tar så ut på den lange reisen, det blir etter hvert mye uro på

---

³⁹ <http://hbonordic.com/series/-/-/vikings/seasons/1/1-rites-of-passage>. Hentet: 15.04.13.

skipet og de mister troen på at det finnes land til vest. Samtidig hjemme, finner Jarlen ut at den lokale smeden har hjulpet Ragnar med et anker, og smeden blir drept. Ragnar finner til slutt land, de finner England, de finner klosteret Lindisfarne. De plyndrer klosteret og tar med seg alt av verdisaker, Floki brenner de hellige tekstene som ligger inne i bygningen da han ikke ser noen verdi i disse. De tar også med seg noen munkes som slaver.⁴⁰

3.2.3 Episode 3; «Dispossessed»

Etter en lang reise kommer så Ragnar og hans menn endelig hjem, og de må straks møte hos Jarlen. Jarlen beslaglegger alt, men de får lov å ta en ting med seg hjem, Ragnar velger den ene munken Athelstan. Ragnar blir fort fascinert av Athelstan og vil lære av ham. Jarlen godtar en ny reise over til England, men denne gangen må Ragnar ha med seg en av Jarlens lojale menn, Knut. Jarlen stoler ikke på Ragnar og Knut skal være informanten til Jarlen. Man oppfatter ganske raskt at mannskapet ikke liker Knut, og at de er misfornøyde med ordningen. Ragnar tar med sin kone denne gangen og overrasker alle ved å sette Athelstan til å styre hjemmet. Ragnar går igjen i land i England, han blir oppdaget på vei inn mot land og den lokale sheriffen kommer og møter ham. Sheriffen vil vise Ragnar og hans menn rundt og vil at dette skal skje på en fredelig måte. Dette vil Ragnar også, men Rollo og de andre er urolige, de tror dette er en felle og kamp utspiller seg.⁴¹

3.2.4 Episode 4; «Trial»

Vikingene er ennå i England og de velger å reiser mot den nærmeste landsbyen. De har planer om å angripe denne byen, men Ragnar insiterer på at de skal vente en dag. Ragnar vet at dagen etter er søndag og at da vil alle være i kirken. De inntar så landsbyen og som Ragnar sa var alle i kirken og deres våpen ligger på utsiden. Landsbyen blir altså veldig lett å plyndre. Jarlens mann, Knut, prøver å voldta en kvinne, dette ser konen til Ragnar og stopper det, og Knut prøver så å voldta henne, hun dreper ham i forsøket. Kongen over dette området, Aelle, (spilt av Ivan Kaye) blir fortalt om vikingene og deres herjinger og sender menn for å stoppe dem. Da vikingene er tilbake ved skipet for å ta fatt på hjemveien møter de Aelles menn, kamp utspiller seg, og vikingene vinner med bare et tap. De reiser hjem og Jarlen beskylder Ragnar for å ha drept Knut, han krever rettssak. Jarlen prøver å bestikke Rollo med giftemål med sin datter for å få dom på Ragnar. Rollo som er sjalu på Ragnar ser ut til å gå mot ham på «tinget», men i siste øyeblikk i hans vitnemål snur han om, og forteller at det var ikke mord

---

⁴⁰ <http://hbonordic.com/series/-/-/vikings/seasons/1/2-wrath-of-the-northmen>. Hentet: 24.04.13.

⁴¹ <http://hbonordic.com/series/-/-/vikings/seasons/1/3-dispossessed>. Hentet: 3.05.13

på Knut, men selvforsvar. Sint over hvordan «tinget» gikk, sender Jarlen menn for å ta Ragnar og hans menn, det blir kamp, men Ragnar og hans menn lider igjen få tap, og sender Jarlens menn tilbake i en vogn. Etter denne hendelsen ber Ragnar til gudene, og Jarlen går til «seeren» for å få råd om hva han skal gjøre videre.⁴²

3.2.5 Episode 5; «Raid»

Jarlen angriper hjemmet til Ragnar for å gi ham en lærepeng. De brenner ned huset hans og dreper mesteparten av dyrene hans. Ragnar blir skadet i angrepet og overgir seg for å gi familien en sjanse til å komme seg bort. Ragnar klarer å rømme fra sine fangevoktere og han gjemmer seg hos sin venn Floki hvor han får leget skadene sine. Rollo forteller Jarlen at Ragnar er død, og Jarlen forteller Rollo at han er trygg til tross for at vitnemålet hans ikke ble utført slik Jarlen hadde bedt om. Kona til Jarlen, Siggy, advarer Rollo og forteller at Jarlen kommer til å drepe ham, han skulle ha hørt på henne, for han blir tatt og torturert, men han overlever. Samtidig arrangerer Jarlen et giftemål mellom hans datter og en annen Jarl, og dette er kona Siggy sterkt imot. Ragnar får vite hva Jarlen har gjort med hans bror, og det ender med at Ragnar utfordrer Jarlen til personlig kamp.⁴³

3.2.6 Episode 6; “Burial of the Dead”

Jarlen avslår Ragnars ønske om kamp på grunnlag av at Ragnar er en kriminell, men han ser hvor stor trussel Ragnar kan bli om han får leve. Dermed aksepterer han for å ende det hele. Den nå gravide kona til Ragnar tror ikke han kan vinne med sikkerhet siden han ennå er skadet, og hun ønsker at de skal flykte sammen. Ragnar derimot er overbevist om at dette vil han klare. Ragnar og Jarl Haraldson møter til kamp, og etter en blodig strid vinner Ragnar og blir utnevnt til ny Jarl. Ragnar får alle i byen til å sverge sin allianse til ham og hans familie. Jarlen får en begravelse tilsvarende hans status. Ragnar gjør atter klart til en ny reise over til England, mange vil bli med, og spesielt en eldre mann vil være med. Ragnar er ikke overbevist om at dette er så lurt, men den eldre mannen forteller at hans eneste ønske er å dø i krig for ære, den eldre mannen får være med.⁴⁴

3.2.7 Episode 7; «A King's Ransom»

Ragnar og hans tre skip kommer i land i England, de slår opp telt og lager til en liten festning. De planlegger å angripe Aelles festning. Aelle sender bud til sin bror for at han skal lede

---

⁴² <http://hbonordic.com/series/-/-/vikings/seasons/1/4-trail>. Hentet: 14.05.13.

⁴³ <http://hbonordic.com/series/-/-/vikings/seasons/1/5-raid>. Hentet: 16.05.13.

⁴⁴ <http://hbonordic.com/series/-/-/vikings/seasons/1/6-burial-of-the-dead>. Hentet: 18.05.13.

kongens armé. Hans bror ankommer og de slår opp leir utenfor borgen og forbereder seg på kamp mot vikingene. Ragnar angriper Aelles armé om natten, og vinner uten noen kost for eget folk, han tar kongens bror til fange. Kongen sender så en invitasjon til Ragnar for å forhandle. De reiser så til kongens slott hvor de spiser sammen. Ragnar krever 2000 pund gull og sølv for overgivelsen av broren til kongen, og at de reiser fredelig hjem. Kongen aksepterer med et motkrav, at en av Ragnars menn blir døpt, Rollo aksepterer og blir døpt av engelskmennene. Aelle har derimot ingen intensjoner om å betale gullet. Kongen legger en felle i det han skal levere gullet, flere dør, blant annet den gamle vikingen som fikk bli med. Ragnar vinner slaget og han dreper broren til kongen, Aelle gir samme tilbud igjen, Ragnar tar imot gullet og reiser hjem. Mens dette pågår styrer kona til Ragnar hjemme og hun aksepterer den gamle Jarlens kone Siggy sitt ønske om å tjene henne. Hun mister barnet hun var svanger med.⁴⁵

3.2.8 Episode; «8 Sacrifice»

Ragnar og hans familie, sammen med mange andre fra hans by, reiser for å be til gudene. De skal til Uppsala, som er en reise de gjør hvert 9. år, og han inviterer Athelstan til å delta. Det blir kjent at Lagertha har mistet sitt barn, og Ragnar tar dette tungt, og lurere på om han noen gang vil få en ny sønn. Ved Uppsala skal de ofre til gudene og det ofres både dyr og mennesker. Mesteparten av denne episoden handler om spenningsforholdet rundt hvem av Ragnars menn som skal ofres, en mann fra hver landsby må ofres for å blidgjøre gudene. Athelstan var han de hadde tenkt å ofre, men det må skje frivillig, og den engelske munken ser ikke noe ærefullt i å bli ofret. En av krigerne til Ragnar melder seg frivillig, og ofringen starter. I denne episoden blir kong Horik introdusert (spilt av Donal Logue). Han er konge over Danmark, altså en person av høy status og med makt. Ragnar selv har blitt en kjent krigere etter sine tokter over til England, og Horik har hørt historiene. Horik viser både respekt og beundring, Ragnar vil at Horik skal bli med ham til England slik at de kan sende større styrker. Horik godtar, men ber om en tjeneste, han har en konflikt med en Jarl i Sverige over et landområde. Horik ber Ragnar om å møte denne Jarlen for å forhandle. Dette sier Ragnar ja til. Rollo får vite om dette møtet og man fornemmer at sjalusien blir sterkere.⁴⁶

3.2.9 Episode 9; «All Change»

I siste episode reiser Ragnar og noen av hans menn til Sverige for å forhandle for Horik. De

---

⁴⁵ <http://hbonordic.com/series/-/-/vikings/seasons/1/7-a-kings-ransom>. Hentet: 20.05.13.

⁴⁶ <http://hbonordic.com/series/-/-/vikings/seasons/1/8-sacrifice-1>. Hentet: 01.06.13

møter Jarl Borg (spilt av Thorbjørn Harr) som er en Jarl i Sverige, og han er interessert i et kompromiss rundt disse landområdene. De sender en mann til Horik for å informere om betingelsene. Imens ber Jarlen dem om å besøke et fantastisk tre han har i sitt rike, og som de tror kan være Yggdrasil. På reisen møter de en gruppe kvinner, og det viser seg at den ene av dem er en prinsesse ved navn Aslaug. Ragnar blir fort fascinert av Aslaug, de ligger sammen og hun forteller ham så at hun er blitt gravid. Mens Ragnar drar mot Yggdrasil, blir Rollo igjen hos Jarlen, og Jarlen spiller på sjalusien til Rollo. Han har trolig noen motiver med Rollo som går imot Ragnars ønsker. Sendebudet returnerer fra Horik, og forteller at det ikke blir noe kompromiss, landområdet tilhører kongen av Danmark. Jarlen erklærer krig, og han klarer å overtale Rollo til å sloss på hans side, mot sin bror. Samtidig har sykdom spredt seg i hjembyen til Ragnar, mange er døde, og flere står i fare for å dø, de sliter med å behandle sykdommen. Trolig vil dette bety mye når andre sesong starter neste år, og det er det siste som skjer i første sesong av «Vikings».⁴⁷

3.3 Resymé

Tv-serien kan deles inn i 3 handlingsledd. Det første er forholdet mellom Ragnar og Jarlen. Det neste er reisene over til England, og det siste er Ragnar som Jarl. Frem til episode 6 av tv-serien handler serien mye om spenningen mellom Ragnar og Jarl Haraldson, samtidig har man reisene over til England som avsluttes i episode 7. I de to siste episodene, som tar for seg mye forskjellig, fokuseres det på Ragnar som den nye lederen. Det kunne vært naturlig for tv-serien og avslutte etter episode 7, kanskje til og med så tidlig som etter episode 6, ved Jarlens død. Etter episode 7 har serien en avslutning i forhold til det som var fokuset i første episode. De to siste episodene ser mer ut til å bygge opp rundt en ny sesong, enn det å avslutte inneværende sesong.

4.0 Analyse del 1 sammenlikning:

Denne analysen bruker som sagt de fem dimensjoner, for hver dimensjon kommer en liten innledning som forklarer hva teksten i første del har tenkt å sammenligne. Dette er noe som går igjen i alle dimensjons kapitlene. Etter oppgaven har tatt en brei gjennomgang rundt

---

⁴⁷ <http://hbonordic.com/series/-/-/vikings/seasons/1/9-all-change> . Hentet: 15.06.13

fremstillingen og kilder, går den videre inn i drøftingen rundt historiebruk og funksjon. Dette vil skje med samme oppsett som første del av analysen, altså dele dette inn i de fem dimensjoner på nytt, men her bare foreta en drøfting, da dette ble logisk for strukturen. Det ble også logisk og gjøre drøftingen i sammenligningsdelen, men denne delen av teksten vil ikke dra inn historiebruk og funksjoner, det vil i hoved sak være drøftinger rundt om ting i fremstillingen er avvik eller ei. Ikke alle kilder er like sikre, spesielt rundt eldre historie, noe kan også være opp for tolkning, men samtidig kan man se om det som er tolket er realistisk eller fiksjon.

4.1 Materialhistoriske dimensjonen:

Tv-serien tar for seg mye det er tross alt 9 episoder, det er mye data som kunne blitt gjennomgått. Denne oppgaven tar for seg de elementer som blir essensielle for en besvarelse. Det brukes blant annet en del våpen i serien disse blir gjennomgått, noen våpen blir brukt mye mer enn andre, og danner bedre sammenlignings materiale, dermed blir også tekst rundt de våpen som er mer i bruk også bredere og arbeidet større. Kamp er noe som tv-serien har et fokus på dermed blir det viktig å se på våpnene som blir brukt. Klær får også en stor plass i teksten. Klær går veldig direkte på personers fremstilling i tv-serien, og det er her mye sammenlignings grunnlag for analysen. Oppgaven ser også på hårfrisyrer, tatoveringer og sminke, dette forteller også litt om hvor realistisk fremstillingen er. Landskap, hus og forhold rundt vikingsamfunnet sier også mye om fremstillingen. Oppgaven tar også for seg noen «mindre» detaljer som bredspill, armringen, og ringnålen. Det finnes også andre detaljer som kunne blitt tatt opp, men poengene kommer frem, og dette blir ikke nødvendig, skulle oppgaven tatt for seg alle detaljer som blir fremstilt gjennom 9 episoder ville dette tatt for stor plass. Oppgaven kunne blant annet sett på hva de spiser, flagg, hvordan prestene så ut på Uppsala, statuer av guder der. Oppgaven kunne tatt en mye nøyere gjennomgang rundt Engelskmenn både hus, landskap, klær og våpen, men prinsipielt så velger jeg og ikke gjøre dette. Tv-serien og oppgavens fokus er vikinger, selvsagt vil møtene mellom britene og vikingene bli viktig, men britene i seg selv har en mindre betydning.

4.1.1 Våpen:

Våpnene som brukes i tv-serien er sverd, skjold, økser, spyd og pil og bue. Noe som er korrekt i forhold til de våpnene som er funnet fra vikingtiden. Våpen var viktig for vikingene, var man fri mann var man pliktet til å bære våpen. Det kunne da være sverd eller øks, og mange valgte øks, for det var billigere. Økser var også noe som ble laget av vikinger her til

lands, mens sverd ofte ble importert, da fordi at spesielt franske sverd hadde bedre kvalitet.⁴⁸ Bortsett fra sverd var man pliktet til å ha skjold og spyd. Man kunne faktisk få bot om man møtte på Våpenteinget uten alle disse «rekvisittene», noe som ble regulert i Gulatingslovens § 309.⁴⁹ I tv-serien kan det nevnes at alle bærer våpen til enhver tid, men de har ikke med Våpenteing, og svært få bruker spyd, dette er noe oppgaven kommer tilbake til senere i teksten. Det må også nevnes at tv-serien handler om Danmark på slutten av 700-tallet, men i Danmark er det mangel på funn, trolig da kristningen kom tidligere der. Dermed går oppgaven for det meste ut fra norske kilder, men mye av det som ble brukt av norske vikinger ble brukt av vikinger fra hele Skandinavia. Det blir dermed ikke feil å bruke norske kilder eller norske funn.

4.1.1.1 Sverd:

Sverd ble brukt mye. Vikingsverdene har blitt et av mange symboler på vikingene. De sverdene som blir brukt i tv-serien er like dem som er funnet fra denne tiden. De er av grovt slipt metall og man får et inntrykk av at det er den kvaliteten på sverd som man gjerne hadde på den tiden. Også stilen på våpnene minner om det vikingene brukte, i hvert fall ut fra det som er lagt ut på museer. De fleste vikingsverd stammer faktisk fra rundt 800-tallet.

Jarl Haraldsson har et sverd som kan minne om det Pettersen kaller type D,⁵⁰ dette var et stort og tungt sverd og skaftet var ofte dekket med sølv. De store krigerne kunne ha mer utsmykkede sverd. Hadde sverdet drept nok mennesker kunne det også få et navn. Jarlen sitt sverd er det eneste sverdet som er utsmykket i sølv, men han var også en mann med stor status. Sverdet blir plassert i tidsrommet 850 til 900. Tv-serien er lagt til noe tidligere (dette sverdet finner man på arkeologisk museum Stavanger vedlegg: bilde). Første gang de reiser over til England er Rollo utstyrt med et sverd som kan være sverd type E datert til ca 800-850. Disse sverdene hadde ofte bronse eller sølv på seg, sverdet til Rollo er dekket av bronse.⁵¹ Tv-serien bruker altså vikingsverd som kan tidfestes noenlunde korrekt. I en kampscene mellom Jarl Haraldsson og Ragnar, slår Ragnar skjoldet til Jarlen med sverdet sitt og sverdet knekker i to. Trolig hadde ikke sverdene den beste kvaliteten på den tiden. Dette er realistisk og viser også seerne at våpnene fra denne tiden ikke tålte all verden. I Episode 7 sloss vikingene med

---

⁴⁸ <http://www.arild-hauge.com/vaapen.htm>. Hentet: 11.12.13.

⁴⁹ <http://tidsskriftet.no/article/362275/>. Hentet: 11.12.13.

⁵⁰ Pettersen deler sverdene inn i et bokstav system.

⁵¹ <http://jarlesmuseumsblogg.blogspot.no/2011/08/nar-er-sverdet-fra-de-mange-typene-av.html>. Hentet: 07.10.13. Dette nettstedet ble brukt i stedet for boken, da det var mer oversiktlig.

engelskmennene, her kommenterer Rollo at sverdene til britene er sterkere og bedre enn deres. Dette er både realistisk og urealistisk. Hvis vi går ut fra at vikingene ikke har reist utenfor Norden før denne tiden, er dette realistisk fordi at sverd fra England, Tyskland og kanskje spesielt Frankrike på denne tiden hadde generelt bedre kvalitet. Men vikingene selv importerte sverd fra disse landene.⁵²

Sverdene som ble brukt rundt om i Europa var ganske like. Det må også nevnes at de sverdene som ble brukt av britene i tv-serien kom noe senere enn det vi ser her. I episode 7 ser man blant annet et sverd som ligner veldig på det som blir kalt «Great Sword» eller «War Sword» som tidfestes til 13- 14 hundre tallet.⁵³ Det blir altså realistisk at de har forskjellige sverd, hvis de ikke har møtt hverandre før, eller har vært i møte med de samme landene. Historisk sett er ikke det en realitet. Som nevnt kunne vikingene utsmykke sverdene sine, men grunnmodellen var lik for resten av Europa. Rundt 800-tallet var det et sverd som var veldig vanlig å bruke, og som ble kalt «norman sword», det ble brukt i hele Europa, inkludert av vikingene.⁵⁴ I Episode 8 ofrer vikingene dyr og mennesker, det er noe omdiskutert om dette faktisk skjedde, og det kommer oppgaven tilbake til i den mentalhistoriske dimensjonen. Men i denne episoden brukes det et spesielt sverd av Kong Horik, Dette sverdet ligner på et sverd fra gresk/romersk tid. Dette var et «hoggende» våpen så det vil fungere godt til å hugge gjennom kjøtt, men det er tvilsomt at et slikt våpen ble brukt i Uppsala som et ofringsvåpen.⁵⁵ Det kan også nevnes at dette sverdet er av veldig fint i metallet, og ser noe mer moderne ut enn de andre sverdene som blir brukt.

4.1.1.2 Øks:

Øksen ble også ofte brukt. Vikingene var som ofte utstyrt med både skjold og sverd, eller øks. Øksen var nok det våpenet som skilte vikingene mest fra engelskmennene. Vikingene brukte mye enhåndsøks, men man finner også tohåndsøkser. Øksen kan deles inn i to hovedtyper; skjeggøks og bredøks. Bredøks er nok noen år nyere enn tv-seriens tidsepoke. Dermed er det skjeggøksen som gjør seg gjeldene her, den kan tidfestes til 700-tallet.⁵⁶ I tv-serien finner man mange skjeggøkser i flere varianter, Ragnar selv bruker for det meste øks. I episode 3 reagerer

---

⁵² <http://www.stud.hio.no/lu/lava/9900/gruppe2/vopenogstrid.html>. Hentet: 24.11.13

⁵³ <http://www.albion-swords.com/articles/oakeshott-typology.htm>. Hentet: 13.11.13.

⁵⁴ http://www.myarmoury.com/review_alb_norm.html. Hentet: 13.11.13.

⁵⁵ <http://www.swordhistory.info/?p=78>. Hentet: 12.02.14

⁵⁶ <http://www.arild-hauge.com/vaapen.htm>. Hentet: 11.12.13.

engelskmennene på at vikingene bruker økser i kamp. Noe som er realistisk siden øksen var noe som kanskje var spesielt med vikingene, andre brukte også økser, men gjerne ikke i kamp. De mindre enhåndsøksene kunne både bli brukt til nærkamp, men også som kastevåpen, noe de også blir brukt til i «Vikings». De har mange varianter i «Vikings», store og små to-hånds og enhåndsøkser. Ragnar bruker for det meste en type, denne kan minne litt om Pettersens type C.⁵⁷ Den er ikke helt lik, men ut fra de bildene han har i boken sin ligner øksen til Ragnar mest på denne typen. De er begge skjeggøks, men på Ragnars øks strekker skjegget seg lengre og avsluttes med en spiss, mens type C avsluttes uten spiss. I kampen mot engelskmennene i episode 4, når de er på vei hjem, bruker Floki det som kalles type B, det stemmer overens med tiden, og denne typen var mye brukt.⁵⁸ Rollo bruker mye en to-håndsøks som kan minne om type E, men den er også litt forskjellig. Skjegget på type E har et hakk i seg, mens Rollos øks går glatt nedover skjegget, bortsett fra det er de like.⁵⁹ Denne typen tidfestes til midten av 800-tallet, så det er noe senere enn tv-seriens hendelser.

Bilde tatt på arkeologisk museum Stavanger: Sverdet man ser på bildet er sverd type D, og dette sverdet minner om sverdet til Jarl Haraldsson. Også øksene på dette bildet finner man i serien, den som ligger rett ovenfor sverdet kan minne om Ragnars øks. Den ved siden av, til venstre, minner om Floki's øks, og den direkte til venstre for sverdet, kan minne om Rollos tohåndsøks.

4.1.1.3 Skjold:

Skjoldene var typisk runde med metall i midten. Der var også lær rundt skjoldene, noen

---

⁵⁷ Pettersen 1919: s.39.

⁵⁸ Pettersen 1919: s 38.

⁵⁹ Pettersen 1919: s 40-41.

ganger var også hele skjoldet dekket av lær for bedre beskyttelse. Skjoldene var ganske tynne, trolig måtte de byttes ut etter bare en kamp. De brukte også ofte forskjellige farger på skjoldet. Skjoldene som blir bruk i «Vikings» er lik dem som er funnet og beskrevet i utgravninger fra vikingtiden. De er runde med en metallknott i midten, hvor også håndtaket satt. I en kampscene mellom Ragnar og Jarl Haraldsson får man se hvor lite som skal til for at skjoldene knekker, noe som er realistisk, for som nevnt ble disse skjoldene gjerne ikke brukt mer enn i en kamp.⁶⁰

4.1.1.4 Spyd:

Spyd blir mindre bruk i tv-serien, men de er til stede. Spyd ble ofte brukt av vikinger, både som kaste våpen og i nærkamp. På museum ser man ofte statuer av vikinger utstyrt med dette våpenet, og det ligger også mange spydspisser til utstilling. Spydet blir ikke mye brukt i tv-serien, dermed er det lite sammenligning som kan gjøres. Men det er noen scener hvor det blir brukt, andre gangen vikingene er i England er flere utstyrt med spyd. De spydene kan minne om det Petterson kaller spydtype D, også kalt spydspiss med vinger. Dette spydet eksisterte på 800-tallet.⁶¹

4.1.1.5 Kniv:

Alle hadde kniv, både menn og kvinner. Det var en enkel jernkniv med et skaft i tre eller bein. Dette var for det meste et redskap for daglige gjøremål, men den kunne også bli dratt frem i kamp. Man finner mange kniver begravet sammen med både menn og kvinner. I «Vikings» har man også kniver til stede, i episode 6 bruker Floki kniv og øks i kamp. Kniven er til stede i daglige gjøremål, som når Lagertha skal ofre en geit i episode 9. Dette våpenet ble båret ved beltet, kvinner kunne ha dette som et kjede rundt halsen, men man ser ikke sistnevnte i tv-serien.⁶²

4.1.1.6 Pil og bue:

Dette våpenet var ganske enkelt, det var som regel enkle langbuer, med en trepinne, og en jern- eller bronsespiss. Det var ikke det mest brukte våpenet, og det var først og fremst brukt til jakting, men det ble også av og til brukt av både menn og kvinner i kamp.⁶³ I tv-serien, bruker Ragnar pil og bue når han er ute og jakter, ellers blir det brukt i episode 4 av vikingene

---

⁶⁰ <http://www.stud.hio.no/lu/lava/9900/gruppe2/vopenogstrid.html>. Hentet:24.11.13

⁶¹ Pettersen 1919: s, 24

⁶² <http://www.arild-hauge.com/vaapen.htm>. Hentet: 11.12.13.

⁶³ <http://www.arild-hauge.com/vaapen.htm>. Hentet: 11.12.13.

i det de blir angrepet på stranden i England, og i episode 5 når Jarl Haraldsson angriper gården til Ragnar.

Som nevnt stemmer våpnene de bruker med det som er historisk realitet, bortsett fra ofringsvåpenet og våpnene til engelskmennene kan vikingvåpnene tidfestes til dette århundret. I den ene scenen i episode 6 når Ragnar og Jarlen skal sloss, står det stativ med våpen rundt dem. Et av våpnene som ligger her er et våpen kalt morgenstjernen, som er en type klubbe. Det finnes mange versjoner av denne, den mest kjente er en pinne med en kjetting, og i enden av kjettingen henger en jernkule med pigger. Dette våpenet kom i bruk rundt 1300-tallet.⁶⁴ Med andre ord så hører ikke våpenet hjemme i en tv-serie om vikingene på 800-tallet. Man ser den ikke med mindre man ser veldig godt etter. Trolig skal det bare være med for å vise masse forskjellige våpen som ligger klare til kamp, og ingen annen funksjon enn det.

4.1.2 Klær:

Klærne som blir brukt i tv serien er en blanding både av populærhistorie og den «historiske viking». Tv-serien har fått noe kritikk for at klærne ikke helt stemmer og at dette er mest populærhistorie. Klærne de bruker kan minne om de klærne vikingene i mange andre populærhistoriske fremstillinger bruker. Vikingene hadde mye ull og lin, i forskjellige farger, de kunne også bruke silke. De brukte også ofte belte, som hang på utsiden av klærne, dette beltet skulle holde klærne på plass. Beltet var også et sted og henge sverdet eller en kniv, noen valgte å dekorere dette med sølv og gull. Man har også funnet gull- og sølvringer/smykker som ble brukt av både menn og kvinner, men dette finner man mest hos de rike. Også øredobber ble brukt, men det var mest vanlig blant kvinner. Skoene var av skinn, og mennene brukte ofte hardere skinn enn kvinnene.⁶⁵ Man finner også ringbrynje, men trolig var det rikere menn som brukte det. Hjelmene var enten laget av jern eller bronse, de kunne også bruke en form for spissmater laget av lær (dette kommer teksten tilbake til). De brukte også kapper som ble festet med en ringnål, noe som ses i tv-serien selv om det ikke er så ofte.⁶⁶

I «Vikings» bruker de mye skinn, spesielt mennene, i tillegg har de også mye pels over skuldrene og i kapper. Dette er ikke nødvendigvis feil, men slik det blir brukt her går det litt bort fra vikingfunnene. Vikingene hadde forskjellige klær ettersom at de skulle i kamp eller

---

⁶⁴ <http://www.medievalwarfare.info/weapons.htm#armour>. Hentet: 22.11.13.

⁶⁵ Williams Mary Wilhelmine 1920: s, 89-81. 83.

⁶⁶ <http://www.vikingsofmiddleengland.co.uk/viking-textiles.html#top>. Hentet: 08.04.14.

var hjemme, det blir litt skiftning av klær i serien, men ikke nok.⁶⁷ Rollo har mer eller mindre de samme klærne på uansett hvor han er. Han bruker en brun lærgenser som går ned til knærne, svart bukse trolig i lin, og en pelsskappe over skuldrene. Dette går han kledd i uansett hvor han er, om han er i krig eller på ting. Det blir litt bytting av klær, i episode 8 har han på seg en hvit genser i ull eller lin, og i episode 9 har han på seg en svart skinngenser, som ser ut til å være beskyttelse. Ragnar skifter litt mer på klærne utover serien, men han som de andre bruker omtrent bare skinn, veldig lite ull og lin. Han bruker mye brunt og svart, men også litt blått, og ikke så mye pels som de andre. I episode 5 ser man plutselig Ragnar i en lysere blå genser som ser ut til å være i ull, og utover i de neste episodene blir det litt mer klesbytte, men fremdeles veldig mye bruk av mørke farger når det er i kamp. Alle mennene som har en litt mer sentral rolle enn «statist» ser man med de samme klærne, enten de er i kamp eller hjemme. Jarl Haraldsson bytter også litt på klærne og man ser han blant annet i en Ringbrynje, han er den eneste vikingen man ser iført brynje, og som nevnt var dette mer vanlig blant rike menn.⁶⁸ Jarlen er også iført smykker og ringer, noe som var mer vanlig blant rike men, han som de andre «liker» ikke farger.

Lagertha, kona til Ragnar, er den ene gangen med over til England, og hun har skiftet klær før kamp. Hun har her på seg en slags tykk, brun lærtopp og en svart bukse. Når hun er hjemme bruker hun en blå kjole som ser ut til å være i lin, med et kjede med steiner i forskjellige farger og øredobber, trolig av jern, med to blå steiner i. Hun har også ofte på seg et forkle i mørkeblått med litt rødt sydd inn. Når Ragnar blir jarl forandrer hun litt på klærne sine, hun bruker nå for det meste en rød kjole som er finere og renere enn den tidligere blå. Hun har også på seg en grønnlig kappe med pels på toppen. Man ser henne også i en rosa kjole med noen fine mønstre, trolig er dette fordi at hun nå har høyere status, og gjerne mer rikdom, som gjør at hun får et bedre utvalgt av klær. Damen ser litt mer elegant ut både i klær og tilbehør. Siggie byttet også ofte klær, og har forskjellige smykker, øredobber og mange forskjellige kjoler, hun bruker både grønt, blått og rødt.

Vikingene brukte mye farger som de utvant fra naturen som blått, gult, brunt, svart og grønt, og ble brukt av både menn og kvinner. I serien bruker kvinnene en del farger, mens mennene nesten ikke går i andre farger en svart og brunt. Dette er nok fordi de går for det meste rundt i sine kampklær. Vikingene hadde forskjellige klær for kamp, ting, jakting og daglige gjøremål.

---

⁶⁷ Funn på Arkeologisk museum Stavanger.

⁶⁸ <http://www.stud.hio.no/lu/lava/9900/gruppe2/vopenogstrid.html>. Hentet:24.11.13

Og hvis man ser bort fra at de bare bruker kamp-klærne sine blir også disse feil, vikingene brukte mye farger også i kamp som grønt, blått, gult og rødt. Noe annet som kjennetegner mannlige vikingers klær er ringnålen, man ser veldig lite av den i serien. Med kvinnen derimot har man gjort en bedre jobb, både noen av smykkene og øredobbene finner man makne til på arkeologisk museum. De bruker mye kjoler i mange forskjellige farger, rosa skal også ha blitt brukt av vikingene. De har gjort en god jobb med LARGERtha her, hun bruker en vanlig slitt kjole når hun steller gården, en form for lærrustning når hun er i kamp, og mer elegante og fin kjole når hun er kona til jarlen. Hun bytter klart klær i forhold til hva hun driver med, og i forhold til hvilken status hun har. Det kan også nevnes at Athelstand går fra en typisk munkfremstilling til å bli mer en «viking». Noe som også er litt merkbart er at Athelstand minner mer om en viking i sitt antrekk enn hva mange av de andre gjør.⁶⁹ Han har på seg en blå genser med noen mønster ved kragen, et skinnbelte rundt livet og en kappe i grått rundt halsen, med en ring-nål festet ved siden.

Bildet til venstre er tatt ut fra tv-serien,⁷⁰ og bildet til høyre tatt 14.11.13 på arkeologisk museum Stavanger. Disse er begge populærhistorie. Bilde fra arkeologisk museum er en fremstilling for besøkende. Dette er ikke en korrekt fremstilling av vikingene, men man ser her en del farger. Og det andre bilde fra «Vikings» ser man ikke farger. Dette er begge en fremstilling av vikinger i kamp. Og bildet til høyre viser hvor mye forskjellige farger vikingene kunne ha på klærne i kamp.

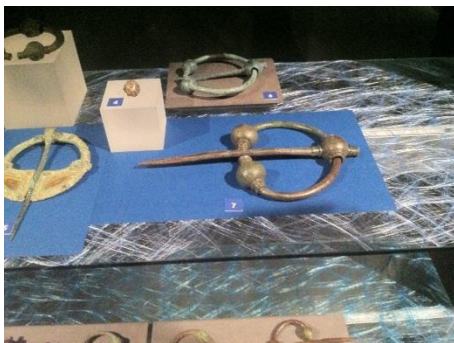
⁶⁹ Besøk på arkeologisk museum Stavanger. Det meste om info rundt klær er hentet fra Arkeologisk museum, gjennom ansatte og utstilling.

⁷⁰ <http://unitedagents.co.uk/node/6166>. Hentet: 14.11.13.

Bilde tatt 14.11.13 på arkeologisk museum Stavanger: Dette smykket minner om et av smykkene til Lagherta.

Bilde tatt 14.11.13 på arkeologisk museum Stavanger: Dette er en ringnål som er funnet, denne finner man blant annet på Atehlstan.

4.1.2.1 Hjelmen:

Brukte vikingene hjelmer? Man har ikke funnet så mange hjelmer som man skulle trodd eksisterte blant vikingene. I Norge har man bare funnet en hjelm, noe som tyder på at dette kanskje ikke var så vanlig. Men det kan ha vært vanlig med en form for lærhjelm, eller hette.⁷¹ Noen kilder forteller om hjelmer, og at de var i bruk, men funn støtter ikke dette. I tv-serien bruker ingen av de mer sentrale rollene hjelm, men noen av statistene bruker disse lærhjelmene. Når de er hjemme blir det også brukt en form for luer, trolig kan det ha vært mer vanlig med lærhjelmer, og dermed kan det tenkes at også luer kan ha blitt brukt. Hjelm var nok ganske dyrt ettersom det ble laget i metall, men det kan heller tenkes at få av dem faktisk valgte å bruke dem, de kan ha vært i veien i kamp. Det er også helt sikkert at vikingene ikke

---

⁷¹ Williams Mary Wilhelmine 1920: s, 82.

brukte hjelmer med horn, det hadde vært for upraktisk, og vikingene var kjente for å være praktiske når det kom til kamp.

Horn på hjelmen er en konstruksjon som ble laget av andre «kristne» land, de trodde vikingene kom fra Gud for å straffe dem. Det blir altså feil og si at vikingene hadde horn på hjelmen, men blir det rett og si at de hadde hjelmer? Dette er ikke noe teksten skal svare på, men det er et interessant spørsmål. Det bør også nevnes at i episode 6 har de en begravelse for den gamle jarlen hvor han brennes i et skip sammen med en trellkvinne (dette kommer oppgaven tilbake til). Under dette ritualet er det en kvinne som blir kalt en dødsengel til stede og som styrer ritualet. Ifølge en kilde fra vikingtiden som observerte russ, altså folk øst for Skandinavia, som skal ha hatt noen av de samme ritualene som vikingene, forteller Ibn Fadlan om denne dødsengelen. Dette var en kvinne som skal ha vært høy, gammel og grå, og den beskrivelsen han gjør av henne passer godt overens med hvordan hun fremstilles i «Vikings».⁷² Det interessante her er at hun bruker en hjelm med horn, eller nærmere sagt vinger, men det er faktisk funnet en hjelm med horn, som trolig skal ha blitt brukt under ritualer. Dermed kan man tenke seg at også denne hjelmen som denne gamle kvinnen bruker kan ha eksistert.⁷³

4.1.3 Frisyre og tatoveringer:

I tv-serien ser man mange forskjellige hårfrisyrer, man ser både langt og kort hår, de fleste vikingene har også langt skjegg. Kvinnene på den tiden skal også ha hatt langt hår, ugifte kvinner gikk gjerne med dette løst, mens gifte kvinner gikk oftere med det oppsatt. Menn brukte mye tid på hår, skjegg og vasking, de skulle også ha bleket hår og skjegg, noe som kan ha vært mer vanlig blant menn enn det var blant kvinner. Trellene skulle ha kort hår for å vise at de var slaver. Vikingene var praktiske, de kunne bruke nåler og andre «hårsaker» til og sette opp hår og feste skjegg med, og da for at det ikke skulle komme i veien under kamp. Treller hadde for det meste kort hår, en vanlig fri mann hadde som oftest langt hår, mens en kriger kunne ta andre valg for hvordan han ville ha skjegg og hår.⁷⁴ I tv-serien ser man mye langt hår, både Ragnar, Rollo, Jarl Haraldsson samt mange flere har langt hår. Mange har også barbert seg i nakken opp til midten av hodet med panneluggen sittende igjen. Blant annet Bjørn, sønnen til Ragnar har denne frisyren, og dette er en hårklipp som ble brukt under

---

⁷² Ibn Fedlans 1990: s56.

⁷³ <http://tidsskriftet.no/article/362275/>. Hentet: 07.11.13.

⁷⁴ Williams Mary Wilhelmine 1920: S 83-84.

vikingtiden, og var trolig dansk mote rundt år 1000.⁷⁵ Vikingene var renslige av seg. I tv-serien derimot ser man kanskje bare en gang at vikingene vasker seg, men man får ikke et inntrykk av at de er skitne eller lukter, jarlen ser ut som at han har nystelt hår til tider. Ragnar og Rollo går som regel med håret i en form for hestehale, også når Ragnar er hjemme ser han nystelt og rein ut. Vikingene var nok mer opptatt av renslighet enn hva som blir fremstilt i serien, men man får ikke et inntrykk av at de lever i et skittent samfunn. Vikingene hadde vær morgen et vaskeritual hvor de vasket hender, ansikt, hår også rensset nesene i et kar og dette blir så sendt rundt til siste mann var vasket.⁷⁶ Dette skjer på samme måte som beskrevet i episode 2 av «Vikings». Som nevnt hadde ofte vikingmenn langt hår, noe de også har i serien, og de brukte som nevnt mye tid på håret, og på å stelle seg, noe som ikke blir vist i tv-serien, men det betyr ikke at de ikke gjør det. Kvinnene har ikke forskjellige hårlengder etter hvilken stilling de hadde i samfunnet, det henger løst eller er oppsatt uavhengig om de er gift eller ei. Trell-kvinner skulle ha kort hår for å vise at de var slaver, dette ser man heller ikke i tv-serien, de få slavene de har med har langt hår.

Noen av vikingene i tv-serien har tatoveringer, Rollo har en tatovering på armen som kan minne om en ulv. Det blir også brukt maling i ansiktene til tider, dette skjer ikke ofte, men det skjer før noen kampscener. Også sminke blir brukt, mørk skygge legges rundt øynene, og både Siggie og Floki bruker dette ofte. Det er vanskelig å si om vikingene hadde tatoveringer, og hvordan disse var, om det bare var maling som kunne vaskes bort, eller om det faktisk var tatovert fast til huden, ettersom man ikke finner noe hud på levningene etter vikingene som er funnet. Ibn Fadlan er en av kildene som forteller om vikingene, han observerte dem, og er kilde på mye forskjellig om vikingene, og når det kommer til spørsmålet om vikingene faktisk brukte tatoveringer forteller han:

«Hver enkelt bærer en økse, et sveærd og en kvin. De skiller sig aldrig ved disse ting. Deres sveærd er bredklingede og har frankisk udsmyking. Hver enektl har fra negleroden til halsen (tatovert?) grønne træer, billeder og anet. Ibn Feldnads beskrivelse av riserne.»⁷⁷

Her skrives det om folk som bodde øst for Skandinavia, folk kalt russ, men trolig stammer russerne opprinnelig fra Sverige, og russerne hadde mange av de samme levemåtene som Skandinaviske folket. Hvis de brukte tatoveringer og maling er det også grunn til å tro at

---

⁷⁵ <http://www.viking-mythology.com/vikingmyths.html>. Hentet 17.11.13.

⁷⁶ Ibn Fedland 1990: s, 53.

⁷⁷ Ibn Fedland 1990: s, 52.

vikingene også gjorde det. Man vet at vikingene brukte mange farger for å farge klærne sine, det gir også dermed grunn til å tro at de brukte maling på kroppen sin.

4.1.4 Bygninger:

Hus var ofte langhus med jord og gress som tak, og resten av huset var bygget opp av tømmer. De hadde også et ildsted i midten av huset, med et hull i taket hvor røyken kom ut. Dyrene bodde ofte i samme hus som menneskene, hvor de delte opp plass til dyrene i den ene enden, og menneskene i den andre, de kunne bo mange under et tak. De hadde også mindre hus som så ut som små hytter, og som da var ment for mindre familier.⁷⁸ Ragnar selv bor i en mindre hytte, ved en innsjø med sin familie. Det blir sagt flere ganger at dette er deres gård, og det drives fiske i bakgrunnen og Ragnar selv jakter i den ene episoden, men man ser ikke at de dyrker jorden eller driver med annet typisk gårdsbruk arbeid. Man ser ikke mange langhus i serien, landsbyen er bygget opp av mange hytter, med kun et par langhus. Jarlen bor i et stort hus, en vikinghall som det heter, og det var vanlig at jarlen hadde det. Det kunne fungere som et samlingspunkt under enkelte ritualer, men ikke som «ting», som det gjøres i serien.⁷⁹ Denne hallen hadde også mange soverom som kunne være separerte fra selve hallen, men selve hallen kunne også ha soveplass til folk om det trengtes. I hallen ble det også holdt store fester, noe det også gjøres i tv-serien. Landsbyen og Ragnars hus er godt fremstilt, landsbyen minner om flere bilder man har rekonstruert fra denne tiden.

Dette bilde ligner på landsbyen til vikingene i «Vikings».⁸⁰

⁷⁸ Besøk på arkeologisk museum Stavanger og besøk på Jernalder gården Ullandhaug Stavanger.

⁷⁹ <http://www.rosala-viking-centre.com/vikinghouses.htm>. Hentet: 19.11.13

⁸⁰ <http://liverpool.fluxtime.com/history2.html>. Hentet: 21.11.13.

4.1.5 Skip:

Skipene som brukes i serien er også realistiske i forhold til det man har funnet, altså typisk vikingskip med et slags dragehode i den ene enden av skipet. Skipene var bygget slik at de lå mer oppå vannet, de sank ikke så dypt ned i vannet, og det gjorde det lettere å seile på grunt område, men de var også konstruert slik at de kunne tåle storm, noe som gjorde at det var mulig å seile over større strekninger.⁸¹ Skipet var ganske unikt for vikingene og det vises når vikingene seiler opp en elv i England, engelskmennene blir overrasket over dette. Det er ikke så rart at de reagerer for de selv hadde ikke skip som kunne både seile i elver og over større hav. I tv-serien bruker de rødt seil, og flere fremstillinger av vikingskip har seilene i den fargen, som nevnt var vikingene flinke til å bruke farger.⁸²

4.1.6 Landskap:

Landskapet de befinner seg i er i rett klima og man får inntrykk av at klimaet er røft, kaldt og vilt. «Vikings» bor i Norden og det skal være et isolert jernaldersamfunn, men der er noen feil, de reiser i den ene episoden til Uppsala. Uppsala var et sentralt sted hvor vikingene møtes for å tilbe gudene, Uppsala blir her plassert i en fjellkant, noe som blir feil i forhold til området. Rundt Uppsala var det flatt, der var ikke på noe fjelltopp slik det blir fremstilt. Tempelet de reiser til er en stavkirke, kristningen kom mye senere og de tilber de norrøne gudene her, dette blir altså en feil fremstilling.⁸³ Dette er også noe tv-serien har fått litt kritikk for, flere har reagert på at Uppsala er en stavkirke plassert i en fjellkant.⁸⁴ En ting til man kan merket seg er landskapet rundt hjembyen til Ragnar, det er mange fjellområder rundt byen, og på steder de reiser til er der mye fjell. Det er mye fjell i Norden, men det er ikke fjell i Danmark, hvor hjembyen til Ragnar skal ligge. Som kjent er Danmark ganske flatt og Kattegat er plassert i en fjord med høye fjell. Kattegat er et sjøstykke mellom Sverige og Danmark, det kan dermed tenkes at de oppholder seg på svensk side, og da kan det være det er mer fjell rundt.⁸⁵ Men i serien reiser de også litt rundt i det som skal være Danmark, og det er alltid fjell rundt dem.

---

⁸¹ <http://snl.no/vikingskip>. Hentet: 21.11.13.

⁸² Besøk på arkeologisk museum Stavanger.

⁸³ <http://www.germanicmythology.com/works/uppsalatemple.html>. Hentet: 14.10.13.

⁸⁴ <http://www.aftenposten.no/kultur/TV-serie-om-vikinger-skaper-latter-for-historiske-tabber-7183762.html>. Hentet: 10.10.13.

⁸⁵ <http://snl.no/Kattegat>. Hentet 14.10.13.

4.1.7 Andre detaljer:

Det er mer teksten kan velge å ta med i denne analysen, men man må også begrense seg, likevel er det noen detaljer som kan være verdt å nevne. Det ene er i episode 7 hvor vikingene sitter og venter på gull fra den engelske kongen. Her sitter de og spiller en form for brettspill, som det også har vært funn på, vikingene hadde flere typer brettspill.⁸⁶ Det er også noe fokus på en arming som jarlen gir mennene sine, blant annet i episode 1, skal Bjørn få en slik arming, og det er lagt et slags ritual rundt det. Folk sverger sin lojalitet til denne ringen, både til Haraldsson og så til Ragnar når han blir jarl. Også når de skal gi andre løfter sverger de til armingen. Vikingene brukte slike ritualer, det var en form for båndsgave mellom høvdingen og hans menn.⁸⁷ I serien bruker de også horn til å drikke av, og det ser ut til å være geitehorn, mitt besøk på arkeologisk museum i Stavanger bekrefter at det ble brukt.

Bilde tatt 14.11.13 på arkeologisk museum Stavanger: Dette hornet drakk de trolig fra, og det blir brukt flere ganger i tv-serien.

4.1.8 Engelskmennene:

Engelskmennene bruker hjelmer som minner veldig mye om en type som blir kalt «nasal helmet», og denne ble veldig populær i Europa på 800-tallet. I tv-serien bruker de som nevnt ringbrynje, i tillegg kan man se en annen form for rustning. Den har metallplater sydd på tøy, det er ikke en full rustning som også hadde blitt feil å tatt med på den tiden, for den kom

⁸⁶ <http://www.arild-hauge.com/vikingspill.htm>. Hentet: 23.11.13.

⁸⁷ https://www.britishmuseum.org/explore/highlights/highlight_objects/pe_mla/g/gold_arm-ring.aspx.

Hentet: 23.11.13.

senere.⁸⁸ Oppgaven har ikke klart å finne slike rustninger som engelskmennene bruker, men det betyr ikke at de ikke fantes, for oppgaven har ikke vært like nøye i dette søket som med vikingsøkene. Engelskmennene blir fremstilt som at de er mer moderne, både med skikker, utstyr og bygninger. De har kloster i stein og en mur rundt byen sin, man finner også porselentallerkener og annet glasstøy. Også rustningene og sverdene får man et inntrykk av er av bedre kvalitet. Deres kultur var mer moderne, men det blir feil og si at vikingene er barbarer og villmenn, noe de heller ikke var. Man ser klart at det er fremstilt sivilisasjonsforskjeller. Forskjellen blir gjerne fremstilt større enn den gjerne var, for i tv-serien har ikke vikingene reist rundt i Europa, noe de i virkeligheten hadde gjort (noe oppgaven også kommer tilbake til). Man ser i serien at vikingene er høyere enn engelskmennene, som også kilder støtter oppom, igjen har man Ibn Fadlan som forteller om hvor store og høye disse mennene var.⁸⁹ Også andre kilder sier noe om størrelsen til vikingene.⁹⁰ Det kan altså godt hende at vikingene var høyere enn engelskmennene.

4.2 Strukturhistoriske dimensjonen:

I denne dimensjonen er det strukturen man skal se på, strukturen på samfunnet som skal fremstilles. Dette handler altså om det som skjer i bakgrunnen. Hvordan dette samfunnet er satt opp og om dette blir realistisk. Det man kan se på her er, hvor mange barn ser man, kvinner, slaver, og hvordan disse har påvirket samfunnet. Man kan også se på aldersfordeling, er alle samme alder? Slik man ser samfunnet er det realistisk i forhold til hvordan et vikingsamfunn kunne ha fungert? Det er ikke mange scener som viser samfunnet, det blir ikke filmet mye rundt i landsbyen. De fleste scener er i naturen eller inne i hus, noe som gjør at det blir litt mangel på materiale i denne dimensjonen.

4.2.1 Barn og kvinner:

Vikingene var opptatt av å få mange sønner, de trengte sønner til og hjelpe dem med deres yrke, og til en dag og ta over virksomheten. I tv-serien snakker de mye om at de vil ha mange barn, men man ser ikke så mange barn rundt om i landsbyen. I samfunnet til vikingene virker det som det bare er Ragnar og Jarlen som faktisk har barn. Når en viktig hendelse skjer som vil samle folk, som kampen mellom Ragnar og Jarlen i episode 6, er det flere barn til stede, altså da blant statistene. Ellers ser man ikke barn, er da barna andre steder? Det kan da tenkes

---

⁸⁸ <http://www.medievalwarfare.info/armour.htm>. Hentet 22.11.13.

⁸⁹ Fedland Ibn 1990: s, 52.

⁹⁰ Reuter Timothy 1992: s, 95.

at barna er hjemme og steller gården eller driver hjemmet, mens foreldrene er ute ved ulike hendelser. Trolig kan det tenkes at det er tilfelle, men Ragnar tar med seg sin sønn for å vise ham det som skjer rundt om i byen. Hvorfor gjør ingen andre foreldre det? Når de går gjennom landsbyen, eller når de er på besøk hos folk er det ikke barn til stede. Det er også få kvinner å se, men man finner langt flere kvinner enn barn, sannsynligvis var kvinnene hjemme og stelte gård, barn og hjem, mens mennene drev handel i landsbyen. Menn var også pliktet til og stille på «Ting», mens for kvinner var dette et valg, dermed er det ikke utenkelig at de fleste kvinner valgte og stelle hus og barn. Mens mennene var på «Ting».⁹¹

4.2.2 Slaver/treller:

Vikingene hadde også slaver, som ble kalt treller, men det ser her ut som at det bare er Jarlen som har treller, og munken under Ragnar. Man ser ikke noe til dem i denne landsbyen. Vikingene er kjent for å ha treller på gårdene sine, disse ble både brukt til gårdsbruk og som hustjenere. Vikingene var også kjent for å ta med seg treller fra andre land gjennom toktene sine, også kriminelle kunne bli straffet med og bli gjort trell.⁹² Vikingene tar med seg en del fanger fra Lindisfarne, bare en overlever og blir gjort til trell under Ragnar. Gjennom samtaler i serien får man et inntrykk av at det er vanlig med treller. Det kan da hende at disse er på gårder rundt om, og derfor ikke er til stede i landsbyen. Tv-serien skal fremstille begynnelsen på utreisene til vikingene. Derfor kan det tenkes at de kanskje ikke hadde så mange treller, men de snakker mye om raidene over til Russland og Finland. Det hadde vært naturlig for dem og ta med seg folk her, det var også helt naturlig for vikingene og ta med seg prestene. Dette kunne dermed ikke være første gang de har tatt med seg mennesker. Og som nevnt, de snakker om det i tv-serien og det var normalt, så hvor er alle trellene? Man får ikke et inntrykk av at dette samfunnet benytter seg av treller, ettersom at man ikke ser dem. Som skrevet i den materialhistoriske dimensjonen skiller ikke trellene seg ut, som de skulle gjort, dermed er det umulig å vite om de man ser i bakgrunnen er treller eller frie menn. Tv-serien har valgt og ikke ha et fokus på dette, bortsett fra i episode 6 hvor en trell ofrer seg frivillig under begravelsen til Jarl Haraldson, og presten til Ragnar, er trellene så vidt med.

4.2.3 Alder:

---

⁹¹ <http://www.arild-hauge.com/elov.htm>. Hentet: 13.12.13.

⁹² <http://natmus.dk/en/historisk-viden/danmark/prehistoric-period-until-1050-ad/the-viking-age/magt-og-aristokrati/slaver-og-traelle/>. Hentet: 12.12.13.

Man vet også at vikingene ble menn i en veldig tidlig alder⁹³, men alle menn i dette samfunnet ser ut til å være rundt samme alder. Alle menn ser ut til å ligge rundt 30-40 år, noen få eldre, noe som kan være realistisk, vikingene ville dø i en ærefull kamp, sånn at de kom til Vallhall, det og bli gammel var ikke noe vikingene siktet etter. I dette røffe liv som vikingene levde, med kamp og miljø, kan det tenkes at det var mindre eldre. Man finner derimot ingen unge voksne vikinger. Man ser svært få tenåringer, eller menn/kvinner i begynnelsen av 20 årene, noe det selvsagt var, mange av sagaene forteller om konger og store krigere i en yng alder. Vikingene blir fremstilt som store sterke menn, man finner ikke den umodne mann i tv-serien (noe oppgaven kommer tilbake til i del to av analysen). Man mister da vikingsamfunnet som helhet, man får med kvinnens rolle, man får med litt rundt barns rolle, men man får ikke opplevelsen av hvordan det kunne være for en tenåring eller yng voksen som eksempelvis skal i kamp for første gang.

4.2.4 Samfunnet:

Når man ser et overblikk over havnebyen Kattegat, når de går gjennom byen, eller når de er inne i et hus, hører og ser man at ting foregår rundt dem. Man hører smie som blir banket på, høns og andre dyr som er rundt, mennesker som prater og handler. Hvis man skal prøve å forestille seg et vikingsamfunn er nok denne fremstillingen veldig nær det man selv ville sett for seg. Man ser som sagt ikke så mange barn eller kvinner, men man får et inntrykk av at de er til stede, det er først når man leter etter dem at man ser at det er mangel på dem. I det hele får man et inntrykk av at det er et aktivt og isolert vikingsamfunn, noe det også prøver å formidle i fremstillingen.

4.3 Begivenhetshistoriske dimensjonen:

Denne dimensjonen tar for seg raidene på England og personene som blir fremstilt i tv-serien. Det ble naturlig å begynne med reisene over til England siden dette også kommer opp når oppgaven tar for seg karakterene. I kapitlet «karakterene» blir det tatt en gjennomgang av de personene i tv-serien man kan finne kilder på. Det ble også viktig her og ta en drøfting rundt sagaene siden disse er en viktig kilde på Ragnar, og at skaperne bak «Vikings» også bruker disse som kilder. Det kommer frem et klart avvik fra kildene i «Vikings» i forhold til hva vikingene visste om omverden, her vil oppgaven sammenligne hva vikingene i «vikings» vet

---

⁹³ <http://www.arild-hauge.com/familie.htm>. Hentet: 13.12.13.

om omverden, og hva som faktisk var realiteten. Til slutt blir det viktig å se på årsaken bak toktene over til England, hva kildene forteller oss om dette, og hvordan dette skiller seg fra slik tv-serien fremstiller dette.

4.3.1 Raidene på England:

I sesong 1 har vikingene vært over til England tre ganger, første gang inntok de et kloster, klosterets navn var Lindisfarne. Lindisfarne er et kjent kloster nettopp fordi at vikingene angrep det i år 793, og flere mener dette markerer starten på vikingtiden.⁹⁴ Engelskmennene hadde vært i kontakt med vikingene før dette, men det var det første angrepet på et hellig sted, det første av mange. Lindisfarne lå i Northumbria, og den historiske beskrivelsen av angrepet fremstilles likt som det blir vist i episode 2 av «Vikings». De tok med seg all rikdom, drepte mesteparten av prestene og tok med seg resten. Det er noe omdiskutert hvem av vikingene som faktisk angrep klosteret, om det var dansker, nordmenn, eller kanskje noen som hadde bosatt seg i Skottland.⁹⁵

Den ene av prestene som blir tatt med er Athelstan, Ragnar viser interesse for denne presten, og prøver og lære av ham. Presten kan snakke deres språk, og forteller at han har vært på misjonsreiser over i de germanske landene og tatt opp noe av språket der. Ved den andre reisen har Ragnar lært litt om engelskmennene, han vet blant annet at på søndager er de fleste i kirken, og at de ikke har lov å ha med seg våpnene inn her, dermed blir det lett for ham og ta landsbyen. Ved den tredje reisen er Ragnar blitt Jarl selv, og han har lært enda mer om England fra munken, han skal nå invadere et kongedømme. I begynnelsen av 800-tallet finnes det kilder som forteller at England var delt opp i flere kongedømmer, og at Northumbria ble utsatt for vikingangrep, dette kongedømmet ble så sveket at det i 829, måtte anerkjenne Egbert kongen av Wassex som over-konge.⁹⁶ Både i tv-serien og i realiteten var England delt opp i flere kongedømmer. Og kongen i det området Ragnar plyndret heter Aelle. Han styrte nord-riket også kalt Northumbria. I sagaene om Ragnar Lodbrok, het kongen Alle, det finnes også andre kilder rundt en Alle/Aelle/Ella/Ælla, oppgaven velger å bruke Aelle. Han var konge over Northumbria fra 862-867, han skal ha dødd under et dansk vikingangrep.⁹⁷ Flere kilder støtter opp om at vikingangrepene startet på slutten av 700-tallet, og ble som nevnt markert av

---

⁹⁴ Titlestad 2011: s, 27.

⁹⁵ <http://www.historyofinformation.com/expanded.php?id=237>. Hentet: 16.12.13.

⁹⁶ <http://www.englishnortheast.co.uk/KingdomofNorthumbria.html>. Hentet: 17.12.13.

⁹⁷ Jean Anne Hayes 2005: s, 76.

mange ved angrepet på Lindisfarne⁹⁸. Disse angrepene kom fra hele Scandinavian, og trolig var det danskene som startet toktene over til England. I følge sagaene reiser Ragnar over til England for å gjenerobre landet, for det hadde de mistet under faren til Ragnar, altså Sigurd Ring. Så i følge sagaene var ikke Ragnar den første som reiste over, vikingene hadde vært der lenge. Nå er det ikke helt klart når Ragnar levde, kildene er forskjellige, men kildene er klare på at kong Aelle døde i år 867, og at verken Ragnar eller hans sønner levde så lenge. Tv-serien utspiller seg lenge før dette. Nå må det sis at sagaene forteller at Ragnar slo og tapte mot Aelle, mens de britiske kildene, og Torfæus er enige om at Aelle levde mye senere enn hva sagnene forteller oss.⁹⁹

4.3.2 Karakterene:

Når det gjelder karakterene i «Vikings» finner man kilder på Ragnar Lodbrok, Aelle, Lagertha, Aslaug og Horik, man kan også finne en Rollo, men trolig ikke den samme som fremstilles i tv-serien. I dette kapittelet er fokuset Ragnar Lothbrok, tv-serien omhandler denne mannen, alle hendelser skjer rundt Ragnar. Det er også denne mannen man finner mest kilder på (bortsett fra Horik, men tv-serien har ikke et fokus på denne vikingen). Ragnar Lothbrok blir nevnt noen ganger i Snorre's saga, her står det at han er far til Sigurd Orm i Auga, og at han hadde hersket over et stort område, han skal ha levd på 700-tallet.¹⁰⁰ Kildene på «nettet» rundt Ragnar Lodbrok er ikke mange, bortsett fra «Wikipedia» og noen linjer om ham i «Store Norske Leksikon» er det ikke stort annet som er vert og nevne. Skal man finne Kilder rundt denne vikingen er det spesielt to kilder man kan bruke den ene er Torfæus og den andre er Saxo. I de tre bøkene til Torfæus, finner man sagaene om Ragnar i bok to. Når Ragnar blir skrevet om i Torfæus finner man de nedskrevne sagaene, men man finner også egen drøfting, hvor gjerne andre kilder enn sagaene blir brukt. Torfæus Bruker blant annet Saxo, men disse to skiller seg likevel. I Torfæus finner man et fokus på Ragnars Giftemål, trolig fordi han bruker de islandske sagnene hvor dette er fokuset, mens Saxo fokuserer mer på erobringene til Ragnar. Tv-serien bruker begge disse kildene de har med elementer fra både Saxo og Torfæus/islandske sagaene. Dermed ble det logisk og utheve disse for å vise hvordan tv-serien har valgt data fra begge, bare den ene, eller går i en helt egen retning i fremstillingen.

---

⁹⁸ Aschehougs 2005: s, 11.

⁹⁹ Torfæus 2008 Bok 2: s, 242.

¹⁰⁰ Snorre 1994: s, 42.57.

Det første kapitelet om Ragnar i Torfæus, handler om hvordan Ragnar ble gift med sin første kone Tora, han var sønn av Sigurd Ring og dermed konge over Danmark. Han skjulte dette for faren til Tora, og etter at han bekjempet en Orm (trolig var dette en røver med navnet Orm) som vokter slottet som prinsessa bodde i, fikk han lov å gifte seg med Tora, noe som ga han noen landområder. Det står skrevet at det er noe uenighet i hvilke landområde dette var, de Islandske kildene mente dette var Skåne som er en provins i Sverige. Tora møtte så en plutselig død, og i den neste fortellingen om Ragnar, møter han sin neste kone Aslaug.¹⁰¹ Ragnar er konge over Danmark og reiser på et felttog til Norge hvor han møter Aslaug, og tar henne med seg hjem til Danmark. Hennes kongelige blod ble «vist» gjennom de spesielle øynene til deres første sønn. Ragnar skulle egentlig ha giftet seg med en svensk prinsesse, men han giftet seg heller med Aslaug når han ble kjent med at hun var av kongelig blod. Giftemålet førte til at det brøt ut i krig med Sverige.¹⁰² Den siste fortellingen i Torfæus om Ragnar handler om hans død. Han reiste med to store skip over til England for han skulle erobre landet. Han skal ha startet med Northumberland hvor den engelske kongen Aella hersket. Han mistet sine skip, men hadde ennå sine soldater, han erobret mange byer og kloster, men ble til slutt beseiret og kastet i et fangeshull fylt av ormer, hvor han så døde.¹⁰³

Saxo og Torfæus har med mye av det samme når de skriver om Ragnar, men som nevnt er det også viktige forskjeller. I følge Saxo skal Ragnar ha hatt et stort imperium. Han skal ha hatt landområder i England, Sverige, Norge, Polen, deler av Tyskland og helt til Russland. Noe av det som blir skrevet om Ragnar blir også skrevet om Horik. Også i denne kilden er det usikkerhet rundt Ragnar. Det kan tenkes at hvis han hadde stått for et så stort imperium hadde det ikke da vært mer informasjon rundt denne mannen? Begge kildene forteller at Ragnar var sønn av Sigurd Ring og at han arvet kongedømmet Danmark. Det som kanskje skiller Torfæus og Saxo mest er Lagertha og Aslaug. I Torfæus finner man ikke Lagertha, her gifter han seg først med Tora, mens i Saxo giftet han seg først med Lagertha og så med Tora, men det nevnes ingenting om en Aslaug i Saxo. Fortellingen om møtet mellom Ragnar og Tora er veldig likt i de to kildene. Men de to andre kvinnene blir bare nevnt i en av dem. Lagertha skal ha vært en kriger når Ragnar og hun møttes og hun hjalp ham med å bekjempe en konge som drepte Ragnars bestefar. Han ble så imponert over Lagertha sine ferdigheter i kamp at han giftet seg med henne, han skal ha måttet bekjempe en slange og en bjørn for å få hennes

---

¹⁰¹ Torfæus. 2008 Bok 2: s, 165-168.

¹⁰² Torfæus. 2008 Bok 2: s, 226-229 232-233.

¹⁰³ Torfæus. 2008 Bok 2: s, 240-244.

hånd. I tv-serien er også Lagertha en kjent kriger, og det blir nevnt at Ragnar sloss mot en bjørn og en slange for å få henne. Tora er derimot ikke med i tv-serien, men det er Aslaug i tillegg til Lagertha. Dermed har produsentene brukt både Saxo og de islandske kildene.¹⁰⁴

Ragnar er i tv-serien en vanlig bonde og kriger, og kona hans Lagertha er husmor. Ragnar selv er ikke av kongelig blod, han blir Jarl gjennom å bekjempe den gamle Jarlen, mens i kildene skal han ha vært konge over Danmark gjennom arv. Det nevnes i tv-serien at han kan være nedstammet fra Odin, noe som også fortelles i sagaene. I tv-serien er han Jarl når han møter Aslaug, men i sagaen skal han ha vært konge, møtet i «Vikings» skjer i Sverige, mens i sagaen møtes de i Norge. I sagaen skal kona Tora vært død når han treffer Aslaug, Lagertha lever. Men når Ragnar og Aslaug møtes for første gang skjer møtet identisk med hvordan det er blitt beskrevet i sagaen.¹⁰⁵ Det kommer frem i tv-serien at hun er av kongelig blod, som i sagaen. Hun blir også gravid som i sagaen, men omstendighetene er ulike. I siste episode av «Vikings» blir det ganske klart at det kommer til å bli krig mellom Sverige og Danmark, noe det også blir i sagaen, men igjen er omstendighetene ulike. I tv-serien er det en konflikt mellom Horik (dansk konge) og Jarl Borg av Sverige om et landområde som er årsak til krigen, mens i sagaene bryter det ut krig mellom Øystain og Ragnar fordi at Ragnar ikke gifter seg med Øystains datter.

I den siste sagaen om Ragnars død, reiser han som nevnt over til England og kjemper mot kong Aelle. Han reiser over med bare to skip og det ender med nederlag, Ragnar blir hevet i et hull fylt med ormer. I episode 7 i «Vikings» reiser Ragnar over til England med tre skip og han vinner mot Aelle. Aelle hiver i episode 6 en av sine egne menn i et hull fylt med ormer fordi at han viser seg å være feig. Nå må det nevnes at tv-seriens historie ikke er over, det kommer mest sannsynlig en sesong til. Da kan det være dette utspiller seg på nytt mot avslutningen av serien, og at dette hullet med ormer ble vist for å vise at Aelle har et slikt hull. Man finner bare den ene reisen over til England i Torfæus, men ifølge Saxo skal han ha hatt flere landområder her, så trolig kan han ifølge Saxo ha vært der flere ganger.

Ragnar skal også ha hatt mange mektige sønner, noe han ikke har i tv-serien hvor han har en sønn, Bjørn, men han er bare 12 år og ingen kriger. I sagaene skal han ha hatt mange mektige sønner når krigen bryter ut mot Sverige. Serien bygger opp til at han skal få mange mektige

---

¹⁰⁴ Saxo 1979 Bok ni: s, 175-192.

¹⁰⁵ Torfæus 2008 bok 2: s, 227.

sønner noe en «seer» (en hellig person som kan snakke med gudene) forteller opptil flere ganger. Trolig får han disse sønnene etter hvert, men serien lager en egen vri på dette, og det gis inntrykk av at han sliter med å få sønner. Kronologisk sett skulle han hatt dem til nå hvis man fulgte sagaen. Det finnes egne sagaer om sønnene hans og deres bragder, og det er sønnene som til slutt bekjemper Aelle. Men som nevnt er ikke fortellingen til tv-serien over, neste sesong vil ikke bli drøftet i denne oppgaven ettersom den ikke er tilgjengelig, dermed blir det ikke mulig å ta en full sammenlikning av sagaene og tv-serien. Tv-serien legger opp til at sønnene vil bli født. I slutten av episode 9 forteller Aslaug at hun er gravid, og Ragnar fikk flere sønner med henne ifølge sagaene.¹⁰⁶ Det er dermed ikke umulig at sønnene blir født senere i tv-serien og at Ragnars siste kamp med Aelle også kommer, men det blir igjen ukorrekt i forhold til tidsperspektivet, han skulle hatt flere sønner til nå sett ut fra sagaene. Det kan da nevnes at i tv-serien har han en sønn som heter Bjørn, og det har han også i sagaene. Det største problemet med Ragnar Lothbrok, er at det er uenighet rundt når han levde. Han skal ha levd tidlig på 800 tallet, men han skal også ha sloss mot Aelle som med nærmest sikkerhet levde mye senere. At Ragnar var med på begynnelsen av Vikingtoktene er det ikke mulig å svare på, og at tv-serien plasserer Ragnar på slutten av 700 tallet sammen med Aelle blir heller ikke «feil» siden sagnene også gjør dette.

At tv-serien bruker litt fra sagaene og litt på egen kreativitet når de forteller denne historien er forståelig, siden sagaene selv ikke er helt klare på detaljer og det til tider blir noe rott. Det er noe omdiskuter om sagaen faktisk kan brukes som kilder, noen historikere mener at sagaene ikke kan brukes i en seriøs forskning, noe man kan forstå hvis man har lest dem selv. Dette er ikke en debatt denne oppgaven skal ta for seg, men det må forklares at siden disse kildene er så omdiskutert og at de er uklare, kan ikke disse kildene i denne oppgaven argumentere for avvik fra den historiske virkelighet på samme måte som andre kilder som er valgt å bruke. Det ble likevel viktig og ta en gjennomgang av dem for å vise hvordan tv-serien selv har valgt og bruke dem, dette har en betydning for tv-seriens funksjons drøfting på slutten av analysen.

Horik var konge fra år 814 og var enekonge over Danmark fra år 827 til sin død i år 854, han falt i kamp med sin nevø Gudurm¹⁰⁷. Han var altså ikke konge i år 793, som det fremstilles i tv-serien. Etter Horik den første kom Horik den andre og var konge fra år 854, det er ikke

---

¹⁰⁶ Torfæus 2008 bok 2: s, 230.

¹⁰⁷[http://www.denstoredanske.dk/Danmarks_geografi_og_historie/Danmarks_historie/Danmark_f%C3%B8r_Ref ormationen/Erik_\(Horik\)_1](http://www.denstoredanske.dk/Danmarks_geografi_og_historie/Danmarks_historie/Danmark_f%C3%B8r_Ref ormationen/Erik_(Horik)_1). Hentet: 01.10.13.

klare kilder på hans død, men det kom ny konge i Danmark rundt år 873.¹⁰⁸ Det kan derfor ikke være denne Horik de viser i tv-serien heller.

Det står ikke skrevet at Ragnar hadde en bror i kildene. Det kan nevnes at det fantes en Rollo på 900-tallet, det er nok ikke den samme. Denne Rollo skal ha vært en vikinghøvding som ble gitt Normandie-riket av den franske kongen Karl den Enfoldige i år 911, mot at han beskyttet riket mot andre som angrep¹⁰⁹

4.3.3 Et klart avvik:

At vikingene ikke visste om land mot vest er sterkt i strid med kildene. Nordmenn hadde reist langt inn i Europa, lenge før 800-tallet, man finner kilder som forteller at vikingene hadde vært så langt som Italia allerede på 500-tallet. Det finnes kilder som forteller om en vikinghøvding med navn Rodulv som reiste til Italia og ble med i hoffet til en konge med navn Teoderik den store.¹¹⁰ Som også nevnt om angrepet på Lindisfarne er det flere som tror at dette angrepet kom fra vikinger som hadde bosatt seg i Skottland. Man finner også andre kilder som forteller om vikingers aktivitet i Europa lenge før 793. I tv-serien blir det fremstilt som at de ikke visste om noe annet land enn det som strekker seg østover, over til Russland og Finland. Det nevnes i tv-serien at det er rykter om at folk har reist til andre land, men disse har mislyktes. Ragnar lærer en metode av en kar hvor man ved hjelp av en Sol-stein skal kunne navigere, han bruker metoden for å komme seg over til England. Så også i det universet må noen ha reist til andre land da det foreligger en metode. Den første plyndringen var på Lindisfarne, og som det vises her passer det godt inn siden det skal være begynnelsen på toktene, om det var Ragnar som plyndret klosteret vet man ikke. Som sagt er ikke sagnene om Ragnar helt klare på når han levde, Tv-serien bruker Sagnene kanskje som en «grunnmur» til tider, men så går de veldig bort fra dem andre steder. Noe blir feil i forhold til sagaene, mens andre ting blir feil ut fra senere forskning.

4.3.4 Årsaken til toktene:

Det er ulike teorier på hvorfor vikingene reiste ut og begynte å angripe og erobre andre land, men det har blitt en generell oppfatning om at det ikke bare var røveri og terror det lå en

---

¹⁰⁸http://www.denstoredanske.dk/Danmarks_geografi_og_historie/Danmarks_historie/Danmark_f%C3%B8r_Ref ormationen/Horik_2._Barn Hentet: 01.10.13.

¹⁰⁹ Ashehougs. 2005: s, 16-17.

¹¹⁰ Titlestad 2011: s, 19.

baktanke. Torgrim Titlestad skriver i sin bok «Norge i vikingtiden» at reisene over til England i begynnelsen var et forsøk på å vise keisere sør på kontinentet at det å erobre Skandinavia ikke ville svare seg. At vikingene bare var ute etter røveri og terrorisme blir å forstå vikingtiden feilaktig, siden reisene var mer ment for å etablere seg selv i verden, både med handel og med makt.¹¹¹ Slik er det ikke fremstilt i «Vikings». Man kan spekulere på hvilke motivasjon som ligger bak det at Ragnar vil reise vest, men Ragnar reiser først og fremst fordi at han har troen på at det finnes rikdom i og utforske, erobre. Dette skal fremstille begynnelsen på vikingangrepene på England, og selv om Titlestad mener at disse toktene var for å etablere makt med press fra germanske land. Er det trolig at utreisene fra Skandinavia kan ha startet med nysgjerrighet, vikingene var utforskere. Det kan også tolkes hen at Ragnar i tv-serien vil reise vest for og finne land og rikdom fordi at det ligger et press fra Jarlen. Man kan få et inntrykk av at Jarlen prøver og overta mest mulig land i området han styrer. Noe som blir fremstilt gjennom rettsaken i episode 1, hvor han som blir dømt beskylder jarlen for å ha visst om den landkonflikten som ente i drap. Det blir ikke nevnt noe om de germanske landene eller keiseren fra sørområdene, men det var mangel på brukbart land i Nord, og man vet at vikingene tok over land på grunn av mangel på ressurser i eget land.¹¹² Landskapet blir fremstilt i «Vikings» som at det er mangel på dyrkbar jord, med mye fjell og skog. Trolig begynte viking utreisene med troen på rikdom, noe som utviklet seg til angrep, men da er det begynnelsen på reisene, og ikke begynnelsen på toktene, dermed finner man en stor tidsforskjell. Det første angrepet var som nevnt på Lindisfarne, og dette var et angrep, dette kan ha vært starten på det Titlestad mener var en forsvarsstrategi mot imperiene i sør. At utreisene startet på grunnlag av nysgjerrighet var nok først og fremst for å utforske og finne muligheter for både handel, land, og ressurser noe det var mangel på. Vikingene tok også mye land øst over, noe som heller ikke kommer frem.¹¹³ Vikingenes mangel på ressurser i «Vikings» kommer delvis frem, og ressursmangel sammen med press fra jarlen er trolig grunnen til at Ragnar tar valget om å reise vest. Grunnen til utreisene blir altså realistisk, men denne uvitenheten blir urealistisk.

4.4 Mentalitetshistoriske dimensjonen:

I denne dimensjonen skal man se på det mentale, hvordan mennesker oppfører seg i forhold til hverandre hvilke regler/normer kommer frem. Religion får også en betydning her, religion

---

¹¹¹ Titlestad 2011: s, 39.

¹¹² <http://www.envisisr.info/ferder.html>. Hentet: 01.11.2013.

¹¹³ Ashehougs 2005: s, 12.

kan forme et samfunn og legge en grunnleggende moral. I denne dimensjonen blir religion tatt opp først, dette er et viktig element i et vikingsamfunn og kommer frem i «Vikings». «Vikings» har fått noe kritikk for at de har med menneske-ofring, og den problematikken er det logisk og se på under religionsdelen i teksten. Vikingenes brutalitet er kjent, men var de mer brutale enn resten av verden på den tiden, og hvordan kommer dette frem i tv-serien? I dette spørsmålet blir også møtet mellom vikingene og britene nevnt, noe som også leder opp til det neste spørsmål. Hvordan fremstilles møtet mellom vikingene og britene, og hvor realistisk er dette fremstilt? Videre ble det viktig å se på maktforhold i vikingsamfunnet, i de første 5 episodene er det jarl Haraldson som leder samfunnet. Tv-serien har valgt å legge et stort fokus på spenningsforholdet mellom Haraldson og Ragnar, dermed ble det logisk og se på den makt og innflytelse både Haraldson og Ragnar blir fremstilt å ha. På dette punktet ble det lettest og se på Haraldson da tv-serien gir et bredere materiale på hans lederskap. Teksten vil også ta for seg en sammenligning av disse to lederne. Loven har en betydning for et samfunns mentalitet, loven blir ikke vektlagt i tv-serien, men man finner et par tilfeller hvor den kommer frem. Omdømmet hadde en stor betydning for vikingene, noe som kommer frem i tv-serien. Til slutt i denne dimensjonen blir familien tatt opp, hvordan var hierarkiet i et hjem? Det er ikke mye man kan si ut fra fremstillingen rundt dette, det eneste merkbare er kvinnens rolle.

4.4.1 Religion:

I forhold til den mentalhistoriske dimensjonen får «Vikings» religionsforestillingen bra til. Vikingene var religiøse, og de var en del av et krigersamfunn, hvor også gudene var krigere og bare i kamp kom man til «himmelen» altså Vallhall. Man ser at religion er en stor del av samfunnet, menneskene både frykter og beundrer gudene. Gudene blir behandlet med stor respekt og vikingene unngår å gjøre noe de tror gudene ikke vil like. Hvis noe ikke går slik de vil tror de det kan være en straff fra gudene, og dermed må de be eller ofre. Et eksempel på dette er Lagertha, som vil be til gudene fordi hun ikke har fått mer sønner. Ragnar selv må forberede seg med bønn før han kan gå til kamp mot Jarlen. Man finner flere lignende eksempler, blant annet i episode 7, mens Ragnar er på tokt i England styrer Lagertha hjemme. Her kommer et par med et barn til henne, mannen forteller at barnet ikke er hans. De forteller at en mann har overnattet hos dem en tid tilbake og at barnet kan være hans. Lagertha har sympati for kvinnen og tar hennes side. Hun sier at denne mystiske mannen var guden Heimdal, og at han har velsignet dem med et barn. Mannen protesterer, men må godta dette.

I den åttende episode reiser de til Uppsala for å be og ofre. Her har de et fokus på det religiøse, og man ser hvor sterk posisjon dette hadde hos vikingene. Først vil vikingene ofre Athelstan, men han vil ikke dette, for han er det ikke en ære å bli ofret. En annen kriger melder seg frivillig og ser på dette som en stor ære. Når det kommer til menneske ofring er det noe omdiskutert om dette faktisk tok sted. Utforskeren Ibn Fadland beskriver i sin bok «Vikingene ved Volga», at når en høvding døde kunne en av hans slaver frivillig brennes med sin mester.¹¹⁴ Arkeologiske funn kan støtte opp om dette, og ifølge danske arkeologer kan funn de har gjort tyde på menneskeofring da de mener å ha funnet to menn som kan tyde på har blitt ofret. At det ofres menn ved Uppsala i «Vikings» er noe tv-serien har fått kritikk for¹¹⁵, men det finnes data på at dette faktisk pågikk.¹¹⁶ Ofringsscenene er godt fremstilt i tv-serien, både med ofringen av menn på Uppsala og ved trelkvinnen under jarlens begravelse i episode 6. Når trelkvinnen ofres ser man at hun er redd, men at hun virkelig tror at hun kommer til sin mester i Vallhall, og vikingene ser på dette med respekt. Etter at Athelstan sier nei til å bli ofret må de finne en erstatning, man kan se at ingen har lyst og gjøre dette, men de må, hvis ikke vil de bli staffet av gudene. Til slutt melder en seg frivillig, han blir møtt med sorg og respekt av de andre, de sørger over å miste ham, men de har den høyeste respekt for hans valg. Om ofring pågikk eller ikke, er dette en god fremstilling, som godt viser hvilke holdninger vikingene kunne ha hatt. Athelstan ser på dette som grotesk og barbarisk, vikingene ser på det med respekt og ære. Og dette blir naturlige reaksjoner, for vikingene var dette normalt, for briten var dette unormalt.

I den ene episoden, vil en eldre mann være med over til England. Han forteller Ragnar at han har vært i utallige kamper og har ennå ikke dødd, han kaller det sin forbannelse. Ragnar er skeptisk, men erkjenner at denne mannen fortjener å være med. Når så denne mannen dør senere får man et inntrykk av at han er lettet, han dør med et smil rundt munnen. Når man ser på religionen til et samfunn kan det fortelle oss mye om samfunnet og dette er ikke et unntak med vikingene, man forstår da bedre kamplysten og fryktløsheten, noe dette eksemplet godt viser.

I episode 7 ber kong Aelle om at en av Ragnars menn skal døpes for at deres avtale om gullet skal gå gjennom. Noe Rollo sier ja til, han og flere av de andre ser på dette som en spøk. Floki

---

¹¹⁴ Fedland Ibn 1990: s, 55.

¹¹⁵ <http://www.aftenposten.no/kultur/TV-serie-om-vikinger-skaper-latter-for-historiske-tabber-7183762.html#.UvOk5qgpoVE>. Hentet 05.02.14.

¹¹⁶ <http://www.dagbladet.no/2009/01/08/magasinet/arkeologi/vikinger/historie/4277680/>. Hentet: 05.02.14.

syns ikke dette er morsomt, han er kanskje den i serien som fremstilles med den sterkeste tro. Han liker ikke opplegget og forteller Rollo at han nå har benektet gudene, Floki skammer seg over Rollos handling. Rollo selv liker ikke å høre dette, og når kampen utfolder seg, prøver Rollo desperat å drepe flest mulig engelskmenn, for å blidgjøre gudene igjen. Dette scenariet var bra fremstilt da det ga en god innsikt i det mentale hos vikingene og deres tro. Det finnes flere eksempler på hvordan religion er en del av denne fremstillingen, og det kommer klart frem at religion har en klar betydning for samfunnet, noe som også blir realistisk i en fremstilling av vikinger.

4.4.2 Vikingene mer brutale?:

Før 1800 tallet var det forstått sånn at vikingene var sin tids verste folk, at de plyndret og terroriserte store deler av Europa. Som nevnt ble dette bildet forandret, denne forandringen skjedde på 1800 tallet hvor nasjonalisme ble viktig, og for skandinaviske land ble det naturlig å se tilbake til sinn storhetstid altså vikingtiden.¹¹⁷ Man hadde altså før 1800-tallet et bilde av dem som fryktelige og barbariske. Dette var et bilde som de angrepne land som England og Frankrike hadde laget i sine nedskrevne tekster.¹¹⁸ I lang tid hadde man denne forståelsen av vikingene, men i dag mener man at dette er feil. I tv-serien blir vikingene ikke fremstilt som blodtørstige villmenn, de er krigere og flinke i kamp, men de er organiserte og intellektuelle, de har sin egen kultur og levemåte. I kamp er de flinkere enn engelskmennene, men ikke mer brutale. På Ragnars tredje reise over til England har han muligheten til å erobre kongedømmet, han har nok menn til å ta over hele byen til Aelle, men han møter Aelle og de inngår en avtale hvor Ragnar skal få noen kister med gull hvis han forlater kongedømmet. Ragnar går med på dette og til og med etter at Aelle prøver å lure Ragnar med et angrep, godtar Ragnar gullet og reiser hjem. Det var også vanlig at kongedømmer i Europa betalte vikingene mot at de ikke fortsatte sitt angrep, eller ga tilbake erobrede områder.¹¹⁹ Tv-serien klarer å vise den mer «korrekte» oppfattelsen av vikingene. At vikingene tok imot gull for å forlate et land var en av de større inntektene vikingene hadde. Det vises godt at vikingene var siviliserte og ikke barbariske villmenn. De har lover, politikk, strategi, og til tider viser de også barmhjertighet. De er mindre siviliserte enn engelskmannen, med sine borger, kirker, bøker/tekster, og bredere oppfattelse rundt omverdenen. Vikingene har et samfunn, de har religion, normer, moral, og spesielt Ragnar er svært intelligent. Vikingene har også skip som

---

¹¹⁷ Bøe 2006: s, 119.

¹¹⁸ Ashehougs 2005: s, 10.

¹¹⁹ Ashehougs 2005: s, 12-15.

er mer avanserte enn det engelskmennene hadde, noe som er korrekt i forhold til det man vet om tiden.

4.4.3 Vikingene og engelskmennene:

Vikingene kunne seile opp og ned elver som engelskmennene hadde vanskeligheter med å seile i selv, noe som gjorde det lettere for vikingene å komme fort til den destinasjonen de skulle. Dette gjør de også i serien, de seiler inn et elveleie og kongen blir overrasket over at de kommer fra den retningen de gjør.¹²⁰ Engelskmennene tror at vikingene er demoner sendt fra djevelen, og noen tror de er en straff fra gud. Vikingene var et muntlig folk så før 1800-tallet når det faktisk ble litt fokus på å undersøke vikingene brukte man bare britiske og franske kilder på dem, og britene beskrev dem ofte som demoner som kom fra nord. Dette er nok også trolig grunnen til at de har blitt utstyrt med horn på hjelmen i populærhistorie. Noe som er feil, og «Vikings» gjør dette rett, altså uten horn.¹²¹ I tv-serien ser man at britene frykter vikingene. De frykter vikingene og denne frykten ser man også kommer fra at de ikke vet noe om dem, de forstår ikke hvorfor de er der, hva de vil og hvor de kommer fra. Vikingene ble beskrevet som fryktløse krigere, og nærmest uovervinnelige. På denne tiden hadde mennesker mange forestillinger rundt det overnaturlige dette ble spesielt styrket av deres religion, dermed er det ikke rart at britene trodde at vikingenes ankomst var en straff fra gud, noe som også kommer godt frem i tv-serien.

I «Vikings» ser man at vikingene ser ned på britene, de syns de er rare, tåpelige og «pysete», de er mindre verdt. De latterliggjør ritualene deres og har ingen problemer med å drepe forsvarsløse menn. Som nevnt før i den materialhistoriske dimensjonen bruker engelskmennene hjelmer, mens få av vikingene bruker dette i tv-serien. Bare det har en virkning på seeren når man ser vikingene og britene sammen. Hjelmene gir et bilde av britene som svakere, man får et inntrykk av at britene gjemmer seg under hjelmene sine. Mens vikingene ser fryktløse ut, de trenger ikke hjelm for de har ingenting å frykte. Det at vikingene er høyere med masse pels hengende rundt seg med store økser og skjold, utstråler et visst bilde av barskhet, men når man ser disse sammen med britene blir dette bildet så mye forsterket. Britene i disse møtene ser redde og usikre ut. Vikingene ser selvsikre og fryktløse ut, de kan bli urolige i ulike situasjoner, men ikke redde.

---

¹²⁰ <http://snl.no/vikingskip>. Hentet 21.11.13.

¹²¹ Bøe 2006: s, 126.

Dette blir en feil fremstilling av britene. De var gjerne lavere enn vikingene, de fryktet dem også, en frykt for det fremmede, men britene var kjent med kamp, de hadde vært i krig før dette. De fremstilles i serien som om de er noen ubrukelige unge menn som aldri har vært i kamp før. De blir nesten latterliggjort, og spesielt når man ser britene sammen med vikingene får man innrykk av at de nærmest er redde barn. I episode 7, når de reiser over til England tredje og siste gang i denne sesongen, angriper Ragnar og hans menn leiren til britene mens de ligger og sover. Mens det er kamp ute sitter lederen til britene, kongens bror og ber. Når han endelig er ferdig, er kampen over og de slår ned teltet over ham. Denne scenen var litt komisk, og igjen viser det til britisk udugelighet, noe som gjerne ikke var realiteten. Senere i episode 7 angriper britene festningen til Ragnar, nå er bildet av britene forandret, de ser ut som krigere, denne gangen er britene en utfordring for vikingene og flere av vikingene dør.

4.4.4 Jarl Haraldsons makt og innflytelse:

Når Haraldson er jarl ser man et klart skille mellom lederen og hans menn, han har mye makt og mye respekt. Han blir fremstilt som en mann som har vært en stor kriger, og folk både frykter og respekterer ham. Tv-serien har fått noe kritikk for at han har mer makt enn hva som skal være realiteten. I tv-serien sitter en mann med hele makten og all autoritet tilhører han, nemlig Jarlen, som også er «skurken» i første halvdel av serien. Dette er helt feil mener flere kritikere. I følge blant annet Torgrim Titlestads bok, Norges Historie, var vikingsamfunnet, før kristningen, demokratisk. Når viktige saker skulle avgjøres kunne det samles opp til 100 menn på et «ting», og sammen bestemte de hvordan de skulle gå videre med sakene. Disse «tingene» var ofte ute på valgte steder, og som ble faste «tingsteder» for dem.¹²² Dette blir støttet opp av mange kilder, og er allment kjent, også Wikipedia har dette korrekt. I serien samler vikingene seg i huset til jarlen, ingen sier imot jarlen, Ragnar prøver i første episode, men jarlen «henger» ham ut, og har en truende holdning mot ham og saken blir henlagt. Det er også flere eksempler på at jarlen «manipulerer» saker for å få sin vilje og bruker midler som vold og fryktskaping for å få sin vilje. Dette kunne blitt fremstilt mer demokratisk. Man ble født inn i en status, og det meste var arvelig, men man stilte som likemenn på et «ting». Jarlen hadde den høyeste status og styrte over et område, og gjerne ledet «tinget», men var ikke en «hersker».¹²³ Tv-serien har fått kritikk for nettopp dette, men mer kritikk enn hva den kanskje fortjener. Etter å ha sett grundig gjennom hele serien, ser man at dette er et «ting» og skal i bunn og grunn være demokratisk. De stemmer blant annet over om en mann er skyldig

---

¹²² Titlestad 2011:23-24.

¹²³ <http://www.arild-hauge.com/elov.htm>. Hentet: 13.12.13.

eller ikke. Jarlen er også til tider forsiktig med hva han sier, men bruker innflytelse, fryktskaping og vold for å fremme sine interesser, dermed kan man si at han er «dyktig» til å bruke sin makt og manipulerer «tinget». Samtidig finner man klarere eksempler på at jarlen tar avgjørelsen han ikke kunne tatt. Ragnar foreslår i episode 1 at de skal seile vest, jarlen sier nei til dette og sier at det er hans skip, og derfor bestemmer han hvor de skal seile. Dette kunne han bestemme, skipene er hans eiendel, dermed bestemmer han hva de skal bli brukt til. Ragnar lager et eget skip og seiler bak ryggen til jarlen over til England. Når han kommer hjem i episode to, beslaglegger Jarlen alt han har tatt, og dette er da hans. Det blir ikke noe form for avstemning, det blir tatt som en selvfølge at jarlen har krav på det de har plyndret. I et demokratisk samfunn ville dette aldri skjedd på denne måten. Andre gang de reiser over til England blir Knut, en av jarlens menn som han sender med Ragnar, drept. Når Ragnar kommer hjem, begynner jarlen og se innflytelsen Ragnar har fått, og ser på ham som en utfordrer, han beskylder da Ragnar for å ha drept Knut. Jarlen kan ikke bare uten videre drepe Ragnar for han er ikke en monark. Han må få Ragnar skyldig i dette drapet, noe han ikke får til. Og da begynner han og handle utenfor «tinget» med sine menn. Han sender menn for å få Ragnar drept, sine menn. Dette mislykkes dermed bruker han sin makt og innflytelse for å få Ragnar gjort om til en kriminell likevel. Han prøver altså og få saker gjort på den rette måten gjennom «tinget» og når det ikke går, tar han handling selv. Han er altså ingen monark, men han handler gjerne litt utenfor det lovverket man har funnet fra vikingtiden. Tv-serien har fått litt mer kritikk for dette enn hva den fortjener i forhold til maktfordelingen, hvor jarlen opptrer i en diktatorisk skikkelse, men det er likevel ikke helt ufortjent. At vikingenes demokratiske ordning ikke blir klarere fremstilt er litt trist. Man går glipp av et viktig fenomen, at noen som ble sett på som barberere og villmenn, faktisk hadde et styresett som er det mest aksepterte den dag i dag, er interessant.

I episode to truer Ragnar og hans menn den lokale smeden med å drepe hans datter om han ikke lager dem et anker. Dette finner jarlen ut og ser på dette som et forræderi, han dreper så smeden uten en tanke rundt det. Dette er litt rart, smeder under vikingtiden var menn med høy status, de lagte våpnene deres og man finner mange beskrivelser om smeder i forskjellige sagaer, folk trodde de kunne trolldom og kunsten deres ble bare opplært helst gjennom familier. En mann med så høy status i samfunnet og med en så viktig rolle, blir drept lett og uten en tanke rundt det.¹²⁴

---

¹²⁴<http://www.arild-hauge.com/handverk.htm>. Hentet 24.11.13

4.4.5 Ragnars makt og innflytelse:

Som sagt ser vikingene ned på britene og man merker også en irritasjon fra flere rundt forholdet til Ragnar og munken, men etter hvert godtar de ham mer, han blir mer og mer sett på som en av dem. Når munken først kommer til Danmark er han en slave/trell, han er ingenting mer enn et redskap for å få ting gjort for sin mester. Dette forandrer seg som sagt, og spesielt kanskje etter at Ragnar blir jarl.

Ragnar blir jarl og man merker tyngden den nye posisjonen gir ham, både for han og hans familie, man merker også at Ragnar selv forandrer seg. Før han ble jarl var han leder blant sine venner, og de fulgte ham. Etter han ble jarl ser man forskjeller, makten hans blir mer legitimert og man merker også dette på hans menn. Ragnar blir mer en ledertype, han ledet krigerne sine fra starten, men det er noe som er forandret, han tar det mer som en selvfølge at de nå skal høre på ham. I episode 7, når Rollo skal døpes kneles britene under seremonien, vikingene ser bare rart på dem og latterliggjør dette, men så kneles Ragnar og da følger resten av vikingene med og viser respekt. Dette er et godt eksempel på den respekt Ragnar har fått blant sine menn. Floki kneles ikke, for han ser på det hele som noe som kan skape misnøye hos gudene. Familien til Ragnar får også opphøyet status, hans kone blir møtt med mer respekt og autoritet. Den eneste som snakker mot Ragnar etter han er blitt jarl er Rollo han er sjalu og vil ha det Ragnar har. Dette er noe skaperne har valgt å legge et fokus på, trolig for å skape spenning og drama. Brødres sjalusi og markeringsbehov er noe som har blitt brukt mye i film, bøker, og andre fortellinger, og man vet at det har en høy underholdningsverdi.

Man finner ikke noe spesiell forandring mellom Haraldson som jarl og Ragnar, utenom at livet til Ragnar og familien hans har blitt noe lettere. Haraldson var skurken og nå er han død, og den faren er borte, familien til Ragnar er trygg. Ragnar tar sin plass på tronen til Haraldson, og forteller at de skal raide England, alle sier seg enige. Man får altså ikke se om det er noe forskjell i Ragnars styre i forhold til Haraldson. Man blir da kjent med Ragnar, gjennom episodene ledene opp til dette, og det kan tenkes at han ikke vil ta de samme valgene som Haraldson med frykt og vold. Det virker også som at folk under Ragnar respekterer ham mer for det han har oppnådd og ser lyst på tidene frem over, mens under Haraldson følger de ham under frykt for hans makt.

4.4.6 Loven og Ryktet:

I episode 1, skal de straffe en mann for mord. Det var noe som skjedde, de la da frem en manns sak og stemte over om han var skyldig eller ikke. De strengeste straffene som ble gitt var enten en veldig høy bot, som både den skyldige og familien hans måtte betale, eller forvisning fra byen. De fleste hadde ikke så mye penger som de ble straffet til å betale. Dermed ble de som regel straffet på den andre måten, de ble erklært lovbrytere og ble forvist fra landsbyen. Når de var blitt forvist kunne ingen hjelpe dem eller snakke med dem, men hvem som helst kunne drepe dem. I tv-serien blir en lovbryter henrettet, vikingene henrettet ikke folk det var ikke en staff de hadde. Loven var lik for alle, og det var ingen unntak for disse lovene.¹²⁵ I episode 6 møter jarl Haraldson, og Ragnar til kamp om døden, altså en duell. I sagaene finner man flere eksempler på dette. Et eksempel er Egil saga, hvor han utfordrer til Duell, eller Holmgang som det heter. Vinneren får eiendelene til taperen og hvis han ikke aksepterer er han en «pyse»¹²⁶. På samme måte skjer dette i «Vikings», Ragnar forteller jarl Haraldson at hvis han ikke aksepterer vil skam følge ham resten av livet, og når Ragnar vinner blir han jarl og tar over det Haraldson eide.

Man ser også et skille mellom de som har et rykte på seg for å være gode krigere, og dem som ikke har det. Man ser at hvis noen blir kalt en stor kriger, setter de stor pris på det, og hvis noen tviler på at man er en stor kriger er dette en fornærmelse. I første episode når de skal henrette en mann på «tinget» blir mannen kalt mye; som løgner, bedrager osv, mannen reagerer ikke før noen kaller ham en pyse eller «coward». Man får mange inntrykk i tv-serien rundt akkurat dette, flere ganger fortelles det at en person er en stor kriger, og man merker at dette er det beste kompliment man kunne få.

4.4.7 Familien:

Vikingfamilien var ganske lik som familiene i resten av Europa, mannen var overhodet og tok seg av familien. Når mannen var ute på tokt var det kvinnen som styrte hjemmet, ungene og den slags. En merkbar forskjell i familier i vikingsamfunnet fra resten av Europa, var kvinnens rolle. Kvinner var underordnet menn, men de hadde høyere status enn hva de hadde i resten av Europa. De fikk delta på «ting» og hadde mye å si i samfunnet. Det hendte også at kvinner ble med på tokter, noe som også skjer i «Vikings» hvor Ragnar tar med seg sin kone Lagertha over til England i episode 3. Siggy, kona til jarlen, har autoritet og den samme autoritet får Lagertha når Ragnar blir Jarl. Man ser godt i «Vikings» at kvinnene har en sterk

---

¹²⁵ <http://www.arild-hauge.com/lov.htm>. Hentet 13.12.13.

¹²⁶Jesch Judith 2002: s, 87.

posisjon i samfunnet, noe de også ifølge kilder skulle ha.¹²⁷

4.5 Språkhistoriske dimensjonen:

I denne dimensjonen, ser man på språket som blir brukt i fremstillingen. Bruker de rett språk? Er det fremmedord til stede? Er språket med på å gjøre fremstillingen realistisk, eller blir det urealistisk? Dette er spørsmål som må svares på i denne dimensjonen.

4.5.1 Dialekt og språk:

I «Vikings» bruker de en dialekt når de snakker, språket er engelsk, men de bruker en slags Skandinavisk aksent. De bruker ikke nordisk som hadde blitt det mest autentiske, for da hadde få forstått serien uten tekst. Men med denne aksenten hører man likevel forskjell på britene som har en typisk britisk dialekt og vikingene med sin nordiske, noe som er positivt for da hører man forskjell på disse to landområdene. Hvis man skulle gjort dette korrekt i forhold til aksenter, så skulle også Ragnar lagt over til en mer britisk aksent når han snakker med britene. Man finner ingen fremmedord som ikke hører hjemme i denne tiden, og i møte med engelskmennene ser man språkbarrierer. Ragnar lærer seg mer og mer engelsk så han kan faktisk etter hvert kommunisere med engelskmennene. Ragnar lærer dette språket veldig fort, noe som er realistisk, gammel engelsk og nordisk er like språk, de stammer begge fra germansk språk.¹²⁸ I episode 3 Når Ragnar igjen invaderer England møter han den lokale sheriffen. I dette møtet legger de begge over til andre språk enn engelsk. Ragnar prater her to språk, ett med sine menn og ett med engelskmennene, han snakker gammel engelsk med britene og nordisk med sine menn.

Ragnar fungerer som en tolk i alle møtene mellom britene og vikingene, og i møtet med sheriffen fungerer Ragnar som forhandler. Man ser at vikingene er urolige fordi at de ikke forstår hva britene sier. I møte med britene hjelper den valgte språkbruken på å gjøre det realistisk, både med språkbarrierer, og med å vise uroligheten ved at de ikke forstår hverandre. Også i episode 7 når de spiser med kongen i hans slott legger vikingene over til nordisk språk. Her vises det godt hvordan et slikt møte kunne foregått mellom to ukjente kulturer, og språk forskjellen styrker dette. I serien som nevnt har de gjort et forsøk på en skandinavisk aksent, men aksenten er forskjellig fra person til person. De har ikke alle den samme aksenten, eller de prøver å ha den samme aksenten, men ikke alle får dette like godt

---

¹²⁷ <http://vigdissveinsdottir.com/050313.html> Hentet: 05.01.14

¹²⁸ <http://www.regia.org/languag.htm> Hentet: 27.01.14

til. Noe som gjør dette litt urealistisk med tanke på at dette skal være et isolert vikingsamfunn. Aksenten gjør noe med autentisiteten.

5.0 Analyse del 2 drøfting:

I første del av analysen tok teksten for seg en sammenligning av tv-serien «Vikings» og de historiske kilder man har fra tiden serien er lagt til, i denne delen av analysen vil teksten dreie seg om hvilken historiebruk som kommer frem, og hvilke funksjoner den har. I første del av analysen ble «De fem dimensjoner» brukt for å dele opp analysen i områder. Denne delen vil gjøre det på samme måte, og teksten vil da begynne med den materialhistoriske dimensjonen og avslutte med den språkhistoriske dimensjonen. De to første dimensjonene, altså den materielle og den strukturhistoriske, er hvor fremstillingens fortelling foregår, og da i neste dimensjon, begivenhetsdimensjonen, går man inn i selve fortellingen, og karakterene. For så i den mentalhistoriske dimensjonen se på karakterenes handlingsmønster, for så til slutt og se på deres språk og se på hvor realistisk det er. Dette er en logisk måte å analysere noe på, ved først se på det ytre så på det indre, mens den siste dimensjonen er på mange måter den minst viktige, men sier likevel noe om fremstillingen.

Det kommer frem flere sterke scener i tv-serien, noen av disse forteller seeren mye om «Vikings», og før teksten gir seg ut på en drøfting rundt de fem dimensjoner og historiebruken, ble det logisk å fortelle litt fra disse scenene og hvilke inntrykk de gir. Samt hva de sier om fremstillingen, og så vise til hvordan virkemidler kan påvirke en fremstilling.

Den første av de fem dimensjonene er som sagt den materielle, i teksten her vil en ta for seg noen eksempler som er gjennomgått i forrige kapittel og drøfte hvilket bilde av vikingene som kommer frem. Noe som også sier noe om hvilke historiebruk det er, og hvilke funksjoner denne får, det er noe som går igjen i alle dimensjonene. Til slutt i et oppsummeringsavsnitt knyttes disse dimensjonene med deres historiebruk og funksjoner sammen for å konkludere med hvordan dimensjonene henger sammen, og gir et helhetsbilde av tv-serien. Som forklart i teori kapittelet finner man seks former for historiebruk, når man har funnet ut hvilken historiebruk som er til stede kan man ut fra dette finne hvilke funksjon fremstillingen kan ha.

5.1 Scener og virkemidler:

I episode 1 av «Vikings» begynner første kampscene på en haug, det er kveld og det er

tordenvær. Rundt og oppå haugen kan man se knekte spyd, ødelagte piler og skjold, man ser også døde personer som ligger på bakken. På toppen av haugen står en blodig mann, han står der med et seriøst morderisk blikk i sine blå øyne, og med revnede klær og en øks i hånden. I det tv-kamera fanger ham inn blir han angrepet av en annen mann og et blodig oppgjør utfolder seg. Så dukker en tredje mann opp, Ragnars bror, han sloss også med en av fiendene. Hva skal dette fortelle oss? Hvilket inntrykk skal dette gi? Denne første scenen forteller oss mye om tv-serien, dette er brutalt og fullt av action, og vikingene blir fremstilt som kampglade menn. Ragnar ser nesten «besatt» ut, han blir fremstilt som en viking «besatt» av gudene, han er helten. Senere i scenen ser man en mann med en kråke på skulderen går og peker på de liggende som ligger på slagmarken, noe som gir et mytologisk preg. Dette er vikinger, dette er guder, og dette er kamp. Denne første scenen er sterk, og man sitter igjen med mange inntrykk, dette skal sluke oss inn i serien og gi oss lyst til å se mer. Fremstillingen av Ragnar sier noe om hvordan vikingen generelt fremstilles i hele serien, de er fryktløse, de er krigere.

Her som i resten av tv-serien brukes mange visuelle virkemidler som styrker det man ser. Med kameravinkling, musikk, og effekter blir det klart hva budskapet er. I denne første scenen begynner kamera med et nærbilde av Ragnar og alt man hører er at Ragnar puster tungt. Kamera zoomer så ut, og man ser hva som foregår, i det Ragnar blir angrepet begynner musikken, og kamera skifter fort og ofte vinklinger for å vise dramatik, og dette går igjen i de fleste kampscener i serien.

Introduksjonen sier mye om tv-serien og her bruker de også virkemidler som gir et sterkt bilde. Man ser skip som seiler, høy og dramatisk musikk spilles, man ser våpen og menn synker i vannet, man ser bølger som slår mot klipper, flammer, blod, en ørn, og til slutt vikingskip som seiler over et hav, noe man ser fra under vann. Introduksjonen gjør det ganske klart at dette er dramatisk, actionfylt, og brutalt. Den gir et godt bilde av hva serien skal handle om; krig, død, sjøreise, og mytologi.

De ulike virkemidlene brukes ikke bare for å skape action, der er også eksempler på hvor de brukes til andre formål. Etter kampen med engelskmennene i episode 3, ser man et nærbilde av stranden. Her ser man en død mann som ligger med ansiktet i sanden, blod renner ned til bølgene, vannet er rødlig, rolig musikk blir spilt, og episoden avsluttes. I de to første eksemplene forsterkes det dramatiske og actionfylte, i det sistnevnte eksempelet gir virkemidlene, musikk og kameravinkling, et helt annet bilde, man fornemmer mer et budskap

av noe trist, gjerne det skal gi sørgelige assosiasjoner til krig.

5.3 Den materialhistoriske dimensjonen:

Med den materialhistoriske dimensjonen menes det ytre, det man ser, altså gjenstander og områder. Det er den materialhistoriske dimensjonen som er gjennomgått tidligere i denne oppgaven. Altså hva man har kilder på og hva som er fiksjon, altså finne «rett» og «galt», for å kunne her finne ut hvilke bilde av vikingene som kommer frem.

Man kan slå fast at dette er først og fremst en underholdende historiebruk, vikingene appellerer til seeren, de er røffe og de er krigerske, de er mektige i sin fremstilling. De er kledd klare for kamp og man «lyster» etter kampscener når man ser dem. De høye fjella og den harde naturen gir oss et bilde av en tøff omverden, noe seeren vil assosierer med vikinger. Med de kampklare mennene og den harde naturen får man et bilde av tv-seriens viking, han er en hard mann, en mann publikum kan se opp til, en mann seeren vil se mer av. Virkningen hadde ikke vært den samme om området var flatt og vikingene var forfengelige og kledd i fargeglade klær. Både kvinner og menn i tv-serien er attraktive, de er pene mennesker. Sex selger, seerne vil se pene mennesker, publikum ser opp til dem, og vil være som dem. Det er underholdende og det forfører publikum inn i fortellingen, det vekker drømmer hos seeren. Floki blir fremstilt litt annerledes enn de andre vikingene, han bruker øyenskygge, noe som gjerne var mest vanlig blant kvinner på den tiden, men ikke blant menn. Floki er den «sprø» vikingen i tv-serien, med å fremstille han annerledes får man inntrykk av at det er noe spesielt ved ham. Athelstan er et annet eksempel på en person som skiller seg fra resten, han ser uskyldig ut, og til og med etter at han er integrert i samfunnet ser han utilpass ut. Han som Floki får en spesiell funksjon, noe teksten her kommer tilbake til.

I episode 8 reiser vikingene til Uppsala, her ser man en stor kirke i en fjellkant. Det er noe spektakulært, det er et stort og opphøyet sted, et hellig sted. Man undrer seg hva som kan foregå der. Som nevnt tidligere er dette feil fremstilling av Uppsala, den egentlige Uppsala var et tempel med et flatt område rundt. Hvilken betydning har så dette? Man kan vel si at religion og gudetro blir fremhevet, og at det er noe spektakulært, noe stort, noe av betydning, stavkirker er også noe man forbinder med vikingene. Den store kirken drar seeren inn, og han vil bli oppslukt av den. På den måten som menneskene blir fremstilt gis forsterkere, har denne kirken samme funksjon, det skal dra publikum inn og vekke en fantasi i dem.

Man finner en del fiksjon i fremstillingen, men man finner også mye som er fremstilt ut fra hva forskning har vist, og da blir det en rekonstruksjon av noe vitenskapelig. Da er vi inne på vitenskapelig historiebruk. Man finner altså en rekonstruksjon av et vikingsamfunn, en vikingeverden, og mye av det som blir vist er hentet fra valide kilder. Selvsagt finner man mest en blanding av fiksjon og vitenskap. I hovedsak er det underholdende, men samtidig får det på noen områder som denne rekonstruksjonen av landsbyen en vitenskapelig bruk.

Den eksistensielle historiebruk kommer mest frem i personlighetene som blir fremstilt, men man finner den også i det materielle. Dette universet er noe vi kan identifisere oss med, både med at det fremstiller et samfunn som var begynnelsen på en sivilisasjon, og med at seeren blir dratt inn i dette universet og at publikum selv kan plassere seg i denne verdenen gjennom en drømmende egenskap. Den materialhistoriske dimensjonen er på mange måter «grunnmuren» i fortellingen, det er her fortellingen tar sted og dermed blir det også fundamentet for seerens forestilling av det han ser. Man finner altså den underholdende, den vitenskapelige og den eksistensielle bruken av historie i denne dimensjonen. Det er en vikingeverden som underholder, det er mye vitenskapelig rekonstruksjon, og man kan identifisere seg med denne verdenen.

5.3 Den strukturhistoriske dimensjonen:

Den strukturhistoriske dimensjonen ser på strukturen i den verden som blir fremstilt. Denne dimensjonen tar for seg samfunnet som en helhet, altså om man finner mennesker av alle klasser, aldre, kjønn, yrke osv. som skulle eksistert i det aktuelle samfunnet.

Den underholdende historiebruken går igjen i alle dimensjonene, det er først og fremst noe som skal underholde. På samme måte som i den materialhistoriske dimensjonen finner man mye av den samme bruken av historien her. Denne dimensjonen hjelper med å gjøre fortellingen realistisk. I denne dimensjonen ser man på hvordan mennesker omgås, og dette er noe som også hjelper med å «dra» seeren inn, at samfunnet er drivende og at det skjer mye rundt i gatene i landsbyen, i bakgrunnen, i husene og andre steder, det gjør noe med hvordan publikum lever seg inn i fortellingen. Om man skal se for seg et samfunn, vil man forestille seg at det er mye som skjer på en gang, og hvis ikke det kommer frem i bildene som vises, vil man ikke kunne kjenne seg igjen med det aktuelle samfunnet. Den strukturhistoriske dimensjonen styrker også da det underholdende, seeren har eierskap i det samfunnet som fremstilles og en vil da kunne leve seg inn i denne verdenen. Gjennom å styrke den

underholdende historiebruken, vil også den eksistensielle historiebruken bli styrket, ved og lage et samfunn man kan leve seg inn i lager man også et samfunn man kan identifisere seg med. Man finner også vitenskapelig historiebruk i denne dimensjonen. Dette er en rekonstruksjon av hvordan et vikingsamfunn kunne sett ut, og hvordan vikingsamfunnet kunne fungert. Den strukturhistoriske dimensjonen rekonstruerer handlingsmønstrene i et samfunn.

Man finner også eksempler på ikke bruk av historien i denne dimensjonen.

Et eksempel på ikke bruk er at man ikke finner ungdommer noe sted, verken i kampscenene eller i samfunnet for øvrig, det er et voksensamfunn som det er tøft og vokse opp i. Det kan være brutalt, og deres verdier blir veid opp i hvor god man er som kriger, bonde, smed eller andre yrker. Man ser altså da at vikingene ikke var barn lenge, man finner ikke den uerfarenheten som man kan forvente av utrente yrkesutøvere, man hadde ikke på den tiden «tid» til det. Dette er underholdende historiebruk, vikingene var ikke redde kamp, de var ikke uerfarne, var de? Ved å ikke ha med barn og ungdommer, kommer igjen dette bilde av vikingene som store og mektige krigere klart frem. Ved å «glemme» ungdommene, kommer ikke noen «svakheter» hos vikingene frem. Gjennom ungdommer kan frykt, umodenhet og gjerne en svekket ferdighet i kamp komme frem, som er «svakheter» en viking ikke skal ha. En av funksjonene til ikke bruk av historien er å legitimere noe, ved og ikke få frem disse svakhetene, blir vikingene legitimert som disse harde, glorifiserte og kampglade menn.

Trellene kan også drøftes som ikke bruk av historien, de er til stede, men i en så liten grad at de nesten blir totalt utelukket. Man finner bare to eksempler. Den brutaliteten som kunne vært til stede, blir ikke vist. Det som havner innenfor kategori «ikke bruk» er noe som ikke er til stede som skulle vært det. Slaver er til stede, men de får likevel litt den samme funksjon som de hadde fått om de ikke var til stede. Ved og ikke vise den brutalitet og nedverdighet som var til stede, blir vikingene ikke «sveket» som heltene, det får altså en legitimerende effekt for vikingene. De er ikke slavehandlere, men helter som har slaver, men er «humane» i sin behandling av dem.

5.4 Den begivenhetshistoriske dimensjonen:

Denne dimensjonen ser på handlingen, altså hvem det handler om, hvilken tid, og mer de større hendelsene som skal fortelles, i denne dimensjonen kommer mange former for historiebruk frem, og man finner flere funksjoner. I populærhistoriens vikinger finner man

flere typiske rollefigurer som går igjen, noen av disse finner man også i «vikings», det ble logisk og si noe om disse, og deres funksjoner. «Vikings» er populærhistorie og man finner også i denne serien de klassiske populærhistoriske rollefigurene. Etter å ha sett på de ulike rollefigurene og hvilke man finner i tv-serien, ble det logisk og ta en gjennomgang av de mest betydelige rollene i tv-serien, for å finne hvilken historiebruk som passer dem og hvilke funksjoner som kommer frem. Den første og viktigste er Ragnar, han er hovedpersonen. I Ragnars og jarl Haraldson ligger det et spenningsforholdet disse er motparter, dermed fikk også jarl Haraldson et eget kapittel. En annen betydelig rolle er Rollo, det kommer frem mye drama rundt denne mannen og det bygges opp til et spenningsforhold med stort fokus som vil utvikles i senere fremstilling. På samme måte som Ragnar og jarl Haraldson, er Lagertha og Siggy motparter i «Vikings», dermed ble det logisk med en drøfting rundt disse rollene. Athelstan får en særskilt rolle, han ser dette vikinguniverset litt utenfra, Bjørn får også en spesiell rolle, både han og Athelstan får en pedagogisk funksjon. Til slutt i dette kapitlet, vil teksten ta for seg angrepene på England ut fra et vitenskapelig historiebruks perspektiv. Angrepene vil igjen bli tatt opp i den mentalhistoriske dimensjonen, da resten av drøftingen rundt dette bedre passer inn der.

5.4.1 Karakterene:

I teoridelen ble det nevnt at man finner ulike versjoner av vikingen i populærhistorisk fremstilling. I «Vikings» finner man et par av disse versjonene, og man finner selvsagt den som er fremstilt i fantasy-sjangeren. Ragnar er et klart eksempel på dette, han er helten og han er den moralske vokteren. Ragnar er en stor kriger med mål og mening, og en samvittighet. Ragnar er en mann vi som seere skal se opp til, beundre og lære av. Man «opplever» også den barbariske vikingen i blant annet Rollo, han er en stor og muskuløs mann med en to-håndøks og som blir fremstilt som en sterk og mektig kriger. Rollo minner mer om den barbariske vikingen enn den moralske. Serieprodusentene er også flinke til å vise hvilket syn britene har på vikingene, og der kommer den barbariske vikingen godt frem, men de må også anerkjenne hvor god leder Ragnar er. Man har også den komiske vikingen, som er en morsom kanskje mindre intelligente, sløve vikingen, som er ment til å underholde. Man finner ikke den typiske komiske vikingen i «Vikings» det nærmeste man kommer er Floki, men han er mer sprø en han er komisk. Hans formål kan til tider være å skape litt humor, men for det meste styrker han det rare og merkelige ved vikingen, det religiøse, ritualene deres og ikke minst hvilket syn de har. Man kunne også gjerne drøfte denne mannen som den rasistiske viking. Floki er den mann som klarest viser hat for britene. Det blir likevel best å legge ham i en egen kategori,

den «sprø» vikingen. Hans funksjon er underholdene, han kan være morsom, han kan bygge opp stemning, og han kan lage drama. Floki blir en karakter som er til stede for å styrke en scene, og dens innhold, enten det er morsomt, voldelig, eller spenningsfullt.

5.4.1.1 Ragnar Lothbrok:

I fremstillingen av Ragnar er han den mannen som symboliserer starten på «vikingtiden» og det gjør alt veldig spennende. Ragnar er helten som reiser ut for første gang, bryter reglene i sitt eget samfunn og følger sitt hjerte. Han er en «stereotype» helt, en som går utenfor det som er oppfattet som normalt og han er suksessfull. Det appellerer, man vil følge med videre og se hvordan Ragnar klarer seg. Det at vikingene i denne fortellingen ikke vet om land til vest bare styrker Ragnar som helten. Ikke bare oppnår han målet sitt med å oppnå rikdom, men han gjør dette uten kunnskap om hvor han skal ende opp, og han blir en oppdager. Hvis Ragnar hadde visst om England, hadde det hele bare vært en reise over for å plyndre, men med denne uvisheten, blir det mer en oppdagelsesreise, et eventyr.

Sagaene forteller oss at Ragnar var født konge, han arvet kongedømmet, tv-serien forteller oss at han er en vanlig mann som blir jarl gjennom å ta denne posisjonen fra en gammel jarl. Han er en vanlig mann som gjør noe drastisk for så å bli belønnet for det, og ikke nok med det, han tar makten fra en ond mann. Her kommer altså det klassiske hvor det gode settes mot det onde, «helten mot skurken». Dette styrker også hans posisjon som helten, han beseirer det onde, oppdager noe nytt og erverver rikdom for sitt folk. Han oppnår alt dette med sitt intellekt, sine egenskaper som kriger og hans evne til å få folk til å tro på han. Han er den typiske «underdog» som når sine mål, det blir lett og «heie» på denne mannen. Han er altså den typiske helteskikkelsen som man kan se opp til, og han blir en rollefigur for seerne. En mann som bryter samfunnets barrierer og oppnår sine mål har en spenningsverdi og er et klassisk fenomen som selger i de fleste produksjoner.

Først og fremst er dette underholdende historiebruk, Ragnar er en mann de fleste liker å identifisere seg med. Han er en mann seeren vil følge, en som publikum ser opp til. Den verden som er fremstilt foregår rundt Ragnar, han er midtpunktet, seeren vil drømme seg inn i Ragnars verden, og sammen med Ragnar vil publikum oppdage nye områder, beseire nye trusler, og stige til nye høyder.

Man finner også her den eksistensielle historiebruken, da som nevnt at Ragnar er en mann

seeren identifiserer seg med, både som «stamfar», og gjennom det underholdende, det er han seeren følger og det er hans verden publikum drømmer seg inn i, og det er gjerne han man lærer noe av. Man finner også den etiske historiebruken her, Ragnar er den moralske helten, det han gjør er legitimert gjennom at han er helten. Han får en rolle hvor det han gjør er «riktig», fordi at han er den gode som kjemper mot det onde. Hans handlinger blir også legitimert i en ideologisk historiebruk, noe teksten vil ta opp under analysen av engelskmennenes fremstilling.

5.4.1.2 Den «onde» jarl:

Når det kommer til jarl Haraldson har produsentene prøvd hardt å gjøre ham til skurken, han har alle de karaktertrekk som en skurk skal ha. Han er sleip, han behandler alle rundt seg dårlig, er veldig egoistisk, og han er bare opptatt av egen rikdom. I tv-serien lager de en forklaring på hvorfor han er blitt ond, og det forklares med at begge hans sønner ble drept, men man får ikke vite mer enn det. Man får dermed et inntrykk av at dette forandret ham fra en god mann til en ondsinnet mann. Mot slutten av hans liv, viser han også litt respekt for Ragnar ved å vise litt ydmykhet, effekten av det er at når han utånder har seerne gjerne fått litt respekt for ham, som en motsetning til det «hatet» man gjerne følte i forhold til hans karakter i første del av serien.

Den onde jarlen er roten til mye av dramaet og spenningen i begynnelsen av serien, han er den som skal bekjempes. Hans funksjon er å gjøre det spennende, og gjennom han blir også Ragnar helten og den moralske. At tv-serien fremstiller en leder som er maktsyk og brutal er ikke urealistisk, men at han hadde så mye makt som han hadde her, er noe omdiskutert, men det gjør det mer spennende. Jarlen har mye makt og det gjør utfordringen med å bekjempe han større. Han er ikke en tyrann, det demokratiske vikingetinget kommer frem til tross for hans harde lederstil. Også det at tinget holdes i hans hjem, stryker hans posisjon. Han klarer å manipulere styret i sin retning, en egenskap en «skurk» ofte har. Selv om det demokratiske styret kommer frem, blir det for svakt til å kalle det en vitenskapelig historiebruk, her er det underholdende historiebruk som gjelder. Seeren lager seg meninger rundt denne «onde» jarlen og vil at han skal bekjempes, noen kan gjerne gå så langt å si at de hater denne rollefiguren. Uten jarlen hadde ikke den samme spenning og underholdningen vært til stede, hans rolle er like viktig som Ragnars. Gjennom han kommer som sagt den etiske historiebruken frem, han er den onde, og dermed er Ragnar den moralsk gode, og blir da legitimert som den «gode helt»

5.4.1.3 Rollo:

Rollo, Ragnars sjalu bror, har litt av den samme funksjonen som jarlen. Han er lojal mot Ragnar, men det er noe «feil» med ham. Han har ikke empati, han dreper uten å tenke, han handler uten å tenke på andre eller konsekvenser generelt. Man ser derimot etter hvert at hans lojalitet overfor Ragnar blir svekket, han begynner å tenke mer og mer på seg selv. Rollos utvikling i «Vikings» blir mer og mer negativ. Med den onde jarlens død har skurken dødd, noen må erstatte han, helten må ha en skurk han skal bekjempe. Gjennom Rollos negative utvikling kommer det klart frem, Rollo vil ta over den rollen. Dermed vil han få samme funksjon som jarlen hadde. Han er en «skurk i utvikling» og det skaper spenning, dermed blir hans rolle også underholdende historiebruk.

5.4.1.4 Lagertha og Siggy:

Lagertha er den lojale konen som står ved sin manns side, hun er en sterk kvinne. Hun er både sterk i sinn og i kamp. Hun er en pen dame, og kan være elegant, hun krever respekt fra dem rundt seg, og hun støtter Ragnar i alt han gjør, hun elsker Ragnar, dette er også slik hun blir beskrevet i kildene om henne og Ragnar. Man finner også den underholdende historiebruken ved fremstillingen av henne. Ved henne vises den kvinnelige rollen i samfunnet. Hun blir en dame man kan identifisere seg med, gjennom hennes attributter er også hun en rolle seeren kan se opp til. Gjennom Lagerthas fremstilling som den lojale konen til helten, blir også hun moralsk, Ragnar styrker Lagerthas posisjon som den moralske, men på samme måte styrker også hun Ragnars rolle. Lagertha og hennes barn er det Ragnar vil beskytte og det er deres liv han først og fremst vil gjøre bedre. Man får fort et «sympatisk øye» for Lagertha, hun sliter hjemme mens det er mange trusler rundt i verden og spesielt nå som hennes mann er ute og reiser uten støtte fra jarlen. Det kommer altså også frem spenning rundt henne. Fremstillingen av livet på gården til Ragnar er mindre preget av dramaet i serien, dermed kan dette bli sett på som en mer seriøs fremstilling av et familieliv. Hun får dermed også en vitenskapelig funksjon. Gjennom henne og hennes familie, kommer en rekonstruksjon av en vikingfamilie frem, både i hvordan det så ut og hvordan det fungerte.

Siggy får litt samme funksjon som jarl Haraldson, hun er den onde, manipulerende og maktsyke, hun jobber litt i det skjulte, og kommer ikke like klart frem som «ond» som jarlen. Hun slår seg sammen med Rollo etter jarlens død, og som nevnt tidligere bygges historien i serien opp til at Rollo blir den nye onde og hun blir denne skurkens partner. Lagertha er den

lojale og gode kone som følger sin mann. Litt på samme måte som motsetningene jarl Harladson og Ragnar, får man samme motsetning mellom disse to kvinnene. Det blir da benyttet moralsk historiebruk også her. Ragnar og Lagertha er det moralske paret, og dette blir styrket gjennom at jarlen og Siggy er det umoralske paret. Siggy er på mange måter motsetningen til Lagertha. Siggy driver «spill» i bakgrunnen og tenker bare på seg selv. Lagertha er ærlig og prøver og hjelpe dem rundt seg.

5.4.1.5 Athelstan og Bjørn:

Når det kommer til Athelstan har han en spesiell rolle. Han er en britisk munk som ble tatt av Ragnar. Ragnar behandler denne munken godt, og fra første stund blir han ikke en «typisk» slave, og mot slutten er han en mer eller mindre fri mann. Poenget ved å ha med Athelstan er ikke og å vise hvordan livet til en slave var. Ragnar er som sagt helten, helten kan ikke mishandle folk man som seeren får sympati for. Athelstan kan man si representerer et «oss» i fremstillingen, de ting han reagerer på er ting som mennesker i dag også ville reagert på. Seeren får se dette vikingesamfunnet gjennom hans øyne. Publikum kan oppleve dette samfunnet på samme måte som Athelstan med menneskeofring, kamp, familie og samfunn. Han blir altså en mann seeren kan kjenne seg godt igjen i. Han får også en underholdende historiebruksfunksjon, og gjennom ham blir det lettere for seeren og å sette seg inn i denne verden. Han vet veldig lite om vikingene, noe som gjør at de stadig må forklare ham ting. Seeren får altså se det de prøver å gjenskape samtidig som han får kunnskapen muntlig gjennom at de forklarer munken hva som skjer. Han får altså både en tilknytning til seerne, men også på mange måter en pedagogisk funksjon.

Sønnen Bjørn er en vikinggutt som strengt følger vikingenes normer og regler, han er ung og lengter etter å bli eldre så også han kan bli kriger (man får aldri se Bjørn i en krigers rolle). Bjørn er ikke alltid enig i de valgene Ragnar gjør når de bryter det «normale» i samfunnet. I siste episode av «Vikings» er Ragnar utro, Bjørn ser dette og han kjefter på sin far. Når Athelstan er den som peker på det som er rart mellom hans kultur og den norrøne, peker ofte Bjørn på det som Ragnar gjør som er uvanlig i deres egen kultur. Bjørn får en rolle som krever forklaring når noe foregår, dermed med å ha med denne gutten blir også de ting som skjer forklart slik at seerne forstår hva som foregår. Han som Athelstan får en pedagogisk funksjon. De får begge en underholdende historiebruksfunksjon, den ene peker på hvordan det er å være en «outsider», mens den andre peker på familieliv og hvordan vikinglivet kunne ha vært for et barn. De viser altså til forskjellige sider ved en vikingeverden som igjen lager egne drama,

som underholder seeren, og spesielt Athelstan er en vi kan identifisere oss med. Gjennom disse to kommer også sider ved Ragnar frem, både som far og som venn, han er ikke bare en kriger/en leder, han er også en familiemann en venn, en mann «seeren» kan identifisere seg med.

5.4.1.6 Angrepene på England:

I «Vikings» er det mye som skjer og noe av det kan knyttes opp mot historiske kilder. Som skrevet tidligere i analysen, er det uklarerheter i sagaene rundt Ragnar Lothbrok tidsepoke, sagnene og andre kilder stemmer ikke helt overens. Dette gjelder spesielt rundt den tid Ragnar skal ha levd og den tid Aelle levde. Noen historiske hendelser blir likevel nevnt, som raidet mot Lindisfarne, som blir sett på som det første angrepet, og starten på vikingenes plyndringstokter og er tidfestet korrekt. En teori rundt årsakene til vikingtoktene var mangel på land i Norge, noe man også har sikre kilder på. Man har eksempler hvor det som utspilles i «Vikings» viser oss stemmer overens med kilder og man kan dermed si at dette også blir vitenskapelig historiebruk. Angrepet på Lindisfarne blir rekonstruert, man vet ikke sikkert hvem som sto bak dette angrepet, men det blir filmatisert på lik måte som flere kilder beskriver denne hendelsen. Det er også rett årstall, den geografiske uvitenheten til vikingene blir en «feil». Det ligger altså på noen områder som Lindisfarne seriøs forskning bak fremstillingen, dermed finner man altså eksempler på vitenskapelig historiebruk.

5.5 Den mentalhistoriske dimensjonen:

Med den mentalhistoriske dimensjonen menes det religiøse og personers resonnement for handlinger de gjør og valgene de tar. Også hvordan mennesker oppfører seg i forhold til hverandre har en betydning i denne dimensjonen.

5.5.1 Engelskmenn og vikingene:

I fremstillingen kommer mye av forholdet mellom engelskmenn og vikinger frem. Her er det ikke det gode mot det onde, det er mer de «sterke» mot de «svake», men samtidig blir vikingene heltene, men hvordan? I episode to som viser angrepet på Lindisfarne, angriper vikingene forsvarsløse munkene. Her er vikingene de brutale og onde, men Ragnar er mer «human» enn de andre vikingene. Når engelskmennene og vikingene møtes for andre gang i episode 3 og 4, blir britene først beseiret på stranden når vikingene ankommer, senere blir flere briter overvunnet i landsbyen da mest sannsynlig fordi alle er i kirken og deres våpen ligger på utsiden, slik at de ikke kan forsvare seg. I angrepet mot landsbyen blir alle britene

sperrert inne i kirken mens vikingene plyndrer byen. Vikingene slår også britene igjen under et bakholdsangrep senere i serien. Britene blir latterliggjort, de fremstilles som svake motstandere og de er uerfarne. Vikingene er derimot mektige, sterke og forbilledlige. Britene har mye land, gull, og annet luksuriøst som vikingene ikke har. Men britene klarer ikke å forsvare all sin rikdom.

I episode 7 angriper vikingene uforvarende igjen mens britene sover. Etter dette inngår Ragnar og kong Aelle en avtale, men Aelle bryter avtalen og legger en felle. Frem til nå i serien har det sett ut som at vikingene var uslåelige. I dette angrepet kommer Aelles menn ridende med fullt rustede menn, de ser ikke ut som de «pysete» små engelskmennene lenger. Mange av vikingene faller under kamp, men igjen viser Ragnar sin evne til å lede menn i krig og britene blir slått, Ragnar tar gullet, som var lovet i avtalen med Aelle, og drar hjem.

Frem til dette siste slaget har vikingene lett slått britene som har blitt fremstilt som uerfarne og små krigere, noen vikingene lett kunne slå, og britene var livredde disse menn fra nord. I episode 7 snur rollene, frem til nå har alltid vikingene angrepet, britene har prøvd å forsvare sitt land. I episode 7 derimot angriper britene etter de har inngått en avtale. Her kommer en ideologisk historiebruk frem. Gjennom Ragnar som helten, vikingene som sterke menn, britene som svake, men dog rike menn, legitimeres angrepene. Det var mangel på land i nord, og man får inntrykk av at jarlen prøver å tilrøve seg det lille som er, så noe måtte gjøres. I England er det mye land og rikdommer, og befolkningen er for svak til å beskytte seg. Etter at jarlen er død, angriper Ragnar og hans menn for å oppnå rikdom. Gjennom episode 7 blir man mer kjent med britene, man får gjerne sympati for dem, men her lurer de Ragnar og angriper. Ragnar forblir helten, og angrepene mot England forblir legitime. Man forstår at vikingene angriper britene, man «heier» på vikingene. Vikingene er heltene, britene er heltenes fiende, britene prøver å lure vikingene, en legitimering er til stede.

Mye av underholdningen baseres også på angrepene, vold er underholdene, og dette blir underholdene historiebruk, man får se disse krigerske vikingene i kamp, noe som seerne blir forberedt på og som de vil «se frem til». Disse kampscenene kunne vært vitenskapelig historiebruk siden det rekonstruerer krig, men det blir for urealistisk med vikingene som nærmest umenneskelig krigere og britene som «svake» menn. Dette er underholdene historiebruk, kamp, action og spenning er noe som forfører seeren. Kampscenene glorifiserer vikingene og publikum blir «oppslukt» i den spenningen som skjer, og en funksjon kan være

«eskapisme», man blir så oppslukt i alt det som skjer at, man glemmer alt annet. Kampscenene får gjerne mer denne effekten enn alt annet som skjer i «Vikings».

5.5.2 Religion/mytologi, makt, loven og ryktet:

Tv-serien har også et fokus på det religiøse og/eller mytologiske, det blir flere ganger tatt valg som blir støttet opp av en religiøs bakgrunn. Både tenkemåte og valg som blir gjort kan bli forstått ut fra det religiøse perspektivet, og dette kommer godt frem da vikingene begrunner avgjørelser de gjør gjennom deres tro. Eksempel på dette er når den gamle mannen i episode 6 begrunner hvorfor han vil være med på raidet over til England, han forteller at han vil til Valhall og vil dø i kamp. De andre respekterer dette og han får være med. Hvorfor ære står så sterkt i dette samfunnet kan også forklares ut fra det religiøse. Det samme kan sies om kampånden, og hvorfor de er så effektive, de har krigerske guder. Bortsett fra plasseringen av Uppsala, og det omdiskuterte temaet om de ofret mennesker, treffer de det religiøse godt. Det blir godt vist hvor stor plass troen hadde i samfunnet, og gjennom dette forstår man også godt hvorfor vikingene er som de er. De angriper Lindisfarne, munkene der blir sjokkerte over at noen faktisk våger å angripe dette hellige stedet, de er kjente med en verden hvor alle er kristne. Her ser man også godt hvordan to folkeslag kan være totalt forskjellige og at det ligger mye i at de har forskjellig tro. Den norrøne mytologi er også noe som underholder. Den er voldelig, det er mye kamp, krig og action med store monstre og mektige menn som sloss. Når vikingene i episode to reiser over til England for første gang, lyner og tordner det på havet, en viking sier at Tor er sint for det de har gjort, men da skriker Floki at Tor er ikke sint han slår vilt med hammeren for å feire, han er glad for det de har gjort. Det Floki sier lager en stemning, denne scenen ble mer enn bare menn i en storm, man forestiller seg gjerne en mektig gud som slår lyn fra en hammer. Det er underholdene, med det visuelle; menn i storm og det som blir sagt, lager det en egen stemning, man blir oppfordret til å se for seg en mektig gud som feirer. Man får altså frem en underholdende historiebruksfunksjon, denne scenene oppfordrer seeren til å forestille seg noe.

Man finner den vitenskapelige historiebruk i det religiøse perspektivet. Gjennom å ha et så sterkt fokus på det religiøse, rekonstruerer tv-serien handlingsmønstre som kunne tatt sted ut fra troen som den gang rådet. Det samme kunne bli sagt om maktfordelingen, men fremstillingen av «tinget» blir for useriøs. Man finner også ideologisk historiebruk her, mange av de valg som blir tatt blir forsvart ut fra den tro som den gang gjaldt. Valg som blir tatt blir legitimert gjennom religion. Handlinger blir forsvart fordi gudene forteller at dette er noe som

er greit. Britene er mindre verdt fordi de har en svak gud, vikingene har sterke guder, og kan derfor ta det britene har.

Gjennom menneskeofringen finner man en etisk historiebruk. Det blir pekt på noe fra fortiden som nåtiden ikke skal glemme, menneskeofring var noe som foregikk, man må ikke glemme hvor lite verdt et menneske liv kunne være. I offer scenene i episode 8, blir ofringen sett på med respekt, men samtidig kan man fornemme en sorg over det som skjer. De mister en venn, en kriger, et familiemedlem, dette må skje, men det er fælt at det skjer. Om ofring av mennesker skjedde i vikingsamfunnet er noe omdiskutert, men disse scenene peker på menneskeofring, dermed tar de opp menneskelivets verdi, som da blir en form for etisk historiebruk. Ofringsscenen er også underholdene historiebruk, det er noe skrekkelig, det er noe som «sitter igjen» i seeren. Produsentene klarer godt og lage et sterkt bilde av det som skjer, med mange mennesker stående rundt, et eget våpen laget for hendelsen, effektene med musikken og bruk av kamera, de triste ansiktene, alt dette fanger publikum inn i øyeblikket i det som skjer. Dette er en sterk scene og mange tanker vil vekkes i seeren. Dermed kan denne scenen også være eksistensiell historiebruk, man finner gjerne ut noe nytt om en selv, noe en ikke hadde tenkt over før. Man kan tenke at dette er noe man ikke vil skal foregå i vår hverdag, da får man tanker rundt hvordan man vil verden skal være rundt oss, som igjen er en funksjon rundt den eksistensielle historiebruken.

5.6 Språkhistoriske Dimensjonen:

Den språkhistoriske dimensjonen ser på språket som blir brukt i fremstillingen, er språket riktig? Er der språkbarrierer? Noen fremmedord eller trendord som ikke hører hjemme i tiden?

5.6.1 Dialekt og språk:

I denne dimensjonen finner man to elementer som er viktige, den ene er dialekt og den andre er språk. De bruker en dialekt i «Vikings» som er skandinavisk-engelsk. Denne aksenten kan ha to funksjoner, enten gjør den fremstillingen mer realistisk, eller så har den motsatt effekt, det spørs litt på hva man selv syns om dette. Det som hadde vært mest realistisk hadde vært å prate nordisk. Dialekten kan ha en underholdene historiebruksfunksjon, gjennom dette får man et sterkere inntrykk av at det er vikinger man ser, noe som kan gjøre at seeren lettere blir dratt inn i denne underholdningen.

Språket hjelper i scenene mellom britene og vikingene til å gjøre dette mer realistisk, de viser språkbarriere og det igjen er roten til mye av frustrasjonene som kommer frem i møtet, og kan også drøftes hen at dette er grunnen til at krig brytes ut i episode 3. Dette er vitenskapelig historiebruk, det er en rekonstruksjon av et møte mellom briter og vikinger hvor språket spiller en stor rolle.

5.7 Oppsummering av drøftingen:

Dimensjonene hjelper en med å se de forskjellige «nivå» i fremstillingens fortelling, hver dimensjon gir et bilde av vikingene, og man ser fort at et «nivå» kan stemme mer overens med kildene en et annet. Dette forteller noe om fremstilling, på et «nivå» kan «Vikings» være mer realistisk en på et annet. Når man da ser dimensjonene i en helhet, finner man ut hvilke vikingbilde som kommer frem, og hvilken funksjon dette bildet får.

I «Vikings» finner man mye forskjellig historiebruk, man finner alle de seks som er forklart i teorikapittelet i oppgaven. Det underholdende finner man igjen i hele «Vikings», som først og fremst er underholdende historiebruk, serien skal selge og for å kunne selge må det underholde publikum. Vikingene som disse store og mektige krigerne, med gode ferdigheter i kamp, kledd i mørke farger med store, tunge pelskapper hengende over skuldrene, økser, sverd, og skjold i imponerende form får produsentene frem mye som appellerer til mange mennesker. Ragnar og hans gjeng er heltene, de gjør det som er riktig, og de har rett i det de gjør. Jarlen er den onde, britene er de svake som ikke kan forsvare sin rikdom. Ser vi disse to sammen, lager det et bilde av vikingene som barbarere, men også som helter. De er store, sterke og voldelige helter, de er moralske, de er kampglade, og de er imponerende. Det er disse menn og denne fremstillingen av dem som skal «fange» seeren, «dra» publikum inn slik at man drømme seg bort i deres verden, det er dette bildet seeren «kjøper» når han ser denne tv-serien. Dette er en klar underholdendehistoriebruk, seeren drømmer seg bort i denne verdenen, han danner seg inntrykk og meninger rundt det som skjer. Når man blir «dratt» inn i noe, og dette blir noe vi har en interesse i, vil man kunne danne sterke meninger rundt dette, og det kan forandre seeren på et vis, han kan få nye holdninger i forhold til både samtid og fremtid, og da kommer også den eksistensielle historiebruken frem, man indentifiserer seg med det en ser, og gjerne oppdager nye sider ved en selv.

Det bildet vikingene har i denne fremstillingen er også ideologisk historiebruk, bare det at vikingene går kledd som de gjør i møte med britene har en legitimerende effekt, de er større,

sterkere, og klarere for kamp. Ragnar er ingen mektig mann, han er en vanlig bonde, som sliter hjemme med denne maktsyke jarlen, han blir en «helt» som gjør det beste han kan for å bedre sitt og sin families liv. Gjennom vikingbilde og det inntrykk man får av britene sammen med Ragnars fremstilling blir det at britene angripes uten at de har provosert frem noe, faktisk delvis legitimert. Ragnar er helten den moralske, han har det vanskelig hjemme noe må gjøres, han og hans menn angriper britene. Britene er rike, «klønete», «overlegne» og for svake til å forsvare seg. Fremstillingen får ikke godt frem hvor skrekkelig dette var for britene, det er mer fokus på hvor bra dette er for vikingene. Det er ikke utenkelig at enkelte «grupper» kunne brukt denne serien for å legitimere vikingene og deres handlinger. I lang tid har vikingene blitt fremstilt mer brutale enn de gjerne var, denne tv-serien viser gjerne vikingene som mer «humane» enn hva som var tilfellet.

Man finner «ikke bruk» av historie gjennom ungdommer og treller, men «ikke bruk» av historien kommer ikke klart frem med trelle, siden de faktisk er med i serien, men de negative assosiasjoner som forbindes med slaver er ikke i fokus. Dermed får slavene litt samme funksjon som de hadde hatt om de ikke hadde vært til stede. Ungdommer derimot er ikke til stede, med ungdommer kunne en uerfarenhet kommet frem, som for vikingene kunne tolkes som en svakhet. Vikingene blir fremstilt som erfarne krigere, som ikke mishandler slaver. Dette kan igjen overføres til både den underholdende og den legitimerende historiebruken. I ofringsscenene kommer mye historiebruk frem, både etisk, dette er noe man ikke må glemme, underholdende historiebruk gjennom midler som drar seeren inn, og eksistensiell da man gjerne danner meninger og syn rundt dette.

Den vitenskapelige historiebruken er kanskje den som er plassert litt utenfor de andre fem historiebrukskategoriene. «Vikings» er først og fremst underholdende historiebruk, når noe blir vitenskapelig historiebruk, kan det miste det underholdende, men man finner likevel noe vitenskapelig historiebruk i fremstillingen. Vikingsamfunnet finner man igjen i flere rekonstruksjoner av ekte vikingsamfunn, med skip, hus og havner, og i serien klarer de å gi en sterk gjenskaping av hvordan forskere tror et vikingsamfunn så ut. Det foregår også historiske hendelser i «Vikings» som også blir en rekonstruksjon av hvordan vi tror dette skjedde. Språket som brukes i serien kan også drøftes inn her, de bruker språkbarriere som kan være en rekonstruksjon av hvordan mangel på kommunikasjon kunne spilt en rolle. I det hele, finner man en balanse mellom fiksjon og det realistiske, dette er en realistisk viking-verden, med mange elementer som er forsket frem, hvor en fortelling som er til dels historisk og til dels

fiksjon spilles frem. En klar glorifisering av vikingene er til stede, men også en seriøsitet finner man, dette er underholdende, eksistensielt, moralsk, ideologisk og rekonstruerende.

6.0 Oppsummering og perspektiv:

Dette kapitlet vil først vise til konklusjoner og poenger som har kommet frem i arbeidet, for gjerne og styrke disse og knytte oppgaven sammen i et mindre format. Kapitlet går så videre og peker på forskjellige sider ved film, for så å knytte film til skole og samfunn, for da og knytte «Vikings» opp til begrepet historiebevissthet. Det tredje kapitlet vil se på hva denne oppgaven kan brukes til og hva man kan forsket videre på rundt emnet. Målet med de to siste kapitlene er å få en diskusjon rundt film i skole og hva denne oppgaven kan brukes til. Til slutt er det tatt med et lite kapitel rundt hva som gjerne kommer til å skje videre i «Vikings» altså i sesong 2. Gjennom en analyse av sesong 1 kan man lage seg tanker rundt hvordan dette kommer til å utvikle seg, og hvordan vikingene blir fremstilt videre i fortellingen.

6.1 Oppsummering:

Tittelen på oppgaven er «Vikinger og «vikinger» en historiebruksanalyse av tv-serien «Vikings»». I innledningen kommer bakgrunnen for oppgaven frem, og hva er det som har motivert meg til å skrive denne teksten. Neste del er problemstillingen, hva er det oppgaven skal svare på, og hvordan den skal svare på dette? Her forklares det at analysen blir delt opp i to deler, en sammenligningsdel og en drøftingsdel, for å i første omgang finne ut hva som er realistisk og urealistisk i tv-serien for så å drøfte dette inn i historiebruk og funksjon. Etter denne gjennomgangen av problemstillingen følger en teoridel.

Teori: For å kunne foreta en historiebruksanalyse må man klargjøres noen begreper. Det første og mest sentrale begrepet er historiebruk. I tv-serien «Vikings» kommer mye historiebruk godt frem, og de forskjellige formene for historiebruk har ulike funksjoner.

Historiekultur er et begrep som oppgaven benytter seg av. Historiekultur er knyttet til historiebruk. Historiekultur er når en gruppe mennesker deler en oppfattelse av fortiden og har tildelt ritualer og seremonier til en historisk forståelse. I Norge deler folket en oppfattelse av vikingtiden, det er en del av norsk kultur eller norsk historiekultur. Noen er mer «ekstreme» i oppfattelsen av vikingtidens betydning.

Historie og identitet henger sterkt sammen. Identitet er det som utgjør mennesket til noe eget, det som skiller mennesker fra hverandre. Kollektiv identitet er når en gruppe deler en identitet, altså at de samlet har blant annet lagt en betydning til noe fra fortiden. Igjen er vikingene et eksempel på dette, med minnesmerker som «Sverd i fjell» ser man at Norge har en historiekultur fra vikingtiden, og man har dannet seg en kollektiv identitet med et forestilt felleskap rundt de historiske menneskene. Når historien får betydning gjennom identitet brukes den gjerne gjennom ritualer, høytider og gjenstander og da dannes det historiekultur. Identitet og historiekultur blir også da knyttet til historiebruk. Med en så sterk tilknytning til vikingene kan man se bakgrunnen for at noen valgte å lage «Vikings».

Historiebevissthet er et sentralt begrep i undervisningen i dag. Det og kunne bedre historiebevisstheten er en ny måte å se historien på, og man vil få en bredere forståelse av fortiden. Dette er noe film kan være et redskap til og bedre, da den formulerer hvordan noe fra fortiden kunne sett ut, og oppfordrer seeren til og ta en del i det en ser.

Filmteorien gjør seg gjeldende i oppgaver som denne, selv om dette først og fremst er en historiebruksanalyse, er det samtidig også en filmanalyse. Når man skal foreta en filmanalyse er det mange måter å gjøre det på, den kanskje mest brukte er sender – budskap – mottaker prinsippet. Hvilket budskap har «Vikings»? Hvordan oppfattes dette av mottakeren? Da dette er en funksjonsanalyse og ikke en motivsanalyse blir ikke senderen like relevant.

De fem dimensjonene er et redskap som ble brukt i analysen, både som et redskap for å kunne se tv-serien i dens forskjellige nivå, men også med og få en klar struktur. Gjennom dette redskapet vil man kunne dele tv-serien opp, for så å sette den sammen igjen og se en helhet.

«Vikings»: Serien går over ni episoder og ble sendt i 2013, den hadde 8,3 millioner seere ved verdenspremieren av første episode. Tv-serien er laget av Michael Hirst, som har laget flere historiske tv-serier før denne, blant disse er «Camelot» og «The Tudors».

Tv-serien handler om starten på vikingtoktene, indre konflikter i et område i Danmark, familie, venner og brorskap. Serien tar for seg mye, og det er flere konflikter og utfordringer som skal løses. Man blir godt kjent med rollefigurene, og får et innblikk i en vikingeverden. Tv-serien viser til Ragnar Lodbroks liv og hans utfordringer som en vikingkriger.

Analysedel 1, sammenligning: I dette kapitlet brukes som sagt de fem dimensjoner, og den første er den materialhistoriske dimensjonen. I denne dimensjonen oppdaget man at våpnene som blir brukt i «Vikings» stemmer overens med de våpnene som er funnet. Sverd, øks, pil og bue, skjold, spyd og kniver er det kilder på at ble brukt av vikingene, og mye av det kan tidfestes i nærheten av den tiden serien skal forestille. Når det gjelder klærne finner man et avvik på mennenes klær. Vikingene brukte fargerike klær, både i kamp og hjemme, de kunne gjerne bruke silke og brukte mye tid på å stelle seg. Man har funnet ut at de brukte lin, ull, og skinn. I tv-serien ser man for det meste bare skinn og mørke klær.

På kvinnenenes drakter treffer serien bedre, kjolene som blir brukt i serien minner om kjoler som kildene mener damene på den tiden brukte. Både smykker og øredobber som er brukt i tv-serien har man lignende funn på. Vikingene bruker sjelden hjelm i tv-serien, de som blir brukt er heller skinnhetter. Det er funnet svært få hjelmer i gravene som er utgravd, dermed er det grunn til å tro at vikingene ikke brukte hjelm, men heller disse lærhettene. Hårfrisyrerne til vikingene i serien kan man finne kilder på hvor det blir brukt frisyre som kan minne om hvordan vikingene i «Vikings» har valgt hår og skjegg, derimot skal trelle ha hatt kort hår noe man ikke ser i «Vikings». Tatoveringer/maling og sminke er det også grunn til å tro at vikingene brukte.

Husa som er fremstilt i tv-serien minner om husrester som er funnet, og man finner rekonstruksjonen av en havneby fra tiden i flere vitenskapelige rekonstruksjoner på blant annet museum. Tv-seriens vikingskip minner om andre fremstillinger og funn av vikingskip. Landskapet er fremstilt røft, med rik natur, hardt klima, med høye fjel. Fremstillingen skal forestille Danmark og som man vet fins det ikke fjell i Danmark. Uppsala blir fremstilt som en stavkirke i en fjellkant, noe som blir feil, Uppsala var et flatt landskap og ingen stavkirke, kristningen kom noe senere enn dette, og vikingene i «Vikings» tilber norrøne guder i denne «kriken». Man finner også andre detaljer i «Vikings» som armringer, brettspill og et geitehorn til å drikke av, dette er noe man finner kilder på at var i bruk.

I den strukturhistoriske dimensjonen skal man som sagt se på samfunnsstrukturen. Det man merker seg i tv-serien er at der ikke er barn og ungdom samt få slaver i samfunnet, det finnes også få kvinner, men uteblivelsen er i mindre grad. Man ser svært lite til barna, i kildene finner man at barn ofte stelte gård og hjalp til hjemme, det samme gjaldt kvinnene, dette kan være en forklaring på hvorfor de er til stede i en mindre grad (da de liksom skal befinne seg

innendørs eller ute på jordene). Ungdommer ser man ikke, og alle menn er i en alder av 30-40 år, med noen få unntak. Eldre mennesker er der heller ikke mange av, men man levde gjerne ikke så lenge på den tiden, dermed er kanskje ikke det urealistisk. Slavene er der, og man får et inntrykk av at det var vanlig, samtidig kommer ikke den brutaliteten som slavene ble behandlet med frem.

Den begivenhetshistoriske dimensjonen ser på hendelsene og karakterene. Vikingene angriper England tre ganger i tv-serien. Først i episode 2 hvor de angriper Lindisfarne, beskrivelsen i litteraturen av det angrepet er likt tv-seriens fremstilling av det. Karakterene man kan finne kilder på og som opptrer i tv-serien er: Ragnar Lothbrok, Lagertha, Aslaug, Rollo, kong Aelle, og kong Horik.

Ragnar finner man i de islandske sagnene og i Saxo, og disse to kildene er like på en del områder, men man finner også klare forskjeller. Man finner i skriftene at han har forskjellige giftemål fra den ene til den andre. Da tv-serien blander giftemålene ser man at begge tekstene er brukt. I begge kildene er Ragnar født konge, mens i tv-serien er han en vanlig mann som blir jarl. Aelle er kongen av England og ble drept av vikinger, ifølge flere kilder skal han ha levd lenge etter Ragnar og hans sønner, mens i sagaene kriger han mot Ragnar. Horiks kongedømme over Danmark er tidfestet noe senere enn det tv-serien forteller oss. Bakgrunnen for angrepene kommer også til dels frem, ved nærmere ettersyn kan man se at det er mangel på ressurser og at et press fra jarlen er det som motiverer vikingene til å reise vest, noe som er realistisk, men at vikingene ikke visste om England før denne tiden, blir igjen urealistisk.

Den mentalhistoriske dimensjon viser at religionen kommer godt frem i tv-serien, det er flere eksempler på hvor handlinger blir begrunnet i en religiøs bakgrunn, man ser at vikingene både frykter og beundrer gudene. Betydningen av en vikings rykte og hans lov kommer til dels frem. Man finner eksempler på at begge blir trukket frem. Jarlens makt er noe som har fått fokus av media, han har gjerne mer makt i serien enn hva som er realistisk. Vikingene har lenge blitt sett på som sin tids verstinger, tv-serien fremstiller dem gjerne mer barmhjertige enn hva som var tilfelle.

Til slutt i de fem dimensjoner har man den språkhistoriske dimensjonen. Tv-serien har gjort et forsøk på å bruke en skandinavisk aksent, som både er positivt og negativt, det styrker vikingbildet, men man finner også litt forskjellige aksenter, noe som igjen gjør det litt

useriøst. Man merker språkbarrierene mellom vikingene og britene, og til tider finner man at språkbarrieren lager konflikter.

Analysedel 2, drøfting: Man finner alle formene for historiebruk i «Vikings», den underholdende finner man i alle dimensjonene, vikingenes klær, våpen, hårfrisyrer, hus, landskap, handlinger og mentalitet er alt underholdende. Den underholdende historiebrukens funksjon er å fange seeren i det han ser, han skal forføres inn i fremstillinger og det skal vekke det drømmende og fantasifulle i han, man skal oppleve spenning, humor, og gjerne noe sørgelig. Vikingene står frem som mektige krigere med store våpen, mørke klær, med store pelskapper, de er fulle i arr etter slåssing, de har muskler og tatoveringer. De er pene, mektige menn man kan se opp til, de er heltene. Kvinnene er elegante, pene, feminine, sterke og selvstendige. Vikingbildet tv-serien fremstiller er underholdende. Ragnar som er helten er også den moralske vokteren, dette er en rolle han får på mange måter fordi jarlen er den «onde» skurken. Det at Ragnar er en vanlig kriger og ikke en konge, og at han ikke vet om land til vest, styrker spenningen, han er en vanlig mann som beveger seg utenfor det «normale» og oppdager nytt land og rikdommer og bekjemper en «ond hersker». Rollo er den sjalu broren, han bygger også opp spenning da man ikke helt kan forestille seg hva han vil gjøre i ulike situasjoner og man venter på at han vil forråde Ragnar.

Man finner den eksistensielle historiebruken i «Vikings», både med at dette fremstiller stamfedrene til Skandinavia, men også gjennom den underholdende historiebruken blir seeren forført inn i fremstillingen, man drømmer seg bort og «tar en del» i den en ser. Da vil man også danne seg meninger rundt det en ser, og danne seg holdninger og syn på det som blir fremstilt, i denne prosessen vil man gjerne oppdage nye sider ved seg selv. Nye syn og holdninger vil utvikle seg, og det kan kanskje utvikle seerne på et vis.

Etisk historiebruk kommer frem gjennom noen scener i tv-serien, spesielt kanskje gjennom ofringsscenen i episode 8. Den scenen peker på det brutale ved ofring, scenen viser til menneskeverdet og en av funksjonene til den etiske historiebruken er at man ikke skal glemme noe som skjedde. Man må ikke glemme hvor brutale mennesker kan være.

«Ikke bruk» av historien, er noe man finner i den strukturhistoriske dimensjonen, tv-serien viser ikke ungdommer, det umodne og uerfarne ved vikingen blir ikke vist. «Ikke bruk» kan være legitimerende, i dette tilfelle legitimeres vikingene som store og mektige krigere som

ikke har noen «svakheter». Det samme gjelder slaver, slavene er til stede, men den brutaliteten som kunne være rundt området er utelatt, og det får litt samme effekt som man hadde fått ved å utelate slavene. Utelatelsen legitimerer vikingene som heltene, en helt mishandler ikke andre mennesker.

Den ideologiske historiebruken kommer frem i møtet med britene, tv-serien legitimerer angrepene på England. Vikingene er heltene og britene er deres fiender, samtidig som at britene blir til tider latterliggjort for sine manglende ferdigheter i kamp. Med vikingene som glorifiserte store krigerne med en moralsk leder. Samtidig som at vikingene sliter med ressurser som britene har, får dette en legitimerende effekt.

Den vitenskapelige historiebruken finner man i rekonstruksjonene, gjennom første del av analysen fant man ut at bygninger, skip, og det religiøse synet til vikingene stemmer overens med de historiske kildene. Dermed er dette rekonstruksjoner, som er en av funksjonene til den vitenskapelige historiebruken.

Gjennom de fem dimensjonene ser man de ulike ledd i «Vikings» univers. Med å knytte de forskjellige formene for historiebruk til dimensjonene, klarer man å se hvilket bilde av vikingen som kommer frem. Han er stor, muskuløs, kampkjent, intelligent, brutal, og til tider barmhjertig. Dette er underholdende, og får flere funksjoner, han er en seeren lett kan forføres av, han har ingen svakhet i kamp, han er moralsk, og hans handlinger blir legitimert, samtidig er noen sider av ham vitenskapelige.

6.2 Diskusjon rundt «Vikings», film i skole og samfunn.

Historiske tv-serier har eksplodert de siste årene, fra år 2005 har jeg fått med meg 10 tv-serier som skal omhandle noe historisk. 8 av dem er faktisk eldre historie, og for å nevne noen så kom «Rome» i 2005, i 2007 startet «The Tudors» og gikk over fire sesonger. I 2010 kom «Spartacus» som gikk over 3 sesonger og ble ferdig i 2013. I 2011 kom «The Borgias» (går ennå), og da «Vikings» i 2013. Historieunderholdning er populært og det har det vært lenge. Både barn og voksne blir påvirket av dette på godt og vondt. Dette er populærhistorie, og man kan si mye om det, både positivt og negativt. Men man må erkjenne det, det har sin plass i historiefaget. Ofte i populærhistorie finner man historiske feil kanskje spesielt i underholdende historie (film, tv-serier, tegneserier og reklame) og konsekvensene av dette er at folk får en vrangforestilling av historien, folk blir «feillært». På mange måter har

historieformidling gjennom film og tv blitt en større kilde til historieundervisningen enn det skolebøkene har. Fremstillingene får ofte med seg dramaets struktur, en konflikt som utvikler seg til en krise, men de lange og tunge historiske linjene blir borte. Bortsett fra de spesielt interesserte er det ikke mye av historiefaget på skolen som sitter igjen når man er ferdig, men de fleste husker en historisk actionfilm, dermed er det ofte den viten av historien man sitter igjen med.

Man kan si at filmer og tv-serier er lettere å bli inspirert av og filmbildene spiller på mange flere sanser enn det boklesing gjør. Film gir mange muligheter til å gjenskape noe historisk og da at folk kan se dette, se den verden som eksisterte før vi var her, og dette kan også bidra til at folk vil lære seg historie som igjen kan føre til diskusjoner og at flere gjerne vil lære mer fakta på området. Disse midlene egner seg bra for forenkling, men de er derimot dårlige på kompleksitet. Historiefagets hovedmål er å vise sammenhenger, fjernsyn egner seg bra på å formidle et gitt budskap, men det blir vanskelig å vise flere versjoner, problematisere og diskutere, dette er også enveiskommunikasjon, i motsetning til vanlig undervisning.¹²⁹

Som nevnt ovenfor har det levende bildet fått en stor plass i dagens samfunn, både film, dataspill og internettsider blir bruk i større grad av mange enn bøker. «Vikings» er et eksempel på film, men er det positivt at en slik tv-serie lages? Kan den brukes i historieundervisningen? I media har historikere uttalt seg forskjellig om tv-serien, noen mener fremstillingen er god, andre mener den er dårlig. Noen historikere får blant annet kritikk for at de gjør sport ut av å påpeke feil i tv og film, noe tv-seriens forsvarere mener blir galt, da de stiller seg positivt til fremstillinger som denne. Men er ikke debatter som denne positive? Tv-serien får «PR» samtidig som at det foregår en debatt rundt historie, seerne blir kjent med «avvikene» og på andre siden får seeren også se hva som er bra med tv-serien. Med både fagfolk som angriper og forsvarer en slik fremstilling vil man både se det negative og det positive. Mange som ser fremstillinger som denne, tenker gjerne ikke over at det finnes «feil», noe en slik debatt vil klargjøre. I denne fremstillingen finner man «avvik», spørsmålet er hvor stor betydning de har? Tv-serier som denne blir laget og de blir sett, og publikum blir påvirket. «Vikings» kan både ha en positiv effekt, og en negativ. Det positive er at det løfter en interesse, for å ta et eksempel fra eget liv. Mine venner og familie vet hva jeg skriver oppgave om, etter at de selv har sett tv-serien har det blitt mye diskusjon. Flere av dem har

---

¹²⁹ Kjeldstadli 1999: s, 290-292.

også valgt og finne ut ting om serien. Dette kan ha samme effekt i klasserommet, hvis eleven har sett denne tv-serien vil han gjerne bli mer engasjert i timene når vikingtiden er pensum. Det negative med en slik fremstilling er at man kan bli «feillært», nå har man funnet ut at «Vikings» er en god historisk fremstilling, og der den ikke er god, har man disse debattene som klargjør mye.

Kan «Vikings» brukes til og bedre historiebevistheten i skolen? Etter analysen vet man at de materielle ting i serien er godt rekonstruert, og bortsett fra at de bommer litt på klærne, er fremstillingen realistisk. Fortellingen er en blanding av saga og fiksjon. Mentaliteten til vikingene er også godt rekonstruert. Også med rollene Athelstan og Bjørn får vi to som hele tiden må forklares det som skjer, seeren ser ikke bare det som foregår, de får også en forklaring på hvorfor det skjer, og det gir fremstillingen en styrket pedagogisk verdi. Så lenge man er klar over at dette er populærhistorie, ser bort fra fokuset på vold, sex, drama og noen avvik i fortellingen er dette en god rekonstruksjon. Den underholdende historiebruken oppfordrer seeren til å ta del i det som utspiller seg, at man selv skal sette seg inn i det som skjer. Når da produsentene klarer å lage denne verdenen realistisk, er dette et univers man kan sette seg inn i, danne meninger og holdninger til. «Vikings» er også en fortelling som utspiller seg på skjermen, og den beste måten for å bedre ens historiebevissthet er gjennom fortellingen. Med historie som en fortelling kan man lese, høre, og se historien for å kunne kritisere, og da vil elevene lettere kunne se sammenhenger.

Meningen med historiebevisst er at man vet at et menneske er et historisk vesen. Hvis man kan forstå mennesker fra en fortid og kunne sette oss selv inn i deres liv, vil man forstå deres handlinger, budskap og tankegang. Man får vite i «Vikings» at vikingene har levd harde religiøse liv, man får vite at de sliter med ressurser og at de vil gjøre sine liv bedre, her knyttes fortid, nåtid og fremtid sammen, og dette er årsakssammenhengen i de handlingene som skjer videre i tv-serien. Forstår man dette vil man ha en bedret historiebevissthet. Samtidig er det ønskelig at ressursproblemet skulle kommet klarere frem, og dette med at jarlen pønser på å ta over land, kommer ikke tydelig nok frem. Tydeliggjøring ville gjort tv-serien klarere og det hadde vært lettere å bruke tv-serien for å bedret historiebevisstheten. Nå må det også sies at noen av de meningene serien oppfordrer seeren til å ha rundt vikingene, gjerne ikke er positive. For og ta et eksempel: vikingene blir heltene, engelskmennene blir pysene, man får et inntrykk av at vikingangrepene på England er legitime. Hvis man skal bruke en tv-serie som denne i undervisningssammenheng bør man ikke bare tenkte på om fortellingen er

realistisk, men også på dens budskap, om budskapet kan stå for sterkt i ett favør, noe film/tv ofte gjør. Tv-serien er lang, og en ville brukt for lang tid i et historiefag, men det kunne likevel være mulig å vise til den, og forklare hvor den er realistisk, hvor den er fiksjon, og hvor budskapet går i en uheldig retning. Tingstyret og at vikingene ikke reiste ut over i Europa før 800-tallet, er feil man ikke kan overse, men det er feil man kan forklare. Det blir viktig med slike fremstillinger at man ikke lar det negative overvinne det positive.

Populærhistorie er på mange måter en innføring i historiefaget, serier som denne kan brukes som en innføring til vikingtiden. Som nevnt i teorikapittelet kan film både være flyktende underholdning samtidig som den kan være et virkemiddel for å styrke fantasien og det drømmende. Som også tidligere sagt er film dårlig på å diskutere og komplisere, og for å konkludere kan ikke film erstatte vanlig undervisning, det kan være et verktøy, for å hjelpe elever med og kunne forestille seg denne verdenen de skal lære om. Noe som også gjerne vil bedre elevens historiebevissthet. Så lenge film står så sterkt i samfunnet, bør man anerkjenne den både i undervisning og i forskning. Som sagt ovenfor kan film både fungere til å øke interessen og som en innføring på et fagområde.

6.3 Fremtidig arbeid og hva kan oppgaven brukes til?

Verktøyet i denne oppgaven, altså de fem dimensjoner, kan brukes i andre filmer og tv-serier, det er et godt verktøy for å finne «avvik» fra det historiske. Også analysen foretatt i denne oppgaven kan brukes i skole, den kartlegger avvik, og viser til hvilket bilde som kommer frem i «Vikings». Oppgaven kan både brukes i form av filmanalytisk arbeid med den populærhistoriske fremstillingen, men også i arbeid rundt vikingene, da den går detaljrikt inn i klær, våpen og menneskers adferd. Dette er også et eksempel på historiebruk det er gjort en del arbeid rundt det å knytte historiebruksteori opp til en populærhistorisk fremstilling, og oppgaven viser hvordan man kan gjøre en historiebruksanalyse av en film eller tv-serie. Oppgaven knytter også inn historiebevissthet, som er blitt en stor del av dagens historiefag, og viser til hvordan tv-serier som denne kan hjelpe i undervisningen.

Etter å ha skrevet denne oppgaven er det noen interessante spørsmål som har reist seg i forhold til videre forskning. Det kunne vært interessant og sett på vikingenes utvikling i film, noe Hanne Sundelin Larsen antydte i sin kronikk at hun ville gjøre, og hvor hun skulle sammenligne denne tv-serien og filmen «The vikings» fra 1958 som har samme hovedperson. Det er blitt klart at historie er blitt populært i Hollywood og det har skjedd en utvikling, trolig

på grunn av tv-serier som denne vil det bli ytterligere utvikling. Det kunne vært interessant om noen år og se på den utviklingen og gått tilbake til oppgaver som denne. For å ha sett på hvordan det er i dag, og hvordan det har utviklet seg til da. Om det senere i tid blir et større fokus på å få frem det realistiske, eller om utviklingen går mer i retning av fiksjon. Det kunne også vært interessant å kartlegge hvilket historiesyn mennesker har etter slike fremstillinger, hvorvidt det har påvirket seerens oppfatning av noe historisk, og en slik klargjøring kunne blitt gjort gjennom en undersøkelse og intervju. Denne oppgavens arbeid ligger rundt historiebruken, som er et nytt fagområde. Det kunne vært spennende og sett på andre historiske fremstillinger for å se på hvordan de er underholdende, etisk, ideologisk, ikke bruk, og vitenskapelig historiebruk, for å finne funksjonene, dette er arbeid som det i liten grad er gjort noe med før. Ved å gjøre en slik undersøkelse lærer man mye om en fremstilling og man får et helt nytt innblikk i det man har sett, man lærer bedre å kunne se hvordan dette har påvirket og man forstår hvorfor dette har påvirket seeren. Ved en så stor popularitet som historiske filmer har fått de siste årene, vil trolig arbeid som dette bli mer populært og gjerne få en større plass i skolen.

6.4 Videre i «Vikings»?

Hva vil så skje videre i «Vikings»? En ny sesong er rett rundt hjørnet. Trolig vil Rollo forråde Ragnar, en kamp mellom jarl Borg og Horik vil utløses, hvor Ragnar og Rollo står på hver sin side. Rollo vil trolig overleve denne kampen, og enten så vil han komme tilbake til Ragnars side eller så vil han fortsette og kjempe mot Ragnar. Trolig vil det utspille seg et drama rundt Lagertha, Ragnar, og Aslaug. Aslaug vil kanskje komme til Ragnars hjem, og kreve at han tar seg av barnet deres, Ragnar som vil ha flere barn vil nok ikke forvise henne, dette vil ikke Lagertha godta, og et drama vil utspille seg der. Jeg tror ikke at jarl Borg og Horik vil kjempe til siste mann, trolig vil de inngå en allianse og sammen med Ragnar reise til England da det er der rikdommene er. Mellom også disse tre vil en maktbalanse utspille seg, og som gjerne igjen ender i krig. En klar skurk vil ikke komme frem med det første, men han kommer enten det er Rollo, Horik, eller jarl Borg. Neste angrep på England vil jeg ikke tro er på kong Aelle, et nytt angrep vil nok utspille seg med ham, men ikke til å begynne med. De vil nok innta et annet kongedømme med en sterkere konge. Britene vil nok ikke bli fremstilt som disse sveklingene, da Ragnar har med seg mange flere menn, og for å få mer action vil britene bli en utfordring. Da også Ragnar har bekjempet Aelle, vil ikke han være en stor utfordring ved et nytt angrep.

Når det så kommer til vikingbildet, tror jeg ikke det vil forandre seg. Mørke klær, store våpen, mye pels, og vikingene som glorifiserte krigsmenn, produsentene vil gjerne ta krigingen til et nytt nivå, og ha med mer brutalitet. Ragnar og hans familie vil gjerne fremstilles rikere enn før. Og man vil klarere se Ragnars makt og rykte. Han vil nok være mer demokratisk enn det jarl Haraldson var, men også han vil gjerne bevege seg litt utenfor loven. Jeg tror også at i andre sesong vil skaperne ta seg flere friheter, og ha et større fokus på drama og action, noe som gjerne vil gå utover historisk korrekthet. Skaperne så hvor stor suksess denne serien hadde, og vil ta suksessen til et nytt nivå, noe som igjen ville blitt litt trist, da første sesong var god mange steder på det historiske.

7.0 Litteraturliste:

7.1 Bøker:

Aschehougs 2005: Norges Historie 800-1130 vikingtid og rikssamling. H. Aschehougs og co.

Bøe Jan Bjarne 2006: Å Lese Fortiden Historiebruk og Historiedidaktikk, Høyskoleforlaget.

Bøe Jan Bjarne og Knutsen Ketil 2012: innføring i historiebruk. Cappelen Damm
Høyskoleforlaget.

Bøe Jan Bjarne 2010: Pirater fra mord til moro, hvordan bilde på piratene har endret seg.
Hertervig Akademisk.

Fedland Ibn 1981: Vikingene ved volden ibn Feldans reisebeskrivelse. Redigert Simonsen
Jørgen Bæk: Wormianum.

Kjeldstadli Knut 1999: fortida er ikke hva den en gang var, en innføring i historiefaget.
Universitetsforlaget AS

Pettersen Jan: 1919. De Norske Vikingsverd. En typologisk-kronologisk studie over
vikingetidens vaapen. Finnes også som E-bok: [http://ub-prod01-
imgs.uio.no/minuskel/00kj32894/](http://ub-prod01-
imgs.uio.no/minuskel/00kj32894/) Hentet 06.11.13

Saxo Grammaticus; edited by Hilda Ellis Davidson; Translated by Peter Fisher (1979). The
history of the Danes: books I-IX Woodbridge: D. S. Brewer. Bok ni, S 175-182

Snorre Sturluson 1979: Snorres Konge Sagaer 1. Gyldendal Norsk Forlag.

Titlestad Torgrim 2011: Norge i vikingtid våre historiske og kulturelle røtter. Sagabok.

Torfæus Tormod 2008: Norges Historie. Bind 2 Eide forlag.

7.2 E-bøker:

Hayes Jean Anne 2005: Anglian Leadership in Northumbria, 547 A.D. through 1075 A.D.
Adresse:

<http://etd.lsu.edu/docs/available/etd-06152005-131704/> Hentet: 13.01.14.

Jesch Judith 2002: The Scandinavians from the Vendel Period to the Tenth Century: An Ethnographic Perspective. The center for interdisciplinary research on social stress. Adresse: http://www.google.no/books?id=8XhNr_G0ve8C&printsec=frontcover&hl=no&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

Pramaggiore Maria, Wallis Tom 2005: Film: A Critical Introduction. laurence king publishing ltd. Adresse: http://books.google.no/books?id=7CYJUwg69KsC&printsec=frontcover&hl=no&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

Reuter Timothy 1992: The Annals of Fulda: Ninth-century Histories. manchester university press. Adresse: http://books.google.no/books?id=ARENAQAIAAJ&printsec=frontcover&hl=no&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

Williams Mary Wilhelmine. Social Scandinavia in the Viking Age. New York: MAcMillan. 1920. Reprint New York: Krause Reprint Co. 1971. Adresse: <https://archive.org/stream/socialscandinavi00will#page/n5/mode/2up> Hentet 13.02.14

7.3 Artikkel:

Bøe Jan Bjarne 2011: hvordan bør fortiden fortelles? I Heimen bind 48/2011. Universitetet i Stavanger.

7.4 Masteroppgaver:

Hauge Gaute 2013: «From the fury of the Northmen, good Lord, deliver us» Ein analyse av historiebruken og framstillinga av vikingtida i norske og engelske lærebøker frå slutten av 1800-talet og fram til i dag. Institutt for arkeologi, historie.

Sunde Kjell 16.05.2012: «Krigen, filmen og skolen». Institutt for kultur- og språkvitenskap Det humanistiske fakultet. Universitetet i Stavanger.

7.5 Internett:

Ball Alan Kael 2013. Vikings of Middle England: Viking Clothing & Jewellery. Adresse:

<http://www.vikingsofmiddleengland.co.uk/viking-textiles.html#top>. Hentet: 08.04.14.

Bjørshol Einar 2008: Forestilte fellesskap. Adresse:

<http://www.minervanett.no/forestilte-fellesskap/>. Hentet: 25.04.14.

Den store danske. Erik (Horik) 1: Adresse.

[http://www.denstoredanske.dk/Danmarks_geografi_og_historie/Danmarks_historie/Danmark_for_Reformationen/Erik_\(Horik\)_1?highlight=Horik%201](http://www.denstoredanske.dk/Danmarks_geografi_og_historie/Danmarks_historie/Danmark_for_Reformationen/Erik_(Horik)_1?highlight=Horik%201). Hentet: 01.10.13.

Den store danske. Horik 2. Barn: Adresse.

http://www.denstoredanske.dk/Danmarks_geografi_og_historie/Danmarks_historie/Danmark_for_Reformationen/Horik_2._Barn. Hentet: 01.10.13.

Ferrer Marlen. 14.12. 2013: Jeg slukte «Vikings» rått!

<http://www.aftenposten.no/meninger/Jeg-slukte-Vikings-ratt--7405616.html#.UswJPagppgU>.

Hentet: 15.12.13.

Furuly Jan Gunnar 24.04.13: TV-serie om vikinger skaper latter for historiske tabber. Adresse

<http://www.aftenposten.no/kultur/TV-serie-om-vikinger-skaper-latter-for-historiske-tabber-7183762.html#.UvOk5qgpoVE>. Hentet 05.02.14.

Gilbert Tom, February 22, 2013. New York Times: Vikings Come Ashore in a New Light.

Adresse: http://www.nytimes.com/2013/02/24/arts/television/vikings-struggles-come-to-life-in-history-channels-series.html?pagewanted=all&_r=1 Hentet: 15.09.13.

Gjestad Robert Hoftun. 10.12. 2013: TV-serie får kritikk for vranglære om vikinger

<http://www.aftenposten.no/kultur/TV-serie-far-kritikk-for-vranglare-om-vikinger-7400901.html#.Usq5TKgppgV>.

Hentet: 15.12.13.

Hauge Arild. Danmark, Århus 2002: FAMILIELIVET I VIKINGTIDEN. Adresse:

<http://www.arild-hauge.com/familie.htm>. Hentet 13.12.13.

Hauge arild. Danmark, Århus 2002: HÅNDVERK. Adresse:

<http://www.arild-hauge.com/handverk.htm>. Hentet 24.11.13.

Hauge arild. Danmark, Århus 2002: KAMPMETODER OG VÅPEN. Adresse:

<http://www.arild-hauge.com/vaapen.htm>. Hentet: 11.12.13.

Hauge Arild. Danmark, Århus 2002: THE THING. Adresse:

<http://www.arild-hauge.com/lov.htm>. Hentet 13.12.13.

Hauge arild. Danmark, Århus 2002 vikingene og døden. Adresse:

<http://www.arild-hauge.com/grav.htm>. Hentet 21.11.13.

Hauge arild. Danmark, Århus 2002: VIKINGENES BRETTSPILL. Adresse:

<http://www.arild-hauge.com/vikingspill.htm>. Hentet: 23.11.13.

Hbonordic.com. Vikings: <http://hbonordic.com/series/-/-/vikings/seasons/1> episode 1 til 9.
Hentet 15.04.13. 25.04.13. 3.05.13 14.05.13. 16.05.13. 18.05.13. 20.05.13. 01.06.13.
15.06.13.

Historisk viden, Danmark: Slaves and thralls in the Viking Age. Adresse:

<http://natmus.dk/en/historisk-viden/danmark/prehistoric-period-until-1050-ad/the-viking-age/magt-og-aristokrati/slaver-og-traelle/> Hentet: 12.12.13.

Høgskolen i Oslo, April 2000. KAMPMETODER OG VÅPEN Adresse:

<http://www.stud.hio.no/lu/lava/9900/gruppe2/vopenogstrid.html>. Hentet: 24.11.13.

Højbjerg Martin: Myths about vikings, vikings had tresses. Adresse:

<http://www.viking-mythology.com/vikingmyths.html>. Hentet: 17.11.13.

Irish Film Board: About Irish Film / News / VIKINGS Tops The Ratings With 8.3 Million Viewers. Adresse:

http://www.irishfilmboard.ie/irish_film_industry/news/VIKINGS_Tops_The_Ratings_With_8_3_Million_Viewers/2149 Hentet: 03.10.13.

Jacobsen Barry: Hollywood vs History: The Vikings (on History Channel).
<http://deadliestblogpage.wordpress.com/2013/04/09/hollywood-vs-history-the-vikings-on-history-channel/> Hentet: 09.04.13.

Jeremy Norman & Co., Inc 2004–2013. Vikings Sack the Monastery and Library of Lindisfarne in the First Viking Raid on Britain(January 6, 793). Adresse:
<http://www.historyofinformation.com/expanded.php?id=237> Hentet: 12.12.13.

Kelly Patrick: copyrigh 2003-2013 myarmory.com: Albion Armorers Next Generation Norman Sword. Adresse:
http://www.myarmoury.com/review_alb_norm.html Hentet 10.11.13.

Kulturakademiet: kulturforståelse 2013: Det forestilte fellesskap. Adresse:
<http://kulturakademietkulturforstaaelse.wordpress.com/2013/04/21/det-forestilte-fellesskap/>
Hentet: 25.04.14.

Larsen Hanne Sundelin 09.12. 2013: Vranglære om vikinger ønskes velkommen!
<http://www.aftenposten.no/meninger/kronikker/Vranglare-om-vikinger-onskes-velkommen-7398577.html> Hentet: 15.12.13.

Levik ben. 1996. Regia Anglorum publisert 2002. Adresse:
<http://www.regia.org/languag.htm>. Hentet: 27.01.14.

Liverpool History animation. Adresse:
<http://liverpool.fluxtime.com/history2.html>. Hentet: 21.11.13.

Medival wepons and armour: Morning star: Adresse:
<http://www.medievalwarfare.info/weapons.htm#armour>. Hentet: 22.11.13.

Meland Astrid. 2009: Vikingene ofret mennesker. Adresse:
<http://www.dagbladet.no/2009/01/08/magasinet/arkeologi/vikinger/historie/4277680/> Hentet:
05.02.14.

Oakeshott's Typology of the Medieval Sword A summary 2005 Albion Armorers, Inc.

Adresse: <http://www.albion-swords.com/articles/oakeshott-typology.htm>. Hentet: 10.11.13.

Reaves William P. 2010: The temple at old uppsala and the royal burial mounds.

Adresse: <http://www.germanicmythology.com/works/uppsalatemple.html>. Hentet: 14.10.13.

Rosala Viking centre 2013. viking houses. Adresse:

<http://www.rosala-viking-centre.com/vikinghouses.htm>. Hentet: 21.11.13.

Stavik Jarle. Jarles blogg om museum og slikt august 2011Når er sverdet fra? De mange typene av norske vikingsverd. Adresse:

<http://jarlesmuseumsblogg.blogspot.no/2011/08/nar-er-sverdet-fra-de-mange-typene-av.html>.

Hentet: 07.10.13.

Stransky Tanner 17.01.13: History's 'Vikings': How to decode the show's logo. Adresse:

<http://insidetv.ew.com/2013/01/17/history-vikings-logo/>. Hentet. 06.04.14.

Simpson David 2009: History of Northumbria: Anglo-Saxon era 450AD-866AD- Adresse

<http://www.englandsnortheast.co.uk/KingdomofNorthumbria.html> Hentet: 03.10.13.

Store Norske leksikon. kattegat. Adresse:

<http://snl.no/Kattegat>: Hentet 14.10.13.

Store norske leksikon: Ragnar lodbrok. Adresse:

http://snl.no/Ragnar_Lodbrok Hentet: 23.09.13.

Store Norske leksikon vikingskip. Adresse:

<http://snl.no/vikingskip> hentet 21.11.13.

Sveinsdottir Vigdis 2012: om kvinner og vikingtid.

<http://vigdissveinsdottir.com/050313.html> Hentet: 13.12.2013.

Sword History: History of Greek swords. 25.07.11- Adresse:

<http://www.swordhistory.info/?p=78>. Hentet 12.02.14.

The british museum. Gold arm-ring. Adresse:

https://www.britishmuseum.org/explore/highlights/highlight_objects/pe_mla/g/gold_arm-ring.aspx. Hentet: 23.11.13.

Walker Lars 2013: HISTORY CHANNEL GETS VIKINGS PRECISELY WRONG. Adresse:

<http://spectator.org/archives/2013/03/12/history-channel-gets-vikings-p>. Hentet: 27.03.13.

Wester K. 2001: Nr 17-30 tidsskrift for den Norske legeforening. Hvor er alle vikingtidshjelmene?

Adresse: <http://tidsskriftet.no/article/362275/>. Hentet 07.11.13.

7.6 Andre kilder:

Besøk på Arkeologisk museum Stavanger og brosjyre hentet der. 13.03.13.

Besøk på Jernalder gården, Ullandhaug Stavanger. 01.08.13.

Bilder tatt på arkeologisk museum Stavanger. 14.11.13.

Bilde fra «Vikings» i oppgaven hentet her. Adresse:

<http://unitedagents.co.uk/node/6166>. Hentet: 14.11.13.